

การศึกษาศาภาพการจัดการเรียนการสอนนิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการแสดงศึกษา
ธันวาคม 2558

การศึกษสภาพการจัดการเรียนการสอนนิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ปริญญาพนธ์
ของ
จารย์ ชูวงษ์วาล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการแสดงศึกษา
ธันวาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาศาภาพการจัดการเรียนการสอนนิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการแสดงศึกษา

ธันวาคม 2558

จารุณี ชวงษ์वाल. (2558). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (ศิลปะการแสดงศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณทิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการการควบคุม:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามมิติ สุขบรรจง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรรณวิไชย.

ในการวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยใน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพการ
จัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการ
วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบศึกษาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Study Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย
เชิงสำรวจ (Survey Research) จากทฤษฎีการสอน ของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่เน้นในเรื่องของ
การเรียนรู้โดยการกระทำที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยขอบเขตของการวิจัยได้คัดเลือกจากโรงเรียน
ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครด้วยการคัดเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) จาก 48 เขต
คัดจากเขตพื้นที่ที่มีโรงเรียนครบ 3 สังกัด (สังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ,
สังกัดคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา
เอกชน) ได้แก่ เขตวัฒนาและเขตบางกะปิ จากนั้นจึงทำการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ดังนี้
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 6 คน จำนวนครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน 6 คน และ
จำนวนนักเรียน จำนวน 40 คน

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการแบ่งการวิเคราะห์โรงเรียนออกเป็น 3 สังกัด ดังนี้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน ทุกโรงเรียนใช้
หลักสูตรแกนกลางของ สพฐ. เป็นหลักแต่จะมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและความ
เหมาะสมด้านพื้นฐานของผู้เรียน 2) ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย
ครูผู้สอนตรงกับสายวิชาที่ทำการสอนและทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้สมบูรณ์ที่สุด และ
กิจกรรมการเรียนการสอนก็เป็นการเน้นปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ทุกโรงเรียน
มีการใช้สื่อผสม สื่อออนไลน์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ได้จากสื่อการเรียนการสอนที่เกิดจากความคิด
สร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน 4) ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน
วิชานาฏศิลป์ไทย ทั้งสองโรงเรียนจัดสถานที่และบรรยากาศของการเรียนวิชานาฏศิลป์มีความ
คล้ายกันคือยังไม่ได้มีความพร้อมเท่าที่ควรเพราะมีพื้นที่จำกัดและจำนวนผู้เรียนที่มีปริมาณมากเกินไป
ห้องเรียนจะรับได้จึงต้องมีการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่หรือใต้อาคารเรียนทดแทน 5) ด้าน
กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ทุกโรงเรียนมีการจัดการด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติเพื่อให้
เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงหรือสถานการณ์จริง 6) ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการ

เรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ทุกโรงเรียนมีการวัดผลจากทฤษฎีและปฏิบัติจากกิจ กรรมภายในและภายนอกโรงเรียน เช่นการแสดง การออกงานโชว์ กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่ใช้ประเมินคะแนน เพราะเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน ทุกโรงเรียนใช้ การจัดการเรียนการสอนแบบแกนกลางของ สพฐ. . แต่จะมีการปรับให้เข้ากับผลคะแนน Pretest และ Post test ของผู้เรียน 2) ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ทุกโรงเรียนเน้นไปที่คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาทำการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน นั้นได้รับการถ่ายทอดจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานาฏศิลป์อย่างแท้จริง 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ทุกโรงเรียนเน้นไปที่การสรรค์สร้างจากทักษะการจินตนาการของผู้เรียนเพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นการทำให้ผู้เรียนนั้นได้ปฏิบัติงานกับสังคมหรือผู้เรียนด้วยกันเอง 4) ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ทุกโรงเรียนมีการจัดการด้านสถานที่และบรรยากาศได้อย่างเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมทางนาฏศิลป์เพราะบรรยากาศสามารถสร้างความสนใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมากทำให้ผู้เรียนมีสมาธิ และให้ความสนใจกับการเรียน 5) ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ทุกโรงเรียนมีกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากสังคมภายนอก สถานการณ์จริงที่นอกเหนือจากสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือในโรงเรียน 6) ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ทุกโรงเรียนใช้กิจกรรมภายนอกเพื่อเป็นเกณฑ์วัดความสามารถในด้านการปฏิบัติ เพราะกิจกรรมภายนอกคือประสบการณ์สามารถวัดคุณภาพของผู้เรียนด้านการแสดงออกได้

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน ทุกโรงเรียนใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบแกนกลางของ สพฐ. . และมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนดูตามพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ให้หลากหลายยิ่งขึ้น 2) ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ทุกโรงเรียนคัดเลือกครูผู้สอนที่จบทางนาฏศิลป์ไทยเพื่อให้ได้บุคลากรที่ตรงสายและมีประสิทธิภาพในการสอนที่ดีที่สุดแก่ผู้เรียน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ทุกโรงเรียนเน้นสื่อการเรียนรู้แบบออนไลน์เพราะสามารถเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเองได้ 4) ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ทุกโรงเรียนมีการใช้ห้องนาฏศิลป์เป็นสถานที่ปฏิบัติกิจกรรมทางนาฏศิลป์ แต่สำหรับห้องโสตหรือห้องเรียนแบบปกตินั้นจะใช้สำหรับการสอนทฤษฎี 5) ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ทุกโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้แสดงความสามารถให้สังคม /ชุมชนรอบข้างได้รับชม เพราะการแสดงออกคือการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้โดยตรง 6) ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ทุกโรงเรียนมีการทำการสอนเสริมทฤษฎีและปฏิบัติสอดแทรกกันเพื่อให้ผู้เรียนนั้นเกิดความเข้าใจและได้รู้สึกถึงการมีส่วนร่วมกับเนื้อหาวิชามากขึ้น

THE ANALYTICAL STUDY ON SCHOOLING MANAGEMENT OF THE TRADITIONAL
THAI DANCING CLASS AS A FUNDAMENTAL COURSE REGULATED
BY THE MINISTRY OF EDUCATION

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts degree in Art Education
at Srinakharinwirot University
December 2015

Jarunee Choowongwan. (2015). *The Analytical study on Schooling management of the Traditional Thai dancing class as a Fundamental course regulated by the Ministry of Education*. Master Thesis, M.Ed.(Art Education). Bangkok: Graduate Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc.Prof. Dr.Sammiti Sukbunjhong , Assoc.Prof.Dr.Rawiwan Wanwichai.

The aims of this research was to study of learning management method on teaching Thai Traditional dance which is based on Basic Education of Ministry Education in Bangkok areas. Qualitative method used to analyze the data was from John Dewey's theory, Survey Research, which emphasized on child center. The data was collected via Multi-stage sampling from 48 districts and have to completed all 3 offices of Thai Education; office of Basic Education Commission of Thailand, office of higher Education Commission, and office of private Education Commission. And 2 districts from 48 achieve these: Wattana and Bangkok. The sample used in this study consisted of 6 Head teachers learning Arts, 6 Thai traditional dance teachers and 40 students. The study of learning management method on Thai traditional dance based on Basic Education of Ministry Education were divided in 3 areas follows at below

Office of Basic Education Commission found that 1) The learning management method, every school used the Basic Education Core Curriculum but will apply according to the context in that school and the ability of students. 2) Teachers and Activities, teachers have to graduated in this line and have abilities to teach students as well as emphasized on hand on activity than theory. 3) Instructional media, every school used multimedia and online media to developing students knowledge of creativity and ability to analyze. 4) Classroom atmosphere, every school classrooms and activities were similar. They were not ready: classroom size smaller than amount of students, so the activity mostly held outside the classroom or under the building instead. 5) Promoting activity in learning, every school had activity that encouraged students' learning by doing from real experience or real situation. 6) Measurements and Evaluation of learning Thai traditional dance, every school had the result from theory and activity which held at school and outside school such as presenting the Thai traditional dance. This activity will use to evaluate how understanding in students.

Office of higher Education Commission found that 1) The learning management method, every school used the Basic Education Core Curriculum but will apply with the Pretest and Posttest scores of the students. 2) Teachers and Activities, every school emphasized on teachers qualification by being able to teach as well as methods for efficiently of Thai Traditional dance to the students. 3) Instructional media, every school emphasized on creativity thinking of the students to develop their self-learning skills as well as social skills. 4) Classroom atmosphere, every school had set the classroom atmosphere that encouraged students to learn and to participate with pleasure. 5) Promoting activity in learning, every school provided students with opportunities to learn from outside the school and real situation. 6) Measurements and Evaluation of learning Thai traditional dance, every school used outside school activity to evaluate their abilities because these experiences could measure ability in learning of the students.

Office of private Education Commission found that 1) The learning management method, every school used the Basic Education Core Curriculum to help develop students in various respects. 2) Teachers and Activities, every school choose teachers who graduated in Thai traditional dance because they are providing the best lesson to the students. 3) Instructional media, every school used online media because it fast to access and students can continuously study by themselves. 4) Classroom atmosphere, every school had their own Thai dancing room for any practice or performance but for audiovisual room or regular class will use when instructions are given or theory teaching. 5) Promoting activity in learning, every school promoted the students with opportunity to perform in social community because this activity directly build their own experience. 6) Measurements and Evaluation of learning Thai traditional dance, every school promoted the theory and insert the activity to strengthen the students self confidence and feel that they are part of the class more.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. .สามมิติ สุขบรรจง อจา รัยที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระวีวรรณ วรรณวิชัย ประธานกรรมการสอบปากเปล่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติกรณ์ นพอุดมพันธุ์ กรรมการสอบเค้าโครง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. .นพดล อินทร์จันทร์ กรรมการสอบเค้าโครง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวดี มากพา กรรมการสอบเค้าโครง ที่ได้เสียสละเวลาเป็นอย่างมากในการให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข ปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการทุกท่านที่ช่วยเหลือ ตรวจสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. .รจนา สุนทรานนท์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ข้อเสนอแนะต่างๆ ให้ผู้วิจัยได้สามารถนำความรู้มาใช้เป็นแนวปฏิบัติในการศึกษาค้นคว้า และปรับปรุงแก้ไขปริญญานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ความคิด และแนวปฏิบัติให้แก่ผู้วิจัยมา โดยตลอด ตลอดจนสาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

จารุณี ชูวงษ์वाल

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ที่มาของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิชานาฏศิลป์ไทย.....	8
แนวคิดและความสำคัญของวิชานาฏศิลป์ไทยในสถานศึกษา.....	36
แนวคิดและทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอน.....	38
แนวคิดเกี่ยวกับทักษะและความคิดเห็น.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	53
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ขั้นตอนการดำเนินการคัดเลือกกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
4 ผลการวิจัย.....	58
ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน.....	59
ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย.....	68
ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์.....	85
ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้.....	93
ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย.....	100
5 สรุปและอภิปรายผล.....	108
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	109
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	110
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.....	112
อภิปรายผล.....	113
ข้อเสนอแนะ.....	121
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	129
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์.....	136
ภาคผนวก ค กระบวนการวิจัยการเก็บข้อมูล.....	152
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	158

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียน ในเขตวัฒนา.....	59
2 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียน ในเขตวัฒนา.....	60
3 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ในเขตวัฒนา.....	62
4 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....	63
5 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....	65
6 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....	66
7 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	68
8 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	70
9 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	71
10 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	72
11 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	74
12 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	76
13 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	77
14 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	78

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างด้านสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน ในเขตวัฒนา.....		80
16 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....		81
17 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....		83
18 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....		84
19 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....		85
20 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....		87
21 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศ การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....		88
22 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....		89
23 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....		90
24 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศ การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....		91
25 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความเหมือนของโรงเรียน ในเขตวัฒนา.....		93
26 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างของโรงเรียน ในเขตวัฒนา.....		94
27 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียน ในเขตวัฒนา.....		95

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
28 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความเหมือนของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....	96
29 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....	98
30 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างทางด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	99
31 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	100
32 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	101
33 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างทางด้านวิธีการวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	102
34 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	103
35 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	105
36 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านการวัดผลและประเมิน ผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	106

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

4.1.1 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียนใน เขตวัฒนา.....	61
4.1.2 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียน ในเขตวัฒนา.....	63
4.1.3 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนในเขตวัฒนา.....	64
4.1.4 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียนใน เขตบางกะปิ.....	65
4.1.5 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....	67
4.1.6 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างทางด้านการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	68
4.2.1 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มี ความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	69
4.2.2 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มี ความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	71
4.2.3 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	72
4.2.4 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มี ความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	73
4.2.5 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มี ความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	74
4.2.6 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	76
4.3.1 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียนใน เขตวัฒนา.....	77
4.3.2 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียนใน เขตวัฒนา.....	78

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.3.3 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน ในเขตวัฒนา.....	80
4.3.4 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียนใน เขตบางกะปิ.....	81
4.3.5 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียนใน เขตบางกะปิ.....	82
4.3.6 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....	83
4.4.1 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	84
4.4.2 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	85
4.4.3 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศ การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	87
4.4.4 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	88
4.4.5 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	89
4.4.6 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศ การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	90
4.5.1 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความเหมือนของโรงเรียนใน เขตวัฒนา.....	91
4.5.2 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนใน เขตวัฒนา.....	92
4.5.3 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียน ในเขตวัฒนา.....	93
4.5.4 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความเหมือนของโรงเรียนใน เขตบางกะปิ.....	94

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

4.5.5 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....	95
4.5.6 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ.....	97
4.6.1 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	98
4.6.2 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	99
4.6.3 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการ เรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตวัฒนา.....	100
4.6.4 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	101
4.6.5 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	102
4.6.6 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการ เรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตบางกะปิ.....	103

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาของปัญหา

นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติแขนงหนึ่งที่มีความอ่อนช้อยงดงาม แสดงความเป็นอารยประเทศ บ้านเมืองจะเจริญรุ่งเรืองดีก็ต่อเมื่อประชาชนเข้าใจในศิลปะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญค่ากล่าวของ ศาตวรรษที่ ๒๑ จันทรวิบูลย์ นักวิชาการและกรมส่งเสริมวัฒนธรรม “แม้ในปัจจุบันกระแสของวัฒนธรรมต่างชาติจะร่อนแรงเพียงใด ประเทศไทยก็ยังไม่สิ้นหวังในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษให้คงอยู่ได้ เมื่อมีพระผู้เป็นดวงแก้วเป็นดวงประทีปส่องความสว่างให้กับศิลปวัฒนธรรมของชาติ” อาจารย์เสรี หวังในธรรม ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ศิลปะการละคร) กล่าวไว้ดีกว่า ดนตรีไทยไม่สิ้นแล้ว เพราะพระทูลกระหม่อมแก้วเอาใจใส่” (<http://www.culture.go.th>. 2557: online) นอกจากนี้แพง ชินพงศ์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาด้านนาฏศิลป์ไทยอีกท่านหนึ่ง ได้กล่าวไว้ “วิชานาฏศิลป์ไทยในปัจจุบันนั้น นับว่าในปัจจุบันสังคมไทยให้ความสำคัญกับวิชานาฏศิลป์ไทยลดน้อยลง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของวัฒนธรรมจากชาติตะวันตก ศิลปะ ดนตรี และวิทยาการต่าง ๆ ได้รับการเผยแพร่กันอย่างมากขึ้น หรือแม้แต่วัฒนธรรมจากภูมิภาคเอเชียด้วยกัน เช่น การนิยมการแสดงหรือศิลปินจากประเทศเกาหลีหรือญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งหากจะย้อนมองดูนาฏศิลป์ไทยในเชิงลึกนั้นเราจะเห็นได้ว่า นาฏศิลป์ไทยเป็นการเคลื่อนไหวร่างกายด้วยท่าทางที่ประดิษฐ์คิดค้นออกมาเป็นแบบแผนอย่างงดงาม โดยอาศัยการขับร้องและการบรรเลงดนตรีร่วมด้วยเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ชมมีอารมณ์คล้อยตาม เช่น การฟ้อนรำ ละคร โขน หรือการแสดงพื้นเมือง เป็นต้น” (<http://www.manager.co.th>. 2548: online)

แม้ว่านาฏศิลป์ไทยจะได้ถูกให้ความสำคัญมาตั้งแต่ในอดีตอย่างไรก็ตาม ปี พ.ศ. 2556 ได้เกิดแนวคิดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยจากภาครัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังเช่นการนำเสนอข่าวผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักข่าวไทยพีบีเอส มีใจความสำคัญถึงการปรับสอนวิชานาฏศิลป์ว่า มุมมองเยาวชน-ครู กับการปรับการสอนนาฏศิลป์ มีหลายเหตุผล ที่เห็นด้วยกับการให้วิชานาฏศิลป์ในโรงเรียนเป็นตัวเลือกสำหรับเด็กมัธยม เพราะมองว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ศึกษาด้านอื่นๆ และอาจมองไม่เห็นทางสำเร็จของวิชาชีพด้านนี้ในอนาคต อย่างไรก็ตามสำหรับเยาวชนบางกลุ่มสนใจและสนใจที่จะเรียนรู้นาฏศิลป์พอๆ กับวิชาหลัก พวกเขามองเห็นประโยชน์จากสิ่งนี้” (<http://news.thaipbs.or.th>. 2556: online) หรือแม้แต่นักแสดงบางท่านก็ได้สนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับการปรับวิชานาฏศิลป์ ได้กล่าวไว้ว่า “เห็นด้วยปรับวิชานาฏศิลป์ อ้างคนที่ไม่ชอบจะได้ไม่โดนบังคับให้เรียน จะได้ไปเรียนอย่างอื่นที่ถนัด” (<http://www.manager.co.th>. 2556: online) และในมุมมองอื่นๆ

นั่นก็มีแนวคิดว่า ครูสายสามัญบางคนไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตามกลัวเด็กจะชอบแบบฉบับจนไม่จริงจัง แล้วจะกลับลามาเรียนสายสามัญไม่ทัน บ้างก็แนะนำให้เรียนสายสามัญดีกว่า ส่วนถ้าสนใจนาฏศิลป์ก็ให้ไปเข้าชมรมนาฏศิลป์ของโรงเรียนนั้นๆ เอา และบางคนว่าทางเดินสายนาฏศิลป์มันแคบ ต้องเป็นครูนาฏศิลป์เท่านั้น หางานทำยาก (<http://x.thaikids.com>. 2556: online)

นอกจากนี้ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลข่าวจากคำสัมภาษณ์ของ นายสิริชัยชาญ พักจำรูญ อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (สบศ.) กล่าวถึงกรณีที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำวิชานาฏศิลป์ไป บรรจุอยู่ในกลุ่มความรู้สังคม และความเป็นมนุษย์ว่า วิชานี้แสดงถึงความเป็นไทย และคนไทยจะต้องเรียน ไม่จำเป็นเฉพาะแต่วิชานาฏศิลป์ รวมถึงวิชาอื่น ๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศีลธรรม ยกตัวอย่างวิชาหน้าที่พลเมือง ที่ไปแทรกอยู่ในวิชาสังคม ปราภฏ ว่าก็ไม่มีการเรียนการสอนที่จริงจัง ส่งผลให้สังคมเกิดปัญหาในปัจจุบัน ซึ่งวิชาเหล่านี้เป็นวิชาที่จำเป็นของคนไทย ควรจะต้องรู้เพราะเป็นวิถีของคนไทย ทั้งนี้การนำวิชานาฏศิลป์ไปกำหนดกลุ่มการเรียนรู้กว้างในหมวดสังคม โดยไม่มีการกำหนดรายชื่อ แสดงว่าจะเรียนหรือไม่เรียนก็ได้ โดยไม่มีรายชื่อจริง ๆ ว่า กำหนดให้เรียนนาฏศิลป์ ซึ่งทั้งที่จริงแล้วหลักสูตรควรเขียนให้ชัดเจน และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนต้องให้ครอบคลุมมากกว่านี้ (<http://www.dailynews.co.th>. 2556: online) การศึกษานาฏศิลป์ไทยยังมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ดังที่แพง ชินพงศ์ ได้กล่าวไว้ว่า “การเรียนนาฏศิลป์มีประโยชน์ต่อเด็ก คือ การเรียนนาฏศิลป์ช่วยพัฒนา ด้านร่างกายทำให้เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อทุกส่วนของร่างกายทั้งกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ การเรียนนาฏศิลป์ช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ทำให้มีความสนุกสนาน ได้ปลดปล่อยความเครียดส่งผลให้อารมณ์เบิกบานแจ่มใส การเรียนนาฏศิลป์ช่วยพัฒนาด้านสังคมเพราะเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้ทำร่วมกับผู้อื่นสามารถหล่อหลอมความสามัคคีให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนได้ และการเรียนนาฏศิลป์ช่วยพัฒนา ด้านสติปัญญาเพราะต้องมีการจดจำและแยกแยะท่าทางของการรำไทยให้ถูกต้องสวยงามและพร้อมเพรียงกับผู้อื่นฉะนั้นจะช่วยในเรื่องของการจำและการคิดวิเคราะห์โดยตรง” เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าการเรียนนาฏศิลป์นั้นนอกจากจะทำให้ผู้เรียนนั้นรู้สึกถึงความ เป็นไทยด้วยท่วงท่าและลีลาการเคลื่อนไหวที่อ่อนช้อยงดงามแล้ว ยังทำให้ผู้ชมที่พบเห็นได้สัมผัสถึงนาฏศิลป์ไทยที่มีความงดงามชวนคล้อยตามในท่วงท่าและอาภรณ์การเคลื่อนไหวที่สง่างาม ประณีต ผ่านการร้องรำทำเพลงที่มีความเป็นไทยได้อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม อภิชาติ จีระวุฒิ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) กล่าวถึงกรณีที่หลายฝ่ายทักท้วงเรื่องไม่มีการบรรจุวิชานาฏศิลป์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ว่า ในส่วนของวิชานาฏศิลป์นั้นจะบรรจุรวมอยู่ในกลุ่มวิชาศิลปะ ซึ่งกรรมการร่างหลักสูตรอาจใช้เพียงคำว่า ศิลปะคำเดียว โดยส่วนตัวได้ถามจากคนทำหลักสูตรแล้ว และกล่าวยืนยันว่า มีวิชานาฏศิลป์ด้วย ซึ่ง

แบ่งเป็นการฟ้อนรำ ขับร้อง เพียงแต่ไม่ได้ใช้คำว่านาฏศิลป์เท่านั้นเอง ทั้งนี้ อภิชาติ จีระวุฒิ ได้ยืนยันว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ยังให้ความสำคัญกับวิชาในกลุ่มนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมไทยเสมอ (<http://education.kapook.com>. 2556: online)

จาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวอีกว่า ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยในปัจจุบันนั้น สำนักงานพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ร่างหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานฉบับใหม่ โดยลดหมวดหมู่วิชาเรียนจาก 8 หมวด คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ เหลือเพียง 6 หมวด โดยยกเลิกหมวดศิลปะ/ดนตรี/นาฏศิลป์ โดยเอาวิชาเหล่านี้ไปรวมอยู่ในหมวดสังคมและความเป็นมนุษย์ ซึ่งในชั้นเด็กเล็กและประถมศึกษาให้เป็นวิชาพื้นฐาน ส่วนในชั้นมัธยมศึกษาให้เป็นวิชาเลือก (<http://blog.eduzones.com>. 2556: online)

ซึ่งหากวิเคราะห์ตามความเป็นจริงนั้นการจัดหมวดหมู่ของสาระวิชาเรียนใหม่อาจจะไม่ใช่ประเด็นสำคัญเท่ากับการที่ยังคงจัดให้มีการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยอยู่ในโรงเรียนในทุกๆระดับชั้น ตั้งแต่อนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาเพราะนอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าการเรียนนาฏศิลป์สามารถช่วยพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แก่เด็กหรือผู้เรียนแล้ว วิชา นาฏศิลป์ไทยยังช่วยให้พวกเขาเหล่านั้นได้สัมผัสถึงความเป็นไทยที่นับวันจะเลือนหายไปจากสังคมไทยมากยิ่งขึ้นซึ่งเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจในศิลปะไทยควรสืบสานและอนุรักษ์ให้คงอยู่กับประเทศชาติสืบไป โดยที่ ปัจจุบันสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์มีทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน มีการสนับสนุนในการผลิตครูนาฏศิลป์ออกสู่สังคม บางแห่งมีวิธีการหรือกลยุทธ์ใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมภายนอกที่หลั่งไหลเข้ามาสู่วิถีชีวิตของเยาวชนไทยอันมีผลกระทบต่อการดำรงศิลปวัฒนธรรมอันดีของไทยที่สืบทอดมาแต่อดีต ดังนั้นจึง เห็นได้ว่าการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยที่เคยดำรงคุณค่าในฐานะที่เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจก็ทั้งยังเป็นส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นชาติในอดีต แต่ในปัจจุบันได้เกิดแนวคิดที่จะปรับการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยโดยลดจำนวนเวลาเรียนลง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้การกำหนดความสำคัญของการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในเชิงบทบาทและความสำคัญ โดยจะเห็นได้ว่านาฏศิลป์โดนลดความสำคัญลงไปอย่างเห็นได้ชัด

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ สถานภาพการวิจัยสาขาศิลปะการแสดงในประเทศไทย : ดนตรีและนาฏศิลป์ พบว่า ปัญหาการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่มีปัญหา มากที่สุดคือ 1) การดำเนินการสอนไม่ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง 2) ครูผู้สอนขาดความรู้ขาดทักษะด้านนาฏศิลป์โดยตรง

- 3) หลักสูตรกำหนดการเรียนรู้ร่วมหลายวิชา 4) สภาพห้องเรียนและห้องปฏิบัติไม่เหมาะสมกับกิจกรรม
- 5) ครูผู้สอนขาดทักษะในการเข้าใจเนื้อหา การเรียนการสอนและขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร
- 6) และครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบทดสอบและการประเมินจากแบบบันทึกของนักเรียน (วรรณชรี ชะเอม. 2546: บทคัดย่อ)

จากเหตุและผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ในสภาพสังคมไทยปัจจุบัน จากด้านต่างๆ ดังนี้ พบว่า 1) ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน 4) ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ 5) ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ และ 6) การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน โดยทำการสัมภาษณ์ เจาะลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในสภาพสังคมไทยปัจจุบันและ แนวทางแก้ไข ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น และความคิดเห็นดังกล่าวจะส่งผลต่อแนวโน้มการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษา สภาพ การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีประเด็นปัญหาของการวิจัยดังนี้ คือ

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แตกต่างกันหรือไม่และเนื่องมาจากปัจจัยใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ โดยศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีการสอนของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน
2. ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์
5. ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้
6. การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

ขอบเขตสถานที่

ผู้วิจัยได้คัดเลือกศึกษาโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดในสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

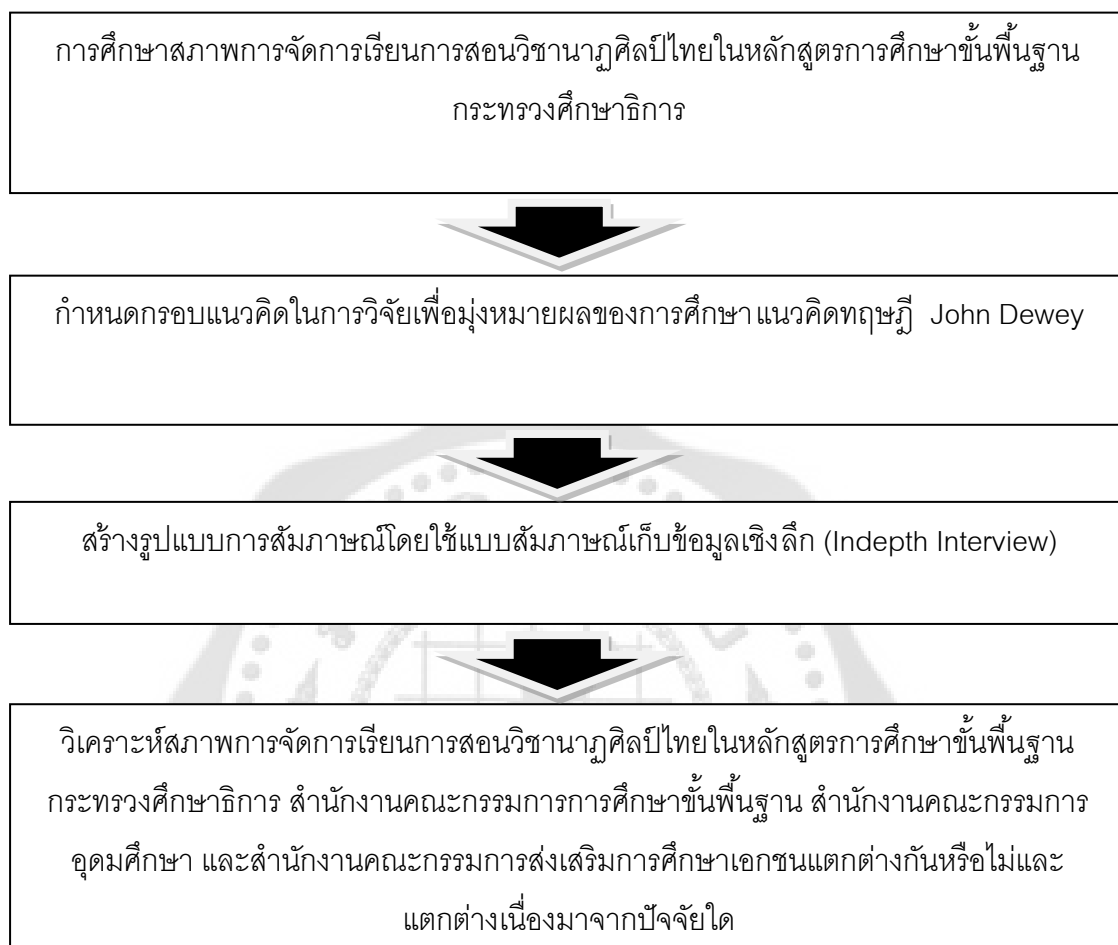
1. โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา(ช่วงชั้นที่ 2)
2. เน้นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาจากสังกัดงาน

คณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาแห่งชาติ (คสมส) 3 ปี ต่อเนื่อง

เพื่อคัดเลือกแล้วได้โรงเรียน 6 โรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง และโรงเรียนสุขุมวิทอนุบาลวัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3. โรงเรียนเกษมพิทยา และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับ

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยใน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ งานวิจัยนี้มุ่งหวังศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผลที่ได้จาก การวิจัยนี้ทำให้ทราบปัญหาใน การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ใน ปัจจุบัน และทำให้ทราบทัศนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ในการจัดการเรียนการสอนวิชา นาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และผลวิจัยที่ ได้เป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา สามารถนำมากำหนดนโยบาย พัฒนา ปรับปรุง ผู้สอนและจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนการสอนนิทานนาฏศิลป์ไทย ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง แผนหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกำหนด ชุดของสิ่งที่ใช้ในการเรียนการสอน (Set of Materials) จุดประสงค์ที่นำไปปฏิบัติ (Performance Objective) และรวมถึงกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ที่จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาตามที่กำหนดไว้

ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็น การแสดงออก ความรู้ลึก ความรู้ ความเข้าใจต่อนิทานนาฏศิลป์ของผู้ศึกษา โดยประเมินผลสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นพื้นฐานในการแสดงออก

นักวิชาการ หมายถึง ผู้ที่มีตำแหน่งและเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย ที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และกระทรวงวัฒนธรรม

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่ศึกษา ปฏิบัติงานในห้องคักร พัฒนานโยบาย หรือศึกษาวิจัยในด้านนาฏศิลป์ไทย ในพื้นที่เป็นผู้ที่สังกัดอยู่ กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และกระทรวงวัฒนธรรม

ครู หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติการสอนด้านนาฏศิลป์ไทย ที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และกระทรวงวัฒนธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การศึกษาและค้นคว้า ในครั้งนี้สามารถวิเคราะห์สภาพ การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้อย่างลุ่มลึกและรอบด้าน ผู้วิจัย จึงได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิชานาฏศิลป์ไทย
2. แนวคิดและความสำคัญของวิชานาฏศิลป์ไทยในสถานศึกษา
3. แนวคิดและทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอน
4. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะและความคิดเห็น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิชานาฏศิลป์ไทย

1.1 ประวัติและวิวัฒนาการของวิชานาฏศิลป์ไทย

นับแต่สมัยอดีตกาลนาฏศิลป์ คือ การฟ้อนรำ เป็นธรรมชาติในการแสดงออกอย่างหนึ่งของมนุษย์เพื่อสื่อความหมายของเนื้อหาและอารมณ์ เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนการฟ้อนรำก็เข้ามาทำหน้าที่สื่อความหมายเช่นเดียวกันสำหรับชุมชนนั้น ๆ ชนชาติไทยมีการฟ้อนรำมาแต่โบราณกาล เมื่อสังคมพัฒนาขึ้นการฟ้อนรำก็พัฒนาตามไปด้วยและมีฐานะเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมของสังคมนั้น นั่นคือเกิดมีรูปแบบการฟ้อนรำที่สังคมไทยเห็นว่ามีความงาม จึงพากันยอมรับเป็นแบบแผนและรักษาไว้โดยการสืบทอดกันต่อ ๆ มา สังคมไทยในอดีตกาลเป็นสังคมเกษตรที่มีชีวิตเรียบง่าย วิถีขึ้นอยู่กับวงจรฤดูกาลทางการเกษตรกับทางวงจรชีวิต การฟ้อนรำก็เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับวงจรทั้งสองนี้ การเสี่ยงทายดินฟ้าอากาศและการขอฝน ความสนุกสนานรื่นเริงเมื่อพืชผลที่เก็บเกี่ยวได้ดี เป็นวงจรชีวิตของชาวไทยมาตลอดจนถึงปัจจุบัน ความสนุกสนานระหว่างร่วมกันทำงานเปิดโอกาสให้หนุ่มสาวได้พบปะกัน อันนำไปสู่การเลือกคู่และแต่งงาน จะเห็นได้ว่าวงจรการเกษตรกับวงจรชีวิตมิได้แยกออกจากกันจนแทบจะเป็นระบบเดียวกัน คือ เกิด แต่งงานแก่ เจ็บ ตาย สังคมไทยในอดีตมีการฟ้อนรำเป็นส่วนหนึ่งในพิธีกรรมและในการรื่นเริงควบคู่กันไปเมื่อสังคมไทยเจริญขึ้นมีการจัดระบบและระเบียบสังคมการฟ้อนรำย่อมปรับตัวให้มีรูปแบบที่ชัดเจน

การฟ้อนรำจึงกลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของสังคมไทย เมื่อชนชาติไทยปรากฏตัวขึ้นในดินแดนสุวรรณภูมิประมาณพุทธศตวรรษที่ 17-18 ชาวไทยน่าจะมีการฟ้อนรำที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสั่งสมมานานแต่อดีต อย่างไรก็ตามการอยู่ร่วมกับชนชาติอื่น ๆ ในสุวรรณภูมิที่มี

วัฒนธรรมต่างกับตน คือ มอญ เขมร ละว้า ข่า จาม ย่อมมีการปะทะสัมพันธ์กันทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะชนชาติที่มีอิทธิพลทางการเมืองการปกครองและมีวัฒนธรรมสูง เช่น มอญและเขมรก็ย่อมส่งอิทธิพลทางการเมือง จึงจำเป็นต้องอยู่ใต้การปกครองของสองชนชาตินี้เป็นเวลานานนับศตวรรษ คนไทยจึงคุ้นเคยและซึมซับศาสนา ภาษา ประเพณีและศิลปะ เช่น การฟ้อนรำของมอญและเขมร เอาไว้ทีละเล็กละน้อยโดยไม่รู้ตัว เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติของการเลือนไหลทางวัฒนธรรมที่ไม่มีสื่อมวลชนมากระตุ้นเช่นในปัจจุบัน จนสังคมไทยเข้มแข็งสามารถรวมตัวเป็นกลุ่มเป็นก้อนและมีหัวหน้าที่เข้มแข็ง จึงทยอยกันเข้ายึดเมืองสำคัญ ๆ ของมอญและเขมรมาเป็นของตนเพื่อความเป็นไทด้วยเหตุนี้จึงเกิดอาณาจักรไทยระดับ นครรัฐขึ้นหลายแห่ง เช่น หริภุญไชย สุโขทัย และอาณาจักรรวมถึงลพบุรี นครไชยศรี สุพรรณบุรี นครศรีธรรมราชและโคราช ซึ่งล้วนเป็นเมืองขนาดใหญ่เป็นเมืองศูนย์กลางที่แวดล้อมด้วยเมืองบริวาร สังคมไทยในยุคเริ่มต้นคงไม่สลับซับซ้อนและไม่มีการแบ่งชนชั้นมากนัก ดังเช่นในอาณาจักรสุโขทัยมีพ่อขุนปกครองอาณาจักร มีขุนปกครองเมืองและมีไพร่บ้านพลเมืองอาศัยอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข

การแสดงนาฏศิลป์ ไทยมีมาตั้งแต่เมื่อใดนั้นไม่มีหลักฐานปรากฏที่สามารถนำมายืนยันได้ แต่โดยปกติธรรมดาแล้วเมื่อบ้านเมืองมีความร่มเย็น สงบสุข มีความมั่นคง เป็นปึกแผ่น ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองก็จะตามมา ในช่วงเวลาที่ดีนี้น่าจะมีการละครหรือการแสดงนาฏศิลป์เกิดขึ้นได้ การแสดงนาฏศิลป์ของไทยได้รับการยกย่องให้เป็นเครื่องบันเทิงใจชั้นสูงสำหรับเจ้านายหรือบุคคลผู้สูงศักดิ์และจะจัดแสดงเฉพาะในพระราชฐาน ได้รับการฟื้นฟูมาทุกยุคทุกสมัยโดยมีองค์พระมหากษัตริย์ทรงให้การสนับสนุน ดังนั้น จึงเป็นเหตุให้มีการกำหนดแบบแผนอันเป็นมาตรฐานเฉพาะ มีความเป็นสุนทรียศาสตร์อยู่คู่กับชนชาวไทย แสดงถึงพฤติกรรมที่หล่อหลอม ประมวลแต่สิ่งที่ดีงาม นำเสนอในรูปแบบของอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ที่มีความรู้ทางทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ศิลปะการแสดงที่บรรพบุรุษรังสรรค์ไว้ ด้วยภูมิปัญญาแห่งความงามอันชาญฉลาดที่มีคุณค่าสูงส่งและมีความเป็นอารยะชาติเพื่อบอกเป็นมรดกให้ลูกหลานไทยรุ่นปัจจุบันได้รู้ ได้เห็น ได้ชื่นชม ได้ภาคภูมิใจ ตลอดจนได้ตระหนักถึงการร่วมกันสืบทอด อนุรักษ์และประยุกต์สร้างสรรค์ให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทย เพื่อชนชาวโลกได้สัมผัสและรับรู้ต่อไป (ธนิต อยู่โพธิ์, 2516: 32-36)

1.2 วิวัฒนาการของนาฏศิลป์ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

การแบ่งยุคสืบทอดนาฏศิลป์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ การสืบทอดจากรุ่นหนึ่งมาสู่รุ่นหนึ่งจะสืบทอดกันมาเป็นช่วง ๆ จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นาฏศิลป์ไทย ได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาในรูปแบบที่หลากหลายขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ยุค ดังนี้

1. ยุคที่ 1 ยุคฟื้นฟูนาฏศิลป์ไทย

ยุคที่ 1 ยุคฟื้นฟูนาฏศิลป์ไทยระหว่างปีพุทธศักราช 2325-2393 ตรงกับรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 3 มีการฟื้นฟูทละครครั้งกรุงเก่าไว้เป็นแบบแผนทั้งกระบวนท่ารำ ละครนอก ละครในการฝึกหัดโขน ละครหลวงมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ให้ฝึกหัดในราชสำนักตามแบบอย่างครั้งกรุงเก่า ดังนี้

สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬา รัชกาลที่ 1 มีการฟื้นฟูการฝึกหัดละครนอกทรงโปรดพระราชทานอนุญาตให้เจ้านายขุนนางหัดโขนในสำนักของตน รวมทั้งละครเอกชน ซึ่งเป็นแบบแผนการแสดงละครนอกมาจนถึงปัจจุบัน มีการฟื้นฟูนาฏศิลป์ในสมัยรัชกาลที่ 1 วางรากฐานละครหลวงที่เป็นแบบแผนมาถึงปัจจุบันนี้ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ทรงมีชีวิตท่ามกลางศิลปะและวัฒนธรรมอันวิจิตร ทรงเรียนรู้ระเบียบธรรมเนียมประเพณีในราชสำนัก ฐานะมหาดเล็กในพระมหากษัตริย์สมัยกรุงศรีอยุธยา ได้รับการฝึกฝนการรำอาวูป้องกันตัวและฝึกหัดการแสดงโขนหลวงในพระราชพิธี ทรงเป็นหลวงยกกระบัตรข้าราชการในกระทรวงวัง ซึ่งเป็นผู้แทนต่างพระเนตรพระกรรณออกไปประจำตามหัวเมือง รับราชการในสมัยกรุงธนบุรีจนเป็นถึงสมเด็จพระเจ้าพระยา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดนโยบายและวางแผน ดำเนินการฟื้นฟูนาฏศิลป์ไทยให้กรุงรัตนโกสินทร์เจริญรุ่งเรือง พระองค์ทรงมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องนาฏศิลป์ ทรงมีพระราชประสงค์ให้มีการแสดงละครเพื่อฉลองการกุศลและบำรุงขวัญประชาชนชาวไทย การฉลองสมโภชหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาและทางบ้านเมืองมักจะมีบทร้องและนาฏศิลป์อยู่ด้วยเสมอ การฟื้นฟูทละครครั้งกรุงเก่าที่หายไป มีพระราชประสงค์ให้เหมือนครั้งกรุงศรีอยุธยา บทร้องในที่ขาดหายไปทรงโปรดให้พระราชวงศานุวงศ์และข้าราชการที่ สันตติยาบทร้องช่วยกันแต่งถวาย ทรงตรวจแก้ไขและตรองเป็นบทพระราชนิพนธ์ไว้เป็นต้นฉบับ มีการฟื้นฟูการฝึกหัดละครผู้หญิง การละครและนาฏศิลป์ตั้งแต่วัยที่ 1 ลงมารุ่งเรืองและมีความหลากหลาย รวมถึงการปรับปรุงแต่งตั้งขึ้นมาใหม่และที่สำคัญ ความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างวัดและวัง เมื่อมีการสร้างวัดหรือสร้างสิ่งสำคัญทางศาสนาขึ้นมาใหม่จะต้องมีการฉลองและมีมหรสพสนุกสนานรื่นเริงอย่างครบครัน จากราชสำนักหรือพระราชวังลงมาสู่ไพร่ฟ้าชาวญแผ่นดิน เป็นการเชื่อมประสานสิ่งที่เป็นช่องว่างทางสังคมระหว่างชนชั้นปกครองกับชนชั้นไพร่ฟ้าทั่วแผ่นดินไทย

สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 เป็นระยะเวลาสำคัญของศิลปะทางละคร เนื่องจากพระองค์ทรงเป็นปราชญ์ด้านวรรณกรรมและศิลปะการละคร ในรัชสมัยนี้พระองค์ทรงมีคุณูปการต่อวงการนาฏศิลป์ไทย ทรงโปรดให้ฝึกหัดละครผู้หญิงของหลวงรุ่นเล็ก ฟื้นฟูการจัดรูปแบบจัดทำแบบแผนการแสดงโขนละครหลวง ในรัชกาลของพระองค์จึงเป็นละครที่ได้กำหนดเป็นแบบแผน แบบฝึกหัดและแบบเรียนที่มีมาตรฐานทั้งละครในและละครนอก สถานที่เรียน คือ โรงละครริมตลิ่ง ซึ่งน่าจะเป็นโรงเรียนการละครแห่งแรกของกรุงรัตนโกสินทร์ สืบทอดมาเป็นหลักสูตรมาตรฐานการเรียนนาฏศิลป์ไทยในปัจจุบัน

สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 มีการฟื้นฟูจารีตประเพณีการไหว้ครู และพิธีครอบครูโขนละคร แม้ว่าพระองค์จะไม่โปรดโขนละครและทรงยกเลิกโขนละครหลวง แต่มีได้ทรงห้ามด้วยเห็นว่าโขนละครเป็นเครื่องราชูปโภคสำหรับพระมหากษัตริย์และจะต้องแสดงประกอบในพระราชพิธี

2. ยุคที่ 2 ยุคพัฒนานาฏศิลป์ไทย

ยุคที่ 2 ยุคพัฒนานาฏศิลป์ไทย ระหว่างปีพุทธศักราช 2393-2453 ตรงกับรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 และสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เป็นยุคของการพัฒนานาฏศิลป์ไทย โขนละครว่าซึ่งเป็นโขนละครหลวงในราชสำนักใช้แสดงในงานโรงละครบ่อนเบี้ย ทำให้การแสดงเป็นไปในรูปแบบนาฏพาณิश्यตามความต้องการของเจ้าของบ่อนเบี้ย จึงเป็นจุดเปลี่ยนในการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่ มิใช่เพื่ออนุรักษ์แบบแผนแต่โบราณเพียงอย่างเดียว หากแต่มีการพัฒนารูปแบบการแสดงเพื่อสนองความต้องการของตลาดหรือผู้ว่าจ้าง คือ นายโรงบ่อนเบี้ย ดังนั้น เจ้าคณะละครจะพัฒนารูปแบบการแสดงในคณะของตนเพื่อ แข่งขันกับคณะอื่น ๆ ทำให้มีรายได้จำนวนมากจนทางการต้องเก็บภาษีมหรสพ นอกจากนี้ยังมีละครผู้หญิงในเอกชนและรูปแบบการแสดงละครสมัยใหม่ก็เกิดขึ้น ในยุคนี้เช่นกัน จะเห็นได้ว่ายุคนี้ เป็นยุคแห่งการพัฒนารูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่มีความหลากหลาย ดังนี้

สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เมื่อเสด็จเถลิงถวัลราชสมบัติแล้ว ทรงโปรดดำเนินรัฐประศาสน์นโยบาย ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในวงการนาฏศิลป์ไทย โปรดให้มีละครหลวงขึ้นใหม่เนื่องจากในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ไม่โปรดโขนละครหลวงและให้ยกเลิกทั้งหมด จนถึงรัชกาลที่ 4 พระองค์ทรงฟื้นฟูขึ้นใหม่ โปรดให้ประกาศพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เจ้านาย ขุนนางและเอกชนให้มีและฝึกหัดละครผู้หญิง เป็นเหตุให้เกิดความเปลี่ยนแปลงสำคัญในวงการนาฏศิลป์ทางโขนละครซึ่งไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์ ทำให้ละครเปลี่ยนไปเป็นละครผู้หญิงเกิดขึ้นมาก เพราะสามารถหัดละครผู้หญิงได้อย่างเปิดเผยโดยไม่ผิดจารีตประเพณี ประชาชนชอบละครผู้หญิงมากกว่าละครผู้ชาย เนื่องจากอ่อนช้อยสวยงามมากกว่า เจ้าของคณะละครก็ชอบละครผู้หญิงมากกว่าเพราะหาเด็กผู้หญิงมาหัดเป็นละครง่ายกว่าเด็กผู้ชาย เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเนื่องจากเด็กผู้หญิงจะเย็บปักเครื่องแต่งตัวละครได้เองเมื่อคนดูชอบละครผู้หญิงมากกว่าก็ทำให้คณะละครมีรายได้มากจึงมีการนำลูกหลานมาฝึกหัดละครกันมากขึ้น คณะละครจึงพัฒนารูปแบบการแสดงให้หลากหลายเป็นที่ ต้องการของตลาด จึงเกิดการจัดแสดงละครเพื่อหาผลประโยชน์กันมากขึ้น การแสดงนาฏศิลป์จะออกมาในรูปแบบนาฏพาณิश्य จึงทรงโปรดให้เก็บภาษีโขนละครในยุคนี้

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ในสมัยของพระองค์มีการเปลี่ยนแปลงในทางนาฏศิลป์ไทย โดยเฉพาะการพัฒนาในด้านนาฏศิลป์โขนละคร เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัดและวังอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ โขนละครหลวงเดิมอยู่แต่ในพระราชวังออกมาสู่ชาวบ้านและสนองตอบความต้องการของสังคมได้มากขึ้น ดังนั้น โขนละครใช้แสดงในงานหลวงและราชพิธี มีการพัฒนารูปแบบการแสดงโขนละครว่าที่ หลากหลายขึ้นอย่างมีเสรีภาพในคณะละครวังเจ้านายต่าง ๆ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงคิดและปรับปรุงการละครแบบใหม่ โดยทรงพระราชนิพนธ์บทละครนำรูปแบบการแสดงของตะวันตกมาใช้ ในยุคนี้นี้จึงมีการแสดงร่วมสมัยเกิดขึ้น คือ ละครดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง

3. ยุคที่ 3 ยุคสืบทอดนาฏศิลป์ไทย

ยุคที่ 3 ยุคสืบทอดนาฏศิลป์ไทยสู่กรมศิลปากร ระหว่างปีพุทธศักราช 2453-2489 ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 การสืบทอดด้วยระบบราชการและระบบโรงเรียนโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ สืบทอดนาฏศิลป์ โขนละครอย่างเป็นระบบ ดังนี้

สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 การสืบทอดนาฏศิลป์ไทยในระบบราชการ พระองค์ทรงอุปถัมภ์ศิลปะโขน-ละคร ทรงจัดตั้งหน่วยงานศิลปินของทางราชการโดยเฉพาะคือ กรมมหรสพหลวงเพื่ออนุรักษ์ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์และดนตรีทำให้ศิลปะเป็นสถาบันของทางราชการ ทรงปรับปรุงทำนุบำรุงศิลปะทางโขนละครและดนตรีที่พาทยในกรมมหรสพให้เจริญรุ่งเรืองทั้งมาตรฐานและฐานะของศิลปิน ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะส่งเสริมให้ศิลปินมีความรู้และศึกษาด้านสามัญด้วย ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาสามัญ พระองค์จึงโปรดเกล้าให้ตั้งโรงเรียนสอนหนังสือ โดยแยกเป็นหน่วยราชการ เรียกว่า กองโรงเรียนทหารกระบี่หลวงเพื่อฝึกโขนให้ทหารมหาดเล็กตั้งอยู่ในบริเวณสวนมิสกวันด้านถนนพิษณุโลก นับเป็นจุดเริ่มต้นที่มีโรงเรียนสอนศิลปะโขนละครดนตรีขึ้นในกรมมหรสพ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า “โรงเรียนทหารกระบี่หลวงในพระบรมมหาราชวัง” ทรงใช้ศิลปะการแสดงเป็นวิเทศব্যสส่วนหนึ่งของการฝึกแบบทหาร ให้แก่ข้าราชการพลเรือนในรูปแบบของการจัดตั้งกองเสือป่า ด้วยการจัดตั้งเป็นกองทหารเสือป่าพรานหลวง ต่อมา พ.ศ. 2458 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อจากเสือป่าทหารกระบี่หลวงรักษาพระองค์มาเป็นเสือป่าพรานหลวงรักษาพระองค์ ดังนั้น ชื่อของโรงเรียนจึงต้องเปลี่ยนตามด้วยเป็น “โรงเรียนพรานหลวงในพระบรมมหาราชวัง”

สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจจึงยุบกรมมหรสพ ทรงรับ ศิลปินโขนละครและดนตรีปี่พาทย์ ไว้ในราชสำนักและได้มีการประกาศรวมกรมมหาดเล็กและกรมมหรสพหลวงเข้าอยู่ในกระทรวงวัง ต่อมาในปีพุทธศักราช 2469 พระองค์ทรงเห็นว่าการแสดงนาฏศิลป์และดนตรีไทยยังมีความจำเป็นกิจการของหลวงเนื่องจากเป็นศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่จะต้องดำรงอยู่และเป็นสิ่งเชิดหน้าชูตาเป็นสิ่งที่ใช้ในการรักษาสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ จึงโปรดให้มีการปรับปรุงกระทรวงวังอีกครั้งหนึ่ง โดยโอนกองช่างวังนอกและกรมมหรสพไปสังกัดกรมศิลปากร กระทรวงธรรมการ ต่อมากรมศิลปากรจึงจัดตั้งกองดุริยางคศิลป์ และกองโรงเรียนศิลปากรเพิ่มขึ้น กองดุริยางคศิลป์มีหน้าที่เกี่ยวกับงานศิลปะของแผนกดุริยางค์ไทยและแผนกดุริยางค์สากล ส่วนกองโรงเรียนศิลปากรมีหน้าที่ ทางโรงเรียน โดยแยกเป็นแผนกช่างและแผนกนาฏดุริยางค์ โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์มีชื่อ เฉพาะเรียกว่าโรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ ฝึกหัดสั่งสอนศิลปะทางดนตรีปี่พาทย์และละครระบำ เมื่อมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากร แผนกช่างจึงไปขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัยศิลปากรจนถึงปัจจุบันและเปลี่ยนชื่อโรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์มาเป็นโรงเรียนสังคีตศิลป์ขึ้นอยู่กับกองสังคีตกรมศิลปากร

สมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2477 นับว่าเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่ สอนนาฏศิลป์ และดนตรี ต่อมาเมื่อเกิดภัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โรงเรียนถูกระเบิดได้รับความเสียหายและถูกยึดไปใช้ราชการอื่น ทำให้โรงเรียนต้องหยุดการเรียนการสอนไปชั่ว คราว ในรัชสมัยของพระองค์เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรม ตั้งแต่ พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2487 อันเป็นระยะที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม สภาวัฒนธรรมออกพระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2485 และในปี พ.ศ. 2488 จึงได้เปิดการศึกษาขึ้นอีกครั้งหนึ่งในชื่อใหม่ว่าโรงเรียนนาฏศิลป์

4. ยุคที่ 4 ยุคอนุรักษ์และสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย

ยุคที่ 4 ยุคอนุรักษ์และสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยระหว่างปีพุทธศักราช 2489 จนมาถึงปัจจุบันตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 รวบรวมและสืบทอดนาฏศิลป์ไทยที่เป็นแบบแผนจากกรุงศรีอยุธยาไปสู่กรุงรัตนโกสินทร์ มีการอนุรักษ์และสร้างสรรค์ในการควบคุมของระบบราชการ โดยมีกรมศิลปากรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบทำหน้าที่ อนุรักษ์ พัฒนาและสร้างสรรค์ โขนละครหลวงตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยการสืบทอดจากนาฏศิลป์ป็น รุ่นต่อรุ่นระบบการศึกษาเฉพาะทางในวิทยาลัยนาฏศิลป์เป็นสถาบันภาครัฐเพียงแห่งเดียวที่ ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากราชสำนักจนมาถึงในปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม มีการควบคุมมาตรฐานนาฏศิลป์ไทยชัดเจนโดยจัดทำหลักสูตรการสอนตามหน้าที่หลักของการอนุรักษ์ ถ่ายทอด สืบทอด สืบสาน จัดการแสดงพัฒนารูปแบบและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์. 2547: 349-373)

พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 ภูมิพลอดุลยเดช ประ.ให้ไว้ ณ วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2550 เป็นปีที่ 62 ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชองค์การโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จึงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามความในมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 และให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2541 ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่ 32 ก วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 และมีผลบังคับใช้ตามกฎหมายในวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 สถาบันจึงมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม โดยมีสถานศึกษาในสังกัด 3 คณะวิชา ได้แก่ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์และคณะศิลปศึกษา ดูแลวิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่ง วิทยาลัยนาฏศิลป์พื้นที่ภาคใต้ คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช พื้นที่ภาคเหนือ คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย พื้นที่ภาคตะวันออก คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์และพื้นที่ภาคกลาง ซึ่งเป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัยคือ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ตามภารกิจบทบาทอำนาจหน้าที่ และวัตถุประสงค์ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 ให้การศึกษาและส่งเสริมวิชาการวิชาชีพ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานถึงระดับปริญญา ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ช่างศิลป์ ทั้งไทยและสากลรวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทำการสอน ทำการแสดง ทำการวิจัยและให้บริการทางวิชาการตลอดจนส่งเสริม สืบสานสร้างสรรค์ ทะนุบำรุงและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติและศิลปวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น โดยมีนโยบายหลักจัดการศึกษาและส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมให้เชิดชูความเป็นเลิศทางศิลปวัฒนธรรมในด้านวิชาการทางศิลปะ โดยมีระบบหลักเกณฑ์ที่สามารถเผยแพร่ศาสตร์ได้ อย่างมีศักยภาพ ถูกต้องเหมาะสมกับความเป็นชาติและเป็นศูนย์กลางทางศิลปะโดยใช้หลักธรรมาภิบาล บริหารจัดการองค์กรให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมโลก (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2556: 1-5)

การเผยแพร่ทางด้านนาฏศิลป์โขนละคร กำหนดรูปแบบการแสดงโครงการศิลปวัฒนธรรมสัญจรสู่ประชาชน ในโรงละครแห่งชาติในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อ ส่งเสริมมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติต่อไป ดังนี้

1) การแสดงนาฏศิลป์เชิงอนุรักษ์ ได้ดำเนินการอนุรักษ์ถ่ายทอดลีลาท่ารำตามแบบแผนสร้างสรรค์ปรับปรุงรูปแบบการแสดงให้เหมาะสม โดยรวบรวมกระบวนการที่เป็นแบบแผนดั้งเดิมมาวิจัยเรียบเรียงบนพื้นฐานตามจารีตด้านนาฏศิลป์ ปรับปรุงบทที่ใช้การแสดงให้มีความกระชับเหมาะสมกับเวลา และสถานที่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการในสังคมปัจจุบัน

2) การแสดงนาฏศิลป์เชิงประยุกต์สร้างสรรค์ การสร้างสรรค์บูรณาการรูปแบบการแสดง ปรับปรุงพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญา นาฏศิลป์แบบแผนเดิม ประดิษฐ์ชุดการแสดงขึ้นใหม่ให้สอดคล้องตามความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในบริบทสร้างสรรค์ร่วมสมัย โดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาประกอบในการจัดการแสดง ศึกษาวิจัยการแสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูสร้างสรรค์นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ตรวจสอบยอมรับ พัฒนา ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงเกณฑ์มาตรฐาน นำมาบรรจุไว้ในชุดการแสดงแล้วนำเสนอผลงานในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศต่อไป

1.3 การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

ไพโรจน์ คะเชนทร์ นักวิชาการการศึกษา ได้กล่าวว่า ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะทางของวิชานาฏศิลป์ มุ่งส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์มีจินตนาการ ชื่นชมความงาม สุนทรียภาพ ความเป็นคุณค่า ซึ่งมีผลโดยตรงต่อด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม สามารถทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เน้นกระบวนการกลุ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง กล้าแสดงออก (<http://chan2.obec.go.th>, 2556: online) และ มีนักวิชาการหลายท่านเสนอหลักการและเทคนิคการสอนนาฏศิลป์ ไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอแนะเทคนิคการสอนนาฏศิลป์ ดังนี้

1. สำรวจความต้องการของผู้เรียน
2. วางจุดประสงค์ของการสอนให้ชัดเจน
3. กำหนดบทบาท และหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน
4. บอกแหล่งเรียนรู้ วิธีการหาความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ทราบก่อน ระหว่าง และหลังการเรียนรู้
5. ฝึกปฏิบัติจริง
6. วัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
7. นำผลการประเมินมาปรับปรุง และแก้ไขทุกครั้งที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษา, 2547: 16)

เรณู โกศินานนท์ นักวิชาการทางการศึกษาและทางด้านนาฏศิลป์ไทย ได้เสนอหลักการและเทคนิคการสอนไว้ ดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก
2. สอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล
3. การสอนโดยวิธีสับเปลี่ยนท่าที่ยากให้ง่ายขึ้น แต่พยายามรักษาแบบแผนเดิมไว้
4. การสอนแต่ละท่า ต้องอธิบายให้ละเอียด ถือหลักทีละน้อยแต่ให้แม่นยำแล้ว จึงต่อท่าใหม่

5. ระหว่างรำ ครูต้องคอยสังเกตและเตือนอยู่เสมอ ให้ผู้ เรียนรักษาลีลาท่าทางให้อยู่ในแบบแผน

6. ครูต้องจัดผู้เรียนอยู่เสมอไม่ใช่รำนาน้ำหน้าอย่างเดียว

7. การใช้ศัพท์ทางนาฏศิลป์ บางโอกาสอาจเปลี่ยนใช้คำที่ง่ายหรือใช้ศัพท์ธรรมชาติแทนก็ได้ เพื่อสะดวกในการจดจำและบอกควบคู่ไปกับคำศัพท์ที่ถูกต้องไปด้วย

8. ในขณะที่ แสดงท่ารำ ครูควรฝึกให้ร้องเพลงไปด้วยเพื่อเป็นการผ่อนคลายเพราะครูต้องอธิบายขณะผู้เรียนร้องเพลงด้วย

9. เปรียบเทียบท่ารำที่คล้ายคลึงกันเพื่อไม่ให้เกิดการสับสน

10. วิธีรำนาน้ำหน้าผู้เรียน คือ รำนาน้ำหน้า กระทำเมื่อแรกต่อท่ารำและรำต่อหน้าหรือรำประจันหน้า ครูต้องมีความสามารถ ความชำนาญในการรำกลับข้าง จะได้ดูแลผู้เรียน และแก้ไขข้อบกพร่องไปด้วย

11. เข้มงวดเรื่องแถวและระวางท่วงทีของผู้เรียน

12. สอนโดยแยกท่ารำทีละท่าแล้วค่อยทำพร้อมกัน

13. การใช้เพลงจะกระทำได้เมื่อต่อท่ารำเป็นชั้น ๆ แล้วรำตามเสียงเพลง

14. บอกท่าล่วงหน้า ขณะรำบอกท่าที่จะถึงเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทบทวน

15. การให้สัญญาณเปลี่ยนท่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการรำเป็นหมู่เพื่อความพร้อมเพรียง เช่น การจับมือ การกรีดนิ้ว การก้าวเท้า การตั้งวง การทรงตัว เป็นต้น (เรณู โกศินานนท์. 2535: 11-12)

นอกจากนี้ กรมวิชาการ ได้เสนอเทคนิคการสอนนาฏศิลป์ สำหรับครูผู้สอนว่าควรมี เทคนิค และหลักการสอน ดังนี้

1. สอนให้นักเรียนกล้าแสดงออก ตามความเข้าใจ โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ ให้คำปรึกษา ฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์

2. การสอน ครูผู้สอนต้องมีอารมณ์ร่าเริง แจ่มใส หน้าตาดี มั่นใจและมีอารมณ์ร่วมกับเด็ก ตลอดเวลา ไม่แสดงอารมณ์เบื่อหน่ายวิชานาฏศิลป์ จะทำให้ผู้เรียนไม่ชอบเรียนวิชานาฏศิลป์ไปด้วย เพราะฉะนั้นครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของนาฏศิลป์

3. การสอนนาฏศิลป์นั้นครูต้องคอยระมัดระวังอย่าให้มีช่องว่างระหว่างครูกับผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ควรมีรางวัล ชมเชย สนับสนุนให้ทำบ่อย ๆ หลีกเลี่ยงไม่ให้อาย

4. ครูต้องไม่ยึดรูปแบบการสอนแบบเก่าโดยครูเป็นผู้คิดฝ่ายเดียว แต่การสอนแบบใหม่ครู เป็นเพียงที่ปรึกษาและเสนอแนะบางโอกาสเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความ มคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกล้าแสดง ความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

5. บูรณาการวิชานาฏศิลป์กับสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาไทย สังคม รวมทั้งชีวิตประจำวัน คือ การนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้

6. ชี้นำให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ จากแหล่งต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การชมการแสดง โดยครูต้องมีประสบการณ์ด้านนาฏศิลป์มาก่อนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนปรับปรุงการเรียนของตนเอง

7. ปลุกฝัง ชี้นำให้ผู้เรียนคำนึงถึงความดี ความงาม ความไพเราะ ความมีคุณค่า จนผู้เรียนค่อย ๆ ซึมซับและเกิดความซาบซึ้งด้วยตนเองโดยไม่ต้องบังคับ (กรมวิชาการ. 2545: 7)

จากหลักการและเทคนิคการสอนดังกล่าว สรุปได้ว่า การสอนนาฏศิลป์นั้นครูผู้สอนควรจะต้องมีความรู้มีความสามารถทางนาฏศิลป์เพื่อที่จะเป็นต้นแบบให้ผู้เรียนได้สังเกต เลียนแบบท่าทางต่าง ๆ และจะต้องดัดแปลงท่าที่ง่ายไปหาท่าที่ยาก และท่าที่ยากทำให้ง่ายขึ้น เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แต่คงรูปแบบเดิมไว้ ส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอนแบบสาธิตให้ผู้เรียนได้สังเกตและปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นการนำเข้าสู่บทเรียนที่มีแบบแผน กระบวนการให้อิสระแก่ผู้เรียน ครูเป็นชี้นำให้กำลังใจ ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิดกล้าทำและกล้าแก้ปัญหา

การสอนนาฏศิลป์ที่เน้นทักษะการปฏิบัติ กล่าวคือ นาฏศิลป์ เป็นการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างมีลีลาท่าทางที่อ่อนช้อยงดงาม ดังนั้นการสอนนาฏศิลป์จึงจำเป็นต้อง มีหลักการสอนนาฏศิลป์โดยเฉพาะเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วิวัฒน์ เพชรศรี ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ฝึกการเคลื่อนไหวร่างกายเข้ากับจังหวะที่เกี่ยวข้องกับการฝึกนาฏศิลป์ให้คล่อง
2. ฝึกลักษณะการรำรำเบื้องต้นที่ละท่า พร้อมทั้งนำไปประกอบเพลงง่าย ๆ
3. ฝึกการใช้ภาษาทำนาฏศิลป์ แสดงความหมาย ความรู้สึกและบุคลิกภาพ
4. ฝึกการรำประกอบเพลงง่าย ๆ สั้น ๆ ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก
5. ฝึกการรำหรือการแสดงที่เป็นชุดการแสดงง่าย ๆ สั้น ๆ เช่น รำวง รำเพลงปลุกใจ หรือการแสดงละครแบบต่าง ๆ (วิวัฒน์ เพชรศรี. 2552: 7)

นอกจากนี้ยังมีวิธีสอนนาฏศิลป์ ที่มีความเกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับการสอนนาฏศิลป์เพื่อนำไปใช้ร่วมกันกับการสอนนาฏศิลป์ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วิธีที่นำมาใช้มีรายละเอียดดังนี้

วิธีการสอนนาฏศิลป์

1. การสอนแบบสาธิต

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้อธิบายวิธีการสอนแบบสาธิตว่าเป็นการสอนที่ผู้แสดงหรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่างพร้อม ๆ กับการอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ ตรงในเชิงรูปธรรม ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกต ขั้นตอนการสาธิต วิธีสอนแบบนี้เหมาะสำหรับการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเห็นขั้นตอนการปฏิบัติ คือ ผู้เรียนได้สังเกตการณ์สาธิตของครูผู้สอนแล้วปฏิบัติตามการสาธิตช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีปฏิบัติได้ดี เพราะเป็น ประสบการณ์ตรงสามารถมองเห็นจากครูผู้สอนอย่างชัดเจน ความมุ่งหมายของการสอนแบบสาธิต มีดังนี้

1. กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน
2. เน้นคำถามหรือปัญหาใดปัญหานึงโดยเฉพาะ
3. อธิบายหลักการ
4. พัฒนาการฟังและการสังเกตอย่างใช้ความคิดของผู้เรียน
5. แสดงเทคนิค วิธีการ
6. สรุปความเข้าใจของบทเรียน
7. แสดงวิธีใช้หลักการ
8. การทบทวนบทเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547: 50)

อาภรณ์ ใจเที่ยง นักวิชาการด้านการศึกษาศาสตร์ ได้กล่าวว่า แนวทางการสอนแบบสาธิตจะมีคุณค่ามากขึ้นขึ้นอยู่กับแนวทางการใช้วิธีสอนดังนี้

1. ในระหว่างสาธิตผู้สอนต้องเอาใจใส่ต่อผู้เรียนทุกคน โดยมีมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนได้เห็นและกำลังสนใจการสาธิตอยู่
2. ขณะที่ผู้สอนเป็นผู้แสดงการสาธิต ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมบ้าง
3. ระหว่างที่สาธิตควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม
4. ผู้สอนควรมั่นใจว่า การสาธิตนั้น ๆ มีประโยชน์ต่อผู้เรียน
5. ระหว่างการเรียนการสอนด้วยวิธีการสาธิต ผู้สอนไม่ควรบรรยายหรืออธิบายมากเกินไป เพราะจะทำให้การสาธิตขาดความตื่นเต้น เร้าใจ
6. ผู้สอนไม่ควรเร่งสาธิต คือ สาธิตให้ผู้เรียนดูเป็นลำดับขั้นตอน ไม่ควรคิดว่าการจำบางอย่างผู้เรียนเข้าใจแล้ว (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2553: 148-149)

จะเห็นได้ว่า การสอนแบบสาธิตนั้นมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมากที่จะเน้นให้นักเรียนสังเกตและปฏิบัติตาม มีความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของตนและผู้เรียนมีส่วนร่วม

2. การสอนแบบฝึกปฏิบัติ

ทิศนา แหม่มณี นักวิชาการด้านการศึกษาค้นคว้าถึงวิธีสอนโดยการให้ปฏิบัติว่า เป็นการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการพัฒนาทักษะทางภาษา ดนตรี ขับร้อง นาฏศิลป์ และด้านศิลปะ เป็นต้น โดยใช้วิธีการฝึกฝนซ้ำ ๆ จนกระทั่งนักเรียนเกิดทักษะที่ต้องการ ถึงขั้นที่กำหนดไว้ การฝึกปฏิบัตินี้อาจทำการฝึกในลักษณะเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มพร้อม ๆ กัน แล้วแต่ความเหมาะสม ซึ่งครูจะทำหน้าที่อธิบายและสาธิตทักษะที่ต้องการฝึกฝน ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างแล้วจึงให้นักเรียนทำการฝึกโดยมีครูคอยดูแลการฝึกให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขจุดบกพร่อง จนกระทั่งนักเรียนมีทักษะที่ต้องการพัฒนาถึงระดับที่กำหนดไว้ การสอนแบบฝึกปฏิบัตินี้นักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมตลอดเวลาเพราะเป็นการกระทำซึ่งนักเรียนทุกคนต้องฝึกปฏิบัติ และขณะฝึกอาจมีการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการฝึกปฏิบัติด้วย เช่น รูปภาพ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง หรือเทปบันทึกภาพ ประโยชน์ของวิธีการสอนแบบฝึกปฏิบัติ คือ ใช้สำหรับการพัฒนาทักษะที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ และการฝึกฝนด้วยตนเองให้นักเรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยการกระทำ สำหรับข้อจำกัดของการสอนแบบฝึกปฏิบัติ คือ ถ้าครูใช้วิธีฝึกปฏิบัตินี้มากเกินไปจนเป็นการเพ้อจะทำให้ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และขณะที่นักเรียนทำการฝึกปฏิบัติครูควรแนะนำช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึง (ทิศนา แหม่มณี. 2554: 34-36)

ดังนั้นความสำคัญของการสอนแบบฝึกปฏิบัติเป็นการสอนที่ทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ เพราะเป็นการศึกษาที่ผสมผสานกันระหว่างภาคทฤษฎี และปฏิบัติ นักเรียนได้เรียนรู้จากของจริงและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การสอนแบบนี้จะช่วยให้นักเรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องการนำไปใช้ ครูผู้สอนได้เห็นผลการสอนทันที สอนแล้วนักเรียนทำได้จริงหรือไม่ นอกจากนี้ การสอนและการเรียนแบบฝึกปฏิบัติยังมีความสำคัญของการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ พร้อม ๆ กันไปด้วย

วิไลวรรณ พิศประเสริฐ นักวิชาการด้านการศึกษาค้นคว้าถึงวัตถุประสงค์สำคัญของการสอนแบบฝึกปฏิบัติ ดังนี้

1. เพื่อเรียนรู้ด้านวิธีการ ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการสังเกตและทดลอง
2. เพื่อฝึกทักษะ ควรเป็นทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และฝึกเพิ่มเติม เมื่อนำไปใช้
3. เพื่ออธิบายหลักการที่มีลักษณะเป็นนามธรรมจึงต้องอาศัยการปฏิบัติให้เข้าใจ
4. เพื่อฝึกการใช้เครื่องมือ
5. เพื่อฝึกการรวบรวมข้อมูล แปลความจำหมวดหมู่แล้วสรุปนำไปแก้ปัญหาด้วยตนเอง
6. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทดลองด้วยวิธีการต่าง ๆ

7. เพื่อเป็นการสนองจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านทักษะพิสัย (Psychomotor) คือ มุ่งให้เห็น เข้าใจ สัมผัสและปฏิบัติได้ในสิ่งที่เรียน

การจัดกลุ่มผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมของการสอนแบบฝึกปฏิบัตินั้น สามารถฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มย่อย จำนวนคนในแต่ละกลุ่มประมาณ 4-6 คน ควรละคนเก่ง ปานกลาง อ่อนเข้าด้วยกัน เพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บทบาทของครูในการสอนแบบฝึกปฏิบัติเป็นการสอนที่ครูต้องเตรียมผู้เรียนโดยสร้างความสนใจและชี้แจงจุดประสงค์ในการเรียนให้ชัดเจน ครูต้องสาธิตและอธิบายกระบวนการปฏิบัติ และให้คำแนะนำหลังจากที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้ว ครูนำอภิปรายสรุปผลการเรียนและทำการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม (วิไลวรรณ พิศประเสริฐ . 2543: 41-42)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ โดยใช้วิธีการฝึกฝนซ้ำ ๆ จนกระทั่งผู้เรียนเกิดทักษะการฝึกปฏิบัติ อาจฝึกเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม โดยครูเป็นผู้คอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำ การสอนแบบฝึกปฏิบัติ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตลอดเวลา ขณะฝึกอาจใช้สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการฝึกปฏิบัติ เช่น รูปภาพ แถบบันทึกเสียง วีดิทัศน์

ประโยชน์ของการฝึกปฏิบัติ คือ เป็นการพัฒนาทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยการกระทำ ส่วนข้อจำกัด คือ ครูใช้วิธี ฝึกปฏิบัติมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายขณะที่ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ ครูควรช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึง

3. การสอนแบบให้ปฏิบัติจริง (Performance Test)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้อธิบายและชี้แจงเกี่ยวกับการสอนแบบให้ปฏิบัติจริงว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยเน้นการปฏิบัติจริงซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเผชิญกับสถานการณ์จริง โดยฝึกปฏิบัติจริง ฝึกคิด ลงมือทำ แสวงหาความรู้ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งการสอนให้ปฏิบัติจริงมีหลักเกณฑ์การสอน จุดมุ่งหมายการสอน และขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

หลักเกณฑ์การสอน

1. วางจุดประสงค์ของการฝึกปฏิบัติให้ชัดเจน
2. กำหนดหน้าที่ของแต่ละคนให้แน่นอน
3. บอกวิธีการหาความรู้ จากที่ใด เมื่อไร และอย่างไร

จุดมุ่งหมายของการสอน

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการด้วยตนเอง
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักการจากการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

3. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับทราบข้อมูลที่ครบถ้วนเป็นหมวดหมู่ด้วยตนเอง

4. ผู้เรียนได้ฝึกการใช้เครื่องมือประกอบการฝึกปฏิบัติ

5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองเทคนิคต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้

1. สำรวจความต้องการของผู้เรียน

2. วิเคราะห์หลักสูตรและคำอธิบายรายวิชา

3. จัดทำแผนการสอน และหาสื่อการเรียนรู้

4. จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้

5. วัดผลประเมินผล

6. สรุปและเสนอแนะผลการเรียน

7. ปรับปรุงการเรียนรู้และนำไปใช้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547: 102-103)

ดังนั้น การสอนแบบให้ปฏิบัติจริง ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยให้มีกระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอนดังที่กล่าวข้างต้นและเน้นผู้เรียนให้ฝึกปฏิบัติจริง ฝึกคิดลงมือทำ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้

4. การสอนแบบบรรยาย

การสอนบรรยายหรืออธิบาย เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนการสอน เป็นการเสนอเรื่องราวให้นักเรียนทราบทั้งหมด วิธีนี้อาจจะเป็นการบรรยายโดยมีอุปกรณ์การสอนประกอบหรือบรรยายโดยการสาธิตประกอบ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้กล่าวถึงวิธีสอนแบบบรรยายไว้ดังนี้

การสอนแบบบรรยายเป็นการสอนที่ครูสามารถสอนเนื้อหาความรู้แก่นักเรียนได้มากในคาบเวลาหนึ่ง โดยยึดครูเป็นศูนย์กลางการเรียน ผู้เรียนเป็นผู้รับฟังและจดบันทึกความรู้เป็นการประหยัดเวลาในการทำกิจกรรม วิธีสอนแบบนี้ จะได้เนื้อหามากกว่าวิธีสอนแบบอื่น ๆ ครูต้องเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี ควรใช้สื่อประกอบการอธิบายด้วย สามารถสอนผู้เรียนได้จำนวนมาก ตั้งแต่ 20 - 200 คน เป็นการสอนที่มีข้อดี คือ สอนได้ง่าย ใช้อุปกรณ์การสอนน้อยแต่ใช้ความสามารถของผู้สอนเป็นหลัก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547: 45) ดังนั้นวิธีสอนแบบนี้ใช้เมื่อครูต้องการเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียน เสนอเนื้อหาของบทเรียน ต้องการขึ้นบทเรียนใหม่ อธิบายท่ารำและ ผู้เรียนต้องรับฟังข้อมูลก่อนการปฏิบัติกิจกรรม การสรุปสิ่งที่เรียน นับได้ว่าการสอนแบบบรรยายมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเช่นเดียวกับการสอนแบบอื่น ๆ และยังคงเป็นวิธีการสอนที่ใช้กันแพร่หลายมากในปัจจุบัน

5. การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์

เป็นการสอนที่ยึดกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรม ผู้เรียนได้รับบทบาทของตนเอง รู้หน้าที่ รับผิดชอบ การสอนแบบนี้ครูต้องรู้หลักการสอน การกำหนดขั้นตอนการสอนแล รู้จักลักษณะของนักเรียนในกลุ่มผู้เรียน ต้องรู้จักทำงานกลุ่ม รู้จักปรับตัว และมีความไว้วางใจ ต่อความรู้สึกของผู้ร่วมกลุ่ม ใจกว้าง กล้าแสดงออก

อุษา ไชยชนะ นักวิชาการด้านการศึกษ ได้อธิบายว่าการสอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แหล่งความรู้เกิดจากผู้เรียนทุกคนครูจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนสามารถค้นหาคำตอบด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยสามารถจัดการสอน ด้วยวิธีการสอนแบบต่างๆ หรือสอนโดยบูรณาการในเนื้อหาสาระต่างๆ หรือสอนกลุ่มสัมพันธ์ โดยได้อธิบายขั้นตอนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำ การทบทวนความรู้เดิม การสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ที่จะตามมา
2. ขั้นกิจกรรม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์อภิปรายให้เกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนได้
3. ขั้นอภิปราย ให้ผู้เรียนโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึกและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น
4. ขั้นสรุปและนำไปใช้ การรวบรวมความคิดเห็นจากกิจกรรมจนได้ข้อสรุปที่ชัดเจน
5. การประเมินผล ครูจำเป็นต้องประเมินผลดูว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ (อุษา ไชยชนะ. 2550: 28-29)

จากที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หากครูต้องการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ให้สอดคล้องกับหลักการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ ครูต้องมีการเตรียมหลักการสอน กำหนดขั้นตอนและรู้จักลักษณะนักเรียนในกลุ่มผู้เรียน ต้องรู้จัก ทำงานกลุ่ม รู้จักปรับตัว มีความไว้วางใจ ใจกว้างและกล้าแสดงออก

6. การสอนซ่อมเสริม

คลาร์ก และ สตาร์ (Clark; & Starr. n.d.) กล่าวถึงการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า เป็นการสอนสำหรับผู้เรียนที่ยังไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการสอนในประเทศไทยคือ แนวทางปฏิบัติในการประเมินผลนักเรียนไว้ว่า นักเรียนคนใดไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ให้ถือเป็นหน้าที่ของครูที่ต้อง ทำการ สอนซ้ำเพื่อ สามารถ ให้ผู้เรียนผ่านได้ในเวลาใกล้เคียงกันกับเพื่อนร่วมชั้นด้วย ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรียกการปรับปรุงแก้ไขนี้ว่า “การสอนซ่อมเสริม”

(<http://chan2.obec.go.th>. 2556: online) จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบว่าการสอนนาฏศิลป์เป็นการสอนด้านทักษะการรำที่จำเป็นต้องใช้การสอนแบบต่าง ๆ ร่วมด้วย เพื่อประสิทธิภาพในการสอน และสิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง คือ วิธีสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียน เพราะการแสดงจะสวยงามน่าดูนั้น ผู้แสดงต้องมีทักษะในการร่ายอย่างคล่องแคล่ว มีลีลาท่าร่ำที่อ่อนช้อยงดงามตามแบบนาฏศิลป์ไทย โดยการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ แขน ขา มือ ลำตัว ศีรษะ และไหล่ให้เคลื่อนไหวไปพร้อม ๆ กัน โดยการสังเกตและเลียนแบบจากครูผู้สอนหรือสื่อการสอนที่กำหนดไว้ให้ดีที่สุด

ดังนั้น การที่จะสอนนาฏศิลป์ให้ประสบความสำเร็จจึงควรศึกษาขั้นตอน วิธีการสอน ทักษะ แล้วนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้การสอนนาฏศิลป์ไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. การสอนทักษะ

การสอนให้เกิดทักษะนอกจากอาศัยสติปัญญา ความคิด ความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อนาฏศิลป์ไทยแล้ว ยังต้องอาศัยทักษะในการทำงาน ทักษะเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้การทำงานคล่องแคล่วมีประสิทธิภาพ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของทักษะ ดังนี้

เรณู โกศินานนท์ นักวิชาการทางการศึกษาและทางด้านนาฏศิลป์ไทย กล่าวถึง ความหมายของทักษะว่า ทักษะเป็นแบบของพฤติกรรมที่กระทำไปด้วยความราบเรียบ (Smoothy) ถูกต้องรวดเร็ว และแม่นยำ ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาตนเอง (เรณู โกศินานนท์. 2544: 85)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายของทักษะว่า หมายถึงการเรียนรู้ที่แสดงออกในด้านการบังคับกลไกของร่างกายให้ปฏิบัติงานต่าง ๆ มี 7 ระดับ ได้แก่ รับรู้การกระทำ การเตรียมความพร้อม การตอบสนองภาพ ปรับกลไกการตอบสนอง ตอบสนองโดยอัตโนมัติ ดัดแปลงกระบวนการตอบสนอง และประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 45)

สำหรับขั้นตอนการสอนทักษะ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอขั้นตอนการสอนทักษะเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นรู้ชัดเห็นจริง และขั้นลงมือกระทำ ดังนี้

1. ขั้นรู้ชัดเห็นจริงประกอบด้วย

- 1.1 การบรรยายนำ เพื่อให้ข้อมูลโดยตั้งคำถามหรือยกตัวอย่างที่ใกล้ตัวนักเรียน
- 1.2 ให้ประสบการณ์การใช้ทักษะ ได้แก่ การให้ผู้เรียนฝึกหรือแสดงตามครู
- 1.3 การสาธิตโดยแสดงบทบาทสมมติ
- 1.4 การวิเคราะห์จากสถานการณ์จำลอง หรือจากการสาธิต เพื่อให้เข้าใจชัดเจน

ถึงขั้นตอนและวิธีการในแต่ละขั้นตอน

2. ขั้นลงมือกระทำ

2.1 ฝึกปฏิบัติตามบทบาทสมมติ โดยให้ผู้เรียนฝึกและเพื่อน ๆ ช่วยกันดูว่ามีการใช้ทักษะอย่างไร

2.2 ผู้เรียนประเมินกันเอง หรือผู้สอนกับผู้เรียนช่วยกันประเมินกันเอง(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547: 39)

ทิตนา แหมมณี นักวิชาการด้านการศึกษาศึกษา ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนให้เกิดทักษะไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อยแล้วค่อยเชื่อมโยงจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จเร็วขึ้น ดังนี้

1. ขั้นสาธิตทักษะ เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้เห็นทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนกระทำได้ในภาพรวมก่อนการสาธิต โดยแนะนำให้ผู้เรียนสังเกต ซึ่งแนจุดสำคัญให้

2. ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยแต่ละส่วนโดยให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามทีละส่วนอย่างช้า ๆ

3. ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่ต้องดูแบบ หากติดขัดครูผู้สอนควรชี้แนะ แก้ไขจนผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์และชำนาญ

4. ขั้นใช้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้วผู้สอนอาจใช้เทคนิคที่จะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น

5. ขั้นผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยเข้าด้วยกันอย่างต่อเนื่องจนจบแล้วปฏิบัติซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้งจนสามารถปฏิบัติได้อย่างชำนาญ (ทิตนา แหมมณี. 2545: 52-53)

สรุปว่า ทักษะคือความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วชำนาญและมีประสิทธิภาพ ดังเช่น

1. ทักษะจะเกิดขึ้นได้ด้วยการปฏิบัติ
2. การปฏิบัติแบบแบ่งระยะเวลาปฏิบัติให้มีเวลาหยุดพักเป็นช่วง ๆ
3. การรับรู้ผลการปฏิบัติจะส่งผลให้เกิดทักษะได้ดี
4. การปฏิบัติตามขั้นตอนจากการสังเกต การสาธิตนั้นในการสอนทักษะจึงต้องเน้นการลงมือปฏิบัติอย่างมีหลักการเป็นสำคัญ

ทิตนา แหมมณี นักวิชาการด้านการศึกษาศึกษา ได้เสนอแนะกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ประสบความสำเร็จ โดยใช้เทคนิค 9 ขั้นไว้ดังนี้

1. กระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พร้อมที่จะเรียน เน้นการใช้รูปแบบ ใช้คำถาม การสาธิต

2. แจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนทราบและเป็นแนวทางนำไปสู่จุดประสงค์นั้นได้ การบอกอาจใช้คำถามหรือบอกโดยตรงก็ได้

3. กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมก่อนที่จะเรียนสิ่งใหม่ เป็นการเชื่อมโยง ความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ และพร้อมที่จะเรียนต่อไป
 4. เนื้อหา เป็นการถ่ายทอดความรู้โดยครู วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนต่าง ๆ
 5. ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ถูกต้อง โดยใช้วิธีการหรือสื่อต่าง ๆ
 6. กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ เพื่อจะได้มีโอกาสตอบสนองต่อสาระที่เรียนทำให้เกิดการเรียนรู้
 7. ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการบอกผลหลังจากผู้เรียนปฏิบัติแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไข จนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้
 8. ประเมินผลด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมชั้น แบบทดสอบ คำถาม แบบฝึกหัด วัตถุประสงค์ที่เรียนและสิ้นสุดการเรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไข
 9. ทำให้ผู้เรียนเกิดความจำถาวร เป็นการถ่ายทอดความรู้เป็นการฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดความคงทนถาวร (ทิสนา แคมมณี. 2545: 23-24)
- เทคนิคที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการสอนโดยทั่ว ๆ ไปที่นักการศึกษาต่าง ๆ เสนอหลักการสอนได้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุปและประเมินผล
- นอกจากการสอนให้เกิดทักษะแล้วยังมีการสอนให้ผู้เรียนรักในวิชาที่เรียน คือ การสอนให้เกิดเจตคติ (Attitude) เป็นเรื่องความรู้สึกที่พอใจหรือไม่พอใจ ชอบ ไม่ชอบ ดังนั้นเจตคติที่บุคคลแสดงออกมามี 2 ด้าน คือ เจตคติทางด้านบวก เป็นลักษณะที่ดี การยอมรับโดยการสังเกตพฤติกรรม ชอบพอใจและเห็นว่ามันมีประโยชน์ ส่วนเจตคติทางลบ คือ การไม่ยอมรับโดยการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่ถูกใจ และไม่เห็นว่ามันมีประโยชน์

1.4 สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

นาฏศิลป์ถือว่าเป็นศาสตร์ทางศิลปะที่สำคัญยิ่ง เป็นวิชาที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ สนุกสนาน มีบุคลิกที่สง่างาม ช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สร้างบุคลิกภาพทำให้เป็นผู้มีทรวดทรงสง่างาม บุคลิกดี ส่วนคุณค่าทางจิตใจและทัศนคติ ช่วยให้มีจิตใจร่าเริง แจ่มใส กล้าแสดงออก มีความจำและปฏิภาณดี ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ความพร้อมเพรียง ความสวยงามตลอด จนฝึกความอดทน ความขยันหมั่นเพียร รู้จักถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ช่วยกล่อมเกล่าจิตใจให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขกิจกรรมนาฏศิลป์ เป็นพื้นฐานในการสร้างนักเรียนมีความสามารถเฉพาะด้าน ส่งเสริมนักเรียนที่มีพรสวรรค์ให้ไปเฉพาะทาง สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในการเรียนในชีวิตประจำวันและในการแข่งขันในระดับต่างๆ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจุดมุ่งหมายในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งได้กล่าวไว้ในหมวดที่ 4 เรื่องแนวทางในการจัดการศึกษา

มาตราที่ 23 ข้อที่ 3 โดยกำหนดว่าการจัดการศึกษาควรมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ด้วยการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และกระบวนการจัดกิจกรรม ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออก เกิดความคิดรวบยอดมีทักษะและได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผสมผสานกัน มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ด้วยการปฏิบัติจริงให้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2542 : 7) ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ควร คำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ครู วิธีการสอน สื่อการสอน และ

สภาพแวดล้อมทางการเรียน

สภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ พบว่า องค์ประกอบแรกของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น คือ การขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถและชำนาญการทางด้านนาฏศิลป์ ครูไม่จบการศึกษาด้านนาฏศิลป์โดยตรง ครูไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ ไม่สามารถตอบคำถามนักเรียนได้ เวล่านักเรียนเกิดปัญหาไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนได้ ทำให้นักเรียนขาดความศรัทธาในตัวครู ไม่สามารถถ่ายทอดทำท่าได้อย่างถูกต้อง องค์ประกอบที่สอง คือ วิธีการสอนวิชานาฏศิลป์ พบว่า วิธีการสอนที่ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ส่วนใหญ่จะยึดครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ในเรื่องการสอนจะมีทั้งการบรรยายประกอบการสาธิต ดังที่ ประเมษฐ์ บุญยะชัย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย กล่าวไว้ว่า “รูปแบบจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ไทยแต่โบราณเน้นการฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญ ด้วยบทเรียนที่ซ้ำๆ ย่ำเนื้อหาและการฝึกเป็นระยะเวลานาน พอสมควรจนกระทั่งนักเรียนสามารถจดจำท่าทาง ซึ่งเป็นหลักใหญ่ได้ จากนั้นครูผู้สอนจะถ่ายทอดกลวิธีที่จะปรุงแต่งลีลาท่าทางให้งดงามยิ่งขึ้นเป็น การเฉพาะตัวสำหรับศิษย์ แต่ละคน องค์ประกอบที่สาม สื่อการสอนวิชานาฏศิลป์ พบว่า การขาดสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ไม่มีสื่อที่ใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการจัดการเรียนการสอน หรือครูไม่สามารถสร้างสื่อการสอนได้ สื่อการสอนควรเป็นสื่อที่เป็นภาพและเสียง สื่อไม่เหมาะสม และสื่อไม่หลากหลาย นักเรียนไม่สามารถใช้สื่อในการฝึกทักษะด้วยตนเองได้ สื่อไม่เพียงพอที่จะเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ และองค์ประกอบที่สี่ สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสมพบว่า โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ใช้ห้องเรียนเป็นห้องสำหรับบริหารจัดการสอนนาฏศิลป์ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนนาฏศิลป์ ประสบปัญหา คือ สภาพห้องเรียนไม่เอื้อต่อการฝึกทักษะนาฏศิลป์ ” (ประเมษฐ์ บุญยะชัย . 2544: 130) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ได้ถูกกล่าวถึงกันมากในบริบทของการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นระบบอีเลิร์นนิง (E-learning) ระบบเทคโนโลยีการจัดการความรู้ ระบบอีไลบรารี (E-library) และระบบอันเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนต้องให้ความสำคัญไปไม่น้อยกว่าการใช้เทคโนโลยีก็คือ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment) มีความหมายว่า สิ่งต่าง ๆ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางบวกและทางลบ และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ห้องเรียนที่ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างพอเพียง สะอาด สงบ อากาศถ่ายเท มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีคุณภาพเหมาะสมและสนับสนุนการเรียนรู้ มีบรรยากาศในการเรียนที่ดี ก็จะส่งผลทางบวกต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียน หากบรรยากาศเต็มไปด้วยความสกปรกรกรุงรัง สกปรก เต็มไปด้วยข้าวของที่ไม่เป็นระเบียบ ก็ส่งผลทางลบต่อผู้เรียนทำให้บรรยากาศในการเรียนเต็มไปด้วยความเคร่งเครียด ผู้สอนก็จะรู้สึกท้อถอย ไม่เป็นผลดีต่อการเรียนการสอน

การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่จะเป็นสิ่งที่สนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีหลายประการได้แก่

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้านเช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึกพึงพอใจ สนใจ อยากเรียน อยากรู้ ซึ่งจะเป็นตัวการนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในที่สุด ดังนั้นถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ จิตภาพ และทางด้านสังคมภาพแล้ว จะช่วย กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดังกล่าวได้

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่ง ภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้วสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านั้นจะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือมุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกาย วาจาและใจตามแบบอย่างที่ดีสังคมยอมรับกล่าวคือมีคุณธรรม และจริย ธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติ ปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรม หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้นต้องใช้เวลา และอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน จึงจะสามารถกล่อมเกล่าผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้จะค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบในการรับรู้ ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นตัวกำหนด อาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจากกิจกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานเริงรมย์ ผู้เรียนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้อย่างเหมาะสม ก็จะรู้จักสำรวมอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้ามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมีระบบระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแหล่งเห็นความสำคัญของมุมวิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากรการเรียนจะช่วยพัฒนาควา มรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยให้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวนจะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ อย่างตั้งใจ และมีสมาธิ ยิ่งถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัดว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่น เป็นมิตร ก็จะทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหวโยกย้าย ทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียนเพื่อให้คำปรึกษา แนวทางสภาพแวดล้อมเช่นนี้ช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักอุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัว และมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลียทางด้านสรีระของผู้เรียนเช่นการจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีขนาดพเหมาะกับร่างกายของผู้เรียนช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของ สายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วย

ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจำเป็นจะต้องอาศัยแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้การออกแบบพัฒนารูปแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีระบบ แม่นยำ และเชื่อถือได้ โดยแนวคิดสำคัญมีดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ได้แก่แนวคิดเชิงปรัชญาการศึกษา ปรัชญาการศึกษาจะเป็นสิ่งบ่งชี้นโยบายในการจัดการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะต้องดำเนินไปให้สอดคล้องกับนโยบายนั้นๆ

ประการที่สอง เป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาอันได้แก่ จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาสังคม ตลอดจนจิตวิทยาในการทำงาน หลักการต่าง ๆ ทางด้านจิตวิทยานี้จะช่วยให้เข้าใจพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละวัย การเรียนรู้การรับรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร สภาพแวดล้อมที่จะช่วยเอื้อให้เกิดการเรียนรู้และเรียนรู้ได้ดีควรเป็นอย่างไร

ประการที่สาม เป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีการสื่อสารเนื่องจากการเรียนการสอนนั้นเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารหรือเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหลักการต่าง ๆ ของการสื่อสารจะช่วยให้การตัดสินใจเลือกสื่อหรือจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เช่นหลักการที่ว่า การสื่อความหมายจะได้ผลดีต่อเมื่อ ผู้รับเกิดความเข้าใจตรงกันกับผู้ส่ง ดังนั้นผู้สอนควรทำอย่างไร จะใช้สื่อชนิดใด หรือจัดสถานการณ์อย่างไรจึงจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ในที่สุด

ประการที่สี่ เป็นแนวคิดเชิงเทคโนโลยีการศึกษา เป็นแนวคิดเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนที่ไม่เพียงแต่อาศัยสื่อประเภทวัสดุ อุปกรณ์เท่านั้น แต่ยังอาศัย เทคนิค วิธีการ ตลอดจนแนวคิดต่างๆ เพื่อมาปรุงแต่งสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เป็นที่น่าสนใจ หรือสร้างความสนใจของผู้เรียน

ประการที่ห้า แนวคิดเชิงเออร์โกโนมิกส์(ergonomics) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมในการทำงาน G.F. McVey แห่งมหาวิทยาลัยบอสตัน ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ เออร์โกโนมิกส์และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มาเป็นเวลานานเพื่อค้นหาคำตอบว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพลักษณะใดจะเหมาะกับผู้เรียนในแต่ละระดับ เช่น ความกว้าง ความสูง ของโต๊ะ เก้าอี้ ขนาดของห้องเรียน ขนาดของห้องฉายการติดตั้งจอ ระบบเสียงในห้องเรียน ห้องฉาย สภาพแวดล้อมทางกายภาพต่าง ๆ เหล่านี้ควรมีลักษณะอย่างไรจึงจะเอื้ออำนวยความสะดวกสบาย ความปลอดภัยและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน

สภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ มีสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางบวกและทางลบ และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ห้องเรียนที่ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างพอเพียง สะอาด สงบ อากาศถ่ายเท มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีคุณภาพเหมาะสมและสนับสนุนการเรียนรู้ มีบรรยากาศในการเรียนที่ดี ก็จะมีส่งผลทางบวกต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียน หากบรรยากาศเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย สกปรก เต็มไปด้วยข้าวของที่ไม่เป็นระเบียบ ก็จะมีส่งผลทางลบต่อผู้เรียนทำให้บรรยากาศในการเรียนเต็มไปด้วยความเคร่งเครียด ผู้สอนก็จะรู้สึกท้อถอย ไม่เป็นผลดีต่อการเรียนการสอนการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่จะเป็นสิ่งที่สนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

องค์ความรู้และเทคนิคต่อการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนนาฏศิลป์

องค์ความรู้และเทคนิคต่อการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนด้านนาฏศิลป์ โดยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ วิธีการสอน เทคนิคการสอน ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้เรียนรู้ โดยพยายามจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ครูต้องมีหน้าที่เตรียมจัดสถานการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ นำทางไปสู่การเรียนรู้ โดยไม่ใช้วิธีบอกความรู้โดยตรง ผู้เรียนต้องรู้เป้าหมายของการค้นหาจากคำสั่งที่ครูให้ รวมถึงการแนะแนวทางที่จะทำงานให้สำเร็จ และในขณะที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ครูควรสังเกตการณ์อยู่ด้วย เพื่ออำนวยความสะดวก หรือเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ หรือปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

แต่เดิมแนวคิดในการเรียนการสอนยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered) โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและวิธีการเรียนการสอนเอง ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นเพียงการบรรยายหน้าชั้นเรียนเท่านั้น ต่อมานักการศึกษาเชื่อว่าแนวคิดดังกล่าวไม่ได้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง เพราะไม่ใช่วิธีการที่ตอบสนองต่อความต้องการหรือลักษณะของผู้เรียน การศึกษาควรให้ความสำคัญกับ “การเรียนรู้” มากกว่า “การสอน” แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered, Student-centred หรือ Child-centered) จึงเป็นการปฏิรูปการศึกษาที่เปลี่ยนมายึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีหลักการว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ และพัฒนาความรู้ได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งสนับสนุนให้มีการฝึกและปฏิบัติในสภาพจริงของการทำงาน มีการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสังคมและการประยุกต์ใช้ มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ โดยไม่เน้นไปที่การท่องจำเพียงเนื้อหาในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยจึงได้นำหลักการเทคนิคการสอนแบบสมัยใหม่มาใช้ โดยมีวิธีการสอนหลัก ดังนี้

1. การสอนแบบสาธิต

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้อธิบายวิธีการสอนแบบสาธิตว่าเป็นการสอนที่ผู้สอนแสดงหรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่างพร้อม ๆ กับการอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรมผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตขั้นตอนการสาธิตวิธีสอนแบบนี้เหมาะสำหรับการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเห็นขั้นตอนการปฏิบัติคือผู้เรียนได้สังเกตการณ์สาธิตของครูผู้สอนแล้วปฏิบัติตามการสาธิตช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีปฏิบัติได้ดีเพราะเป็นประสบการณ์ตรงสามารถมองเห็นจากครูผู้สอนอย่างชัดเจน ความมุ่งหมายของการสอนแบบสาธิตมีดังนี้

1. กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน
2. เน้นคำถามหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะ
3. อธิบายหลักการ
4. พัฒนาการฟังและการสังเกตอย่างใช้ความคิดของผู้เรียน
5. แสดงเทคนิควิธีการ
6. สรุปความเข้าใจของบทเรียน
7. แสดงวิธีใช้หลักการ
8. การทบทวนบทเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547: 50)

อาภรณ์ใจเพียง นักวิชาการด้านการศึกษากล่าวว่าแนวทางการสอนแบบสาธิตจะมีคุณค่ามากขึ้นอยู่กับแนวทางการใช้วิธีสอนดังนี้

1. ในระหว่างสาธิตผู้สอนต้องเอาใจ ใส่ต่อผู้เรียนทุกคนโดยมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนได้เห็นและ กำลังสนใจ การสาธิตอยู่
2. ขณะที่ผู้สอนเป็นผู้แสดงการสาธิตควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมบ้าง
3. ระหว่างที่สาธิตควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม
4. ผู้สอนควรมั่นใจว่าการสาธิตนั้นๆ มีประโยชน์ต่อผู้เรียน
5. ระหว่างการเรียนการสอนด้วยวิธีการสาธิตผู้สอนไม่ควรบรรยายหรืออธิบายมากเกินไป เพราะจะทำให้ การสาธิตขาดความตื่นเต้นเร้าใจ
6. ผู้สอนไม่ควรเร่งสาธิตคือสาธิตให้ผู้เรียนดูเป็นลำดับขั้นตอนไม่ควรคิดว่าการจำ บางอย่าง ผู้เรียนเข้าใจแล้ว (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2553: 148-149)

จะเห็นได้ว่าการสอนแบบสาธิตนั้นมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมากที่จะเน้นให้นักเรียน สังเกตและปฏิบัติตามมีความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรมพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามสรุป ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนของตนและผู้เรียนมีส่วนร่วม

2. การสอนแบบฝึกปฏิบัติ

ทิตินา แชมมณี นักวิชาการด้านการศึกษาศาสตร์ ได้อธิบายถึงวิธีสอนโดยการให้ปฏิบัติว่าเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาดนตรีขับร้องนาฏศิลป์และด้านศิลปะ เป็นต้น โดยใช้วิธีการฝึกฝนซ้ำ ๆ จนกระทั่งนักเรียนเกิดทักษะที่ต้องการ ถึงขั้นที่กำ หนดไว้การฝึก ปฏิบัตินี้อาจทำ การฝึกในลักษณะเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มพร้อม ๆ กัน แล้วแต่ความเหมาะสมซึ่งครูจะ ทำหน้าที่อธิบายและสาธิตทักษะที่ต้องการฝึกฝนให้นักเรียนดู เป็น ตัวอย่างแล้วจึงให้นักเรียนทำการฝึกโดยมีครูคอยดูแลการ ฝึกให้คำ แนะนำช่วยแก้ไขจุดบกพร่อง จนกระทั่งนักเรียนมีทักษะที่ต้องการพัฒนาถึงระดับที่กำ หนดไว้การสอนแบบฝึกปฏิบัตินี้ นักเรียนจะมี ส่วนร่วมในกิจกรรมตลอดเวลาเพราะเป็นการกระทำ ซึ่งนักเรียนทุกคนต้องฝึกปฏิบัติและขณะฝึกอาจมี การใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการฝึก ปฏิบัติด้วยเช่นรูปภาพภาพยนตร์เทปบันทึกเสียง หรือเทปบันทึกภาพประโยชน์ขอ งวิธีการสอนแบบฝึกปฏิบัติคือใช้สำหรับพัฒนาทักษะที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนและการฝึกฝนด้วยตนเองให้นักเรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยการกระทำ สำหรับ ข้อจำกัดของการสอนแบบฝึกปฏิบัติคือถ้าครู ใช้วิธีฝึกปฏิบัตินี้มากเกินไปจนเป็นการฝอจะทำให้ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและขณะที่นักเรียนทำการฝึกปฏิบัติครูควรแนะนำ ช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึง (ทิตินา แชมมณี. 2554: 34-36)

ดังนั้นความสำคัญของการสอนแบบฝึกปฏิบัติเป็นการสอนที่ทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ เพราะเป็นการศึกษาที่ผสมผสานกันระหว่างภาคทฤษฎีและปฏิบัตินักเรียนได้เรียนรู้จากของจริงและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองการสอนแบบนี้จะช่วยให้นักเรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องการนำไปใช้ครูผู้สอนได้เห็นผลการสอนทันทีที่สอนแล้วนักเรียนทำ ได้จริงหรือไม่ นอกจากนี้การสอนและการเรียนแบบฝึกปฏิบัติยังมีความสำคัญของการฝึกฝนทักษะต่างๆ พร้อม ๆ กันไปด้วย

วิไลวรรณ พิศประเสริฐ นักวิชาการด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัย วัตถุประสงค์สำคัญของการสอนแบบฝึกปฏิบัติ

1. เพื่อเรียนรู้ด้านวิธีการผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการสังเกตและทดลอง
2. เพื่อฝึกทักษะควรเป็นทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และฝึกเพิ่มเติมเมื่อนำไปใช้
3. เพื่ออธิบายหลักการที่ 7 มีลักษณะเป็นนามธรรมจึงต้องอาศัยการปฏิบัติให้เข้าใจ
4. เพื่อฝึกการใช้เครื่องมือ
5. เพื่อฝึกการรวบรวมข้อมูลแปลความจัดหมวดหมู่แล้วสรุปนำไปแก้ปัญหาด้วยตนเอง
6. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติทดลองด้วยวิธีการต่างๆ
7. เพื่อเป็นการสนองจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านทักษะพิสัย (Psychomotor) คือมุ่งให้เห็นเข้าใจสัมผัสและปฏิบัติได้ในสิ่งที่เรียน

การจัดกลุ่มผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมของการสอนแบบฝึกปฏิบัตินั้นสามารถฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มย่อยจำนวนคนในแต่ละกลุ่มประมาณ 4 - 6 คนควรคละเก้งปานกลางอ่อนเข้าด้วยกันเพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันบทบาทของครูในการสอนแบบฝึกปฏิบัติเป็นการสอนที่ครูต้องเตรียมผู้เรียนโดยเร้าความสนใจและชี้แจงจุดประสงค์ในการเรียนให้ชัดเจนครูต้องสาธิตและอธิบายกระบวนการปฏิบัติและให้คำแนะนำ หลังจากที 7 ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้ว ครูนำอภิปรายสรุปผลการเรียนและทำการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม (วิไลวรรณพิศประเสริฐ . 2543: 41-42) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์โดยใช้วิธีการฝึกฝนซ้ำ ๆ จนกระทั่งผู้เรียนเกิดทักษะการฝึกปฏิบัติอาจฝึกเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มโดยครูเป็นผู้คอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำ การสอนแบบฝึกปฏิบัตินักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตลอดเวลาขณะฝึกอาจใช้สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการฝึกปฏิบัติ เช่นรูปภาพแถบบันทึกเสียงวีดีทัศน์ ประโยชน์ของการฝึกปฏิบัติคือการเป็นการพัฒนาทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยการกระทำส่วนข้อจำกัดคือครูใช้วิธีฝึกปฏิบัติมากเกินไปทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายขณะที่ผู้เรียนฝึกปฏิบัติครูควรช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึง

3. การสอนแบบบรรยาย

การสอนบรรยายหรืออธิบายเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนการสอนเป็นการเสนอเรื่องราวให้นักเรียนทราบทั้งหมดวิธีนี้อาจจะเป็นการบรรยายโดยมีอุปกรณ์การสอนประกอบหรือบรรยายโดยการสาธิตประกอบเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้กล่าวถึงวิธีสอนแบบบรรยายไว้ดังนี้ การสอนแบบบรรยายเป็นการสอนที่ครูสามารถสอนเนื้อหาความรู้แก่นักเรียนได้มากในคาบเวลาหนึ่งโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางการเรียนผู้เรียนเป็นผู้รับฟังและจดบันทึกความรู้เป็นการประหยัดเวลาในการทำกิจกรรมวิธีสอนแบบนี้จะได้เนื้อหามากกว่าวิธีสอนแบบอื่น ๆ ครูต้องเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดีควรใช้สื่อประกอบการอธิบายด้วยสามารถสอนผู้เรียนได้จำนวนมากตั้งแต่ 20 - 200 คนเป็นการสอนที่มีข้อดีคือสอนได้ง่ายใช้อุปกรณ์การสอนน้อยแต่ใช้ความสามารถของผู้สอนเป็นหลัก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา . 2547: 45) ดังนั้นวิธีสอนแบบนี้ใช้เมื่อครูต้องการเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนเสนอเนื้อหาของบทเรียนต้องการขึ้นบทเรียนใหม่อธิบายทำซ้ำ และผู้เรียนต้องรับฟังข้อมูลก่อนการปฏิบัติกิจกรรมการสรุปสิ่งที่เรียนนับได้ว่าการสอนแบบบรรยายมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเช่นเดียวกับการสอนแบบอื่น ๆ และยังคงเป็นวิธีการสอนที่ใช้กันแพร่หลายมากในปัจจุบัน

สรุปองค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนเรื่องเทคนิคการสอนนาฏศิลป์ไทยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. เทคนิคการสอนนาฏศิลป์ไทยแบบแช่ทำรำ

ในการสอนนาฏศิลป์ไทยนั้น แต่โบราณครูผู้สอนจะสอนผู้เรียน โดยเริ่มฝึกปฏิบัติ ทำรำตั้งแต่การฝึกหัดเบื้องต้น ดัดมือ ตบเข้า ถองสะเอว เดินเสา แล้วเริ่มฝึกแม่ท่า เพลงช้า เพลงเร็ว เพลงพื้นฐานเมื่อชำนาญแล้วจึงเริ่มต่อเพลงหน้าพาทย์เบื้องต้น เช่น เชิด เสมอ โอด ฯลฯ ต่อจากนั้นครูจะเลือกผู้เรียนที่มีท่วงทีลีลาสง่างาม มีทักษะการปฏิบัติ ทำรำที่ดี มาฝึกหัดโขนหรือละครในกระบวน ทำรำของตัวละครแต่ละตัว เช่น พระราม พระลักษมณ์ สีดา ทศกัณฐ์ อีเหินา บุษบา

การฝึกหัดทำรำในขั้นนี้ ครูจะสอนอย่างใกล้ชิด ซึ่งครูผู้สอนก็จะเป็นผู้ที่ได้รับบทบาทตัวละครตัวนั้นมาก่อนจึงทำให้ครูเป็นผู้มีความ ชำนาญ เป็นอย่างมาก ครูโบราณมักจะสอน ทำรำไปตามบทละครเน้นการรำใช้บท รำ ตีบทตามคำร้อง ฝึกท่า หน้าพาทย์ขั้นสูง เช่น ตระนิมิต ตระบองกัน ชำนาญบาทสกุณีกุภาพาทย์ รั้วสามลา ในการฝึกหัด ทำรำนี้ผู้เรียนต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างสูงในการเรียนต้องฝึกทำรำซ้ำ ๆ เพื่อให้จำได้ และเกิดความเข้าใจ เทคนิคการแช่ ทำรำจึงเกิดขึ้นตรงนี้ วิธีการ คือให้ผู้เรียนนั่งทำรำนั้นไว้เพื่อให้ครูจับ ทำรำ แก้ไขข้อบกพร่องของ ทำรำให้เกิดความสวยงาม เมื่อปฏิบัติ ทำรำในครั้งต่อไปก็จะทำได้ทำที่สวยงาม ถูกต้อง

จุดเด่น ทำรำสวยงาม ผู้เรียนแม่นยำใน ทำรำเป็นอย่างมาก และข้อจำกัด เหมาะสำ หรับสอนนักเรียนจำนวนน้อย ผู้เรียนต้องมีความอดทน

2. เทคนิคการสอนนาฏศิลป์ไทยแบบเน้นครูเป็นสื่อ

เทคนิคการสอนแบบนี้ จะเหมือนรูปแบบการสอนแบบโบราณ คือใช้ตัวครูเป็นสื่อ ครูเป็นผู้ถ่ายทอด ทำท่าด้วยตัวเอง เพราะฉะนั้นครูต้องจำ ให้สวยที่สุด ถูกต้องที่สุด ดีที่สุด เพราะผู้เรียนต้องอาศัยตัวครูในการสังเกต แล้วเลียนแบบ ทำท่าให้เหมือนมากที่สุด การเรียนแบบนี้เหมือนเน้นที่ตัวครูเป็นหลัก แต่ที่จริงแล้ว ครูเปรียบเสมือนสื่อของจริงซึ่งดีกว่าสื่อทางวีซีดี ซีดีไอ เพราะสื่อตัวครูสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ เพราะการเรียนนาฏศิลป์ไทยนั้นหากไม่แก้ไข ท่าท่าที่ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินและจะจดจำสิ่งที่ผิด ๆ ติดตัวไป การแก้ไขก็จะยากยิ่งขึ้น

จุดเด่น ผู้เรียนเห็นสื่อที่ชัดเจน ถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันทั่วทั้งที่ และข้อจำกัด ถ้าผู้เรียนมีจำนวนมาก อาจจะมองเห็นไม่ชัดเจนได้ และสื่อไม่สามารถทำซ้ำได้มากนักเพราะเป็นตัวบุคคล

3. เทคนิคการสอนนาฏศิลป์ไทยแบบสร้างข้อตกลง

เทคนิคการสอนในลักษณะนี้ ผู้สอนมีการสร้างข้อตกลงกับผู้เรียนก่อนเรียนในด้านต่างๆ อาทิ การปฏิบัติตัวก่อนและขณะเรียน ระเบียบวิธีปฏิบัติ ในการเรียน อาทิ การส่งงาน การทำ งานที่ได้รับมอบหมาย การแต่งกายชุดฝึกปฏิบัติ (ผ้าแดง) รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ผู้เรียนพึงมี นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ตามหลักสูตร ซึ่งผู้เรียนและผู้สอนมีความเข้าใจตรงกัน มีความพึงพอใจในข้อตกลงต่างๆ ทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามตัวชี้วัด ผู้เรียนและผู้สอนมีความสุข ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย และเป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่ดีของผู้เรียนได้ต่อไปในอนาคต

จุดเด่น สร้างคุณลักษณะนิสัยที่ดี ผู้เรียนและผู้สอนพึงพอใจ มีความสุขในกิจกรรมการเรียนการสอน และข้อจำกัด เหมาะกับผู้เรียนจำนวนไม่มากนัก เพราะสามารถพูดคุยสร้างข้อตกลงได้ง่ายถ้าผู้เรียนจำนวนมากอาจมีความเห็นที่แตกต่างกันได้

4. เทคนิคการสอนนาฏศิลป์ไทยที่เน้นศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

เนื่องจากการเรียนนาฏศิลป์ไทยเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก ผู้เรียนแต่ละคนมีการรับรู้ที่แตกต่างกันอยู่แล้ว และยังระบบประสาทสัมผัส การสั่งสมองให้ร่างกายเคลื่อนไหวตามท่วงท่าลีลา ไม่สามารถปฏิบัติได้เหมือนกันทุกคน ฉะนั้นในการเรียนครูผู้สอนจะไม่นำ วิธีการถ่ายทอด ท่าท่าแบบเดียวกันมาใช้กับผู้เรียนทุกคน แต่ครูจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มตามศักยภาพ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน ดังนี้

- กลุ่มเก่งนั้น ครูถ่ายทอด ท่าท่าแบบครูสาธิตและมีการบูรณาการเรียนรู้อีกกับรายวิชาที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมบ้าง เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ ฝึกประสบการณ์จริงในการแสดง
- กลุ่มปานกลาง เพิ่มเติมการฝึกปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น เน้นการปฏิบัติ ท่าท่าซ้ำ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะท่าท่าที่ดีมากยิ่งขึ้น

- กลุ่มอ่อนนั้นผู้สอนจำ เป็นต้องใกล้ชิดนักเรียนเป็นพิเศษ ใช้หลักจิตวิทยาในการสอนมากยิ่งขึ้น ครูต้องอดทนสูงเพราะนักเรียนไม่สามารถจดจำ ทำซ้ำได้มากนัก อาจมีการบอดจ๊ว หวะ คือฟัง จังหวะไม่ออก ต้องคอยกำกับจังหวะให้ เน้นให้พัฒนาตนเอง ถ้าผู้เรียนสามารถปรับปรุงตนเองได้ถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

จุดเด่น สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะเกิดความ ชำนาญตามความถนัดของตนเองและยังสามารถช่วยเหลือในกลุ่มผู้ เรียนอ่อนได้อีกด้วย และข้อจำกัด อาจจะใช้เวลาในการฝึกที่ไม่เท่ากันจึง ต้องมีการยืดหยุ่นเวลามาก

2. แนวคิดและความสำคัญของวิชานาฏศิลป์ไทยในสถานศึกษา

ความมุ่งหมายของการเรียนนาฏศิลป์

นาฏศิลป์เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและศิลปะ โดยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาช้านาน การกำหนดให้บุคคลศึกษานาฏศิลป์เพราะผู้ที่สอนนาฏศิลป์มีจุดมุ่งหมายในการสอนนาฏศิลป์ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจพื้นฐานด้านศิลปะ
2. เพื่อให้เห็นคุณค่าของศิลปะ มีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมและรู้จักรักษาเพื่อเป็นมรดกสืบทอดต่อไป
3. เพื่อให้สามารถใช้ศิลปะพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพ และระสนิยม
4. เพื่อให้ปฏิบัติงานศิลปะได้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

ดังที่ ขนิษฐา ไพโรจน์ นักวิชาการด้านการศึกษ ได้อธิบายว่า นาฏศิลป์เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนา ลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดเน้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการพัฒนา ค่านิยม ส่งเสริมความสามารถในการแสดงออกทางร่างกาย อารมณ์ และสังคมของผู้เรียนมากกว่าการ ฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องเข้าใจและต้องยึดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวิชา นั้น ๆ เป็นหลัก โดยการนำเอาหลักการและทฤษฎีของนาฏศิลป์ไปประกอบในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดค่านิยม ทศนคติที่ดีต่อนาฏศิลป์อันเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ การสอนวิชานาฏศิลป์นั้น นับได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของการจัด การศึกษาได้ เพราะการเรียนนาฏศิลป์สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน มีโอกาสได้แสดงออก ทั้งในด้านการร้องเพลง การเคาะจังหวะ และการเคลื่อนไหวร่างกายในลีลาจังหวะต่าง ๆ ส่งผลให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้ (ขนิษฐา ไพโรจน์. 2544: 17)

ความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย

นาฏศิลป์ เป็นมรดกอันล้ำค่าของชาติไทยมีความสำคัญ มีดังนี้

1. นาฏศิลป์ไทยแสดงความเป็นอารยะ

นาฏศิลป์ไทยแสดงความเป็นอารยะ ประเทศบ้านเมืองจะเจริญรุ่งเรืองดีก็ด้วยประชาชนมีความเข้าใจศิลปะ เพราะศิลปะเป็นสิ่งมีค่าเป็นเครื่องโน้มน้าวอารมณ์ โดยเฉพาะศิลปะ เช่น การละคร นั้นเป็นสิ่งสำคัญสามารถกล่อมเกลาคิดใจโน้มน้าวให้ไปในทางที่ดี ก่อให้เกิดอารมณ์เข้มข้นผ่องใส นำทางให้คิดและให้กำลังใจในทางที่จะสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่บ้านเมืองสืบไป

2. นาฏศิลป์ไทยเป็นแหล่งรวมศิลปะ

นาฏศิลป์ไทยเป็นแหล่งรวมศิลปะ คือ รวมเอาศิลปะประเภทอื่น ๆ มาเกี่ยวเนื่องสอดคล้องกัน เช่น ศิลปะการเขียน การก่อสร้าง การไฟฟ้า การออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนวรรณคดี ศิลปะแต่ละประเภทได้จัดทำกันด้วยความประณีตสุขุม ทั้งนี้ เนื่องด้วยศิลปะเป็นสิ่งที่สำคัญส่วนหนึ่งของชาติ มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาต้องมีศิลปะของตนนับแต่โบราณกาลมาจนถึงทุกวันนี้ รวมความว่า นาฏศิลป์ มีความสำคัญเป็นพิเศษนานาประการ เพราะนาฏศิลป์เป็นที่รวมความเจริญของศิลปะทุกประเภท มีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกันทั้งสิ้นและสร้างความเป็นแก่นสารให้แก่บ้านเมืองอีกด้วย

ประโยชน์ของการเรียนนาฏศิลป์ไทย

นาฏศิลป์นอกจากจะมีคุณค่าทางด้านศิลปะวัฒนธรรมแล้ว ยังแสดงออกถึง ความเป็นชาติที่มีอารยธรรมที่เจริญรุ่งเรืองแล้วยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ศึกษาเรียนรู้ได้อีกมากมาย เพราะนาฏศิลป์นั้นเป็นกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง รู้จักระเบียบในการแสดงออก ร่วมกับผู้อื่น มีสมาธิ มีความพยายามอดทนในการฝึกซ้อม มีความรับผิดชอบต่อผลงาน และการแสดงเสริมสร้างความรู้ ความสามารถในการวิจารณ์และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล ช่วยให้ใช้เวลาว่างในทางที่เป็นประโยชน์ ส่งเสริมความคิดในการสร้างสรรค์และจินตนาการ นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กได้รู้คุณค่าของนาฏศิลป์ รู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติและเข้าใจศิลปะของชาติอื่น ๆ

ชนิษฐา ไพโรจน์ นักวิชาการด้านการการศึกษา อธิบายอีกว่า ประโยชน์ของการเรียนนาฏศิลป์สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ประโยชน์ทางวรรณคดี คือ การก่อให้เกิดวรรณคดีที่ดี ๆ และทำให้ผู้เรียนรู้ ได้รู้จักเกิดความชำนาญในการอ่านวรรณคดี
2. ประโยชน์ในทางศิลปะการละคร ทำให้เกิดการพัฒนาศิลปะการแสดงและรักษามรดก วัฒนธรรมของการแสดง
3. ประโยชน์ต่อตนเอง คือ พัฒนาค้นทั้งทางด้านคุณค่าทางจิตใจและทัศนคติ
4. ประโยชน์ทั่วไป ทำให้เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะ มีผู้รับช่วงในการถ่ายทอดงานศิลป์

5. ประโยชน์ระดับชาติ แสดงออกถึงศิลปะที่เกี่ยวข้องกับภาษา ท่าทาง และดนตรี แสดงออกถึงวัฒนธรรมประจำชาติได้ชัดเจน (ชนินฐา ไพโรจน์. 2544: 18)

นอกจากนี้ สุมิตร เทพวงษ์ ยังกล่าวว่า การเรียนนาฏศิลป์ให้ประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้เป็นคนร่าเริงแจ่มใส
2. มีความสามัคคีในหมู่คณะ
3. สามารถยึดเป็นอาชีพได้
4. ทำให้รู้จักดนตรีและเพลงต่าง ๆ
5. ทำให้เกิดความจำและปฏิภาณดี
6. ช่วยให้เป็นคนที่มีท่าทางเคลื่อนไหวสง่างาม
7. ช่วยในการออกกำลังกายได้เป็นอย่างดี
8. ได้รับความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมเกิดความชำนาญ สามารถปฏิบัติได้ดีมีชื่อเสียง

(สุมิตร เทพวงษ์. 2548: 43)

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนวิชานาฏศิลป์นั้นให้ประโยชน์แก่ผู้เรียน ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีความชำนาญในการฝึกฝนปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบแผน สามารถดัดแปลงหรือปรับปรุงให้เกิดศิลปะใหม่ ๆ ได้หลากหลาย ทำให้เกิดการพัฒนา ค่านิยม เจตคติ พฤติกรรมที่ดี ตลอดจนบุคลิกภาพที่สวยงาม ตลอดจนการเรียนวิชานาฏศิลป์นั้นยังเป็นการให้โอกาสผู้เรียนได้วัดความถนัด ได้รู้ความต้องการของตนเอง สามารถที่จะรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมประจำชาติ มีความรักและต้องการสืบสานศิลปะแขนงนี้ให้คงอยู่สืบต่อไป

ฉะนั้น หากหน่วยงานหรือตัวแทนที่มีบทบาทในการพัฒนาวิชานาฏศิลป์หรือศิลปะวัฒนธรรมของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ประถม มัธยม จนถึงมหาวิทยาลัย ควรสนับสนุนให้เป็นแหล่งถ่ายทอดและสืบสานวัฒนธรรมไทย ให้เยาวชนได้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย และควรมีกำหนดกิจกรรมด้านนาฏศิลป์ไทยไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด่นชัด เพราะในปัจจุบันนี้ช่วงเวลาของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงและผันผวนไปมาก ช่วงที่อยู่ในวัยศึกษานั้นนับว่าเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สามารถปลูกฝังทัศนคติที่ดีงามและยังช่วยกล่อมเกลาให้เด็ก ๆ หรือผู้เรียนสามารถเห็นคุณค่าอย่างลึกซึ้งและซาบซึ้งในวิชานาฏศิลป์ไทยได้ดีที่สุดเช่นกัน

3. แนวคิดและทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอน

การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง "การ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากเดิม อันเป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์" พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในที่นี้ มิได้หมายถึงเฉพาะพฤติกรรมทางกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงพฤติกรรมทั้งมวลที่มนุษย์แสดงออกมาได้

การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยิมนการสัมผัส การอ่าน การใช้ เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทาง จิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไขและสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน (<https://th.wikipedia.org>, 2557: online)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Child Center (Dewey, 1963)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน

แนวคิดนี้มีที่มาจากแนวคิดทางการศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเป็นต้นคิดในเรื่องของ “การเรียนรู้โดยการกระทำ” หรือ “Learning by Doing” (Dewey, 1963) อันเป็นแนวคิดที่แพร่หลายและได้รับการยอมรับทั่วโลกมานานแล้ว การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจัดกระทำนี้ นับว่าเป็นการเปลี่ยนบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการเป็น “ผู้รับ” มาเป็น “ผู้เรียน” และเปลี่ยนบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” หรือ “ผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” ให้ผู้เรียน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงบทบาทนี้เท่ากับเป็นการเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้ว่าอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าอยู่ ที่ผู้สอน ดังนั้นผู้เรียนจึงกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เพราะบทบาทในการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลังจากแนวคิดดังกล่าวเกิดขึ้น ต่อมาได้มีผู้พัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ขึ้นจำนวนมาก ซึ่งล้วนแต่สนับสนุนแนวคิดพื้นฐานของดิวอี้ทั้งสิ้น แนวคิด ใหม่ ๆ เหล่านี้ต่างช่วยส่งเสริมแนวคิดหลักของดิวอี้ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น กว้างและหลากหลายยิ่งขึ้น น่าสนใจ และได้ผลมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน จึงควรมีการจัดการที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน ตามเหตุปัจจัยของผู้เรียนแต่ละคน และผู้ที่มีบทบาท สำคัญในกลไกของการจัดการนี้ คือ ครู แต่จากข้อมูลอันเป็นปัญหาวิกฤตทางการศึกษา และวิกฤตของผู้เรียนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า ครูยังแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองไม่เหมาะสม จึงต้องทบทวนทำความเข้าใจ ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตทางการศึกษาและวิกฤตของผู้เรียนต่อไป (<http://www.sobkroo.com>, 2552: online)

ดังนั้นการทบทวนบทบาทของครู ควรเริ่มจากการทบทวนและปรับแต่งความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการเรียน โดยต้องถือว่า แก่นแท้ของการเรียนคือการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเปลี่ยนจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องคำนึงถึงหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ถ้าจะเปรียบเทียบการทำงานของครูกับแพทย์ คงไม่ต่างกันมากนัก แพทย์มีหน้าที่บำบัดรักษาอาการป่วยไข้ของผู้ป่วย ด้วยการวิเคราะห์ วินิจฉัย อาการของผู้ป่วยแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน แล้วจัดการบำบัดด้วยการใช้ยาหรือการปฏิบัติอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน วิธีการรักษาแบบหนึ่งแบบใดคงจะใช้บำบัดรักษาผู้ป่วย ทุกคนเหมือนกัน ไม่ได้ นอกจากจะมีอาการป่วยแบบเดียวกัน ในทำนองเดียวกัน ครูก็จำเป็นต้องทำความเข้าใจและศึกษาให้รู้ข้อมูล อันเป็นความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และหาวิธีสอนที่เหมาะสม เพื่อ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนนั้นให้บรรลุถึงศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ และจากข้อมูล ที่เป็นวิกฤตทางการศึกษา และวิกฤตของผู้เรียนอีกประการหนึ่ง คือ การจัดการศึกษาที่ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ครูจึงต้องหันมาทบทวนบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องแก้ไข โดยต้องตระหนักว่า คุณค่าของการเรียนรู้คือการได้นำสิ่งที่เรียนรู้มานั้นไปปฏิบัติให้เกิดผลด้วย ดังนั้นหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงมีสาระที่สำคัญ 2 ประการคือ การจัดการโดยคำนึงถึงความแตกต่างของ ผู้เรียน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพ สูงสุดที่แต่ละคนจะมีและเป็นที่ ส่วนเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

คำว่า การสอน (Teaching) และการเรียนการสอน (Instruction) ที่แปลและใช้กันอยู่โดยมาก ในวงการศึกษานปัจจุบัน ที่จริงแล้วมีสาระสำคัญที่เหมือนกัน คือ เป็นกิจกรรม ใดๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ใดๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือโปรแกรมใดๆ แต่ลักษณะที่อาจจะต่างกันไปในนั้น นักวิชาการด้านการสอนในต่างประเทศมักจะให้น้ำหนักว่า การเรียนการสอนอาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากผู้สอน แต่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและประสบการณ์การเรียนรู้ อันได้แก่ เนื้อหาและการฝึกหัดต่างๆ ซึ่งผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ในลักษณะของชุดการเรียนหรือโมดูลต่างๆ ในขณะที่การสอนจะเกิดขึ้นโดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนจึงปราศจากครูไปไม่ได้ แต่ถึงจะอย่างไรก็ตาม ทั้งการสอนและการเรียนการสอนก็คือ การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างจะถาวร ด้วยการปรับเปลี่ยนสิ่งที่อยู่แวดล้อมผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาหรือได้ฝึกหัดทักษะต่างๆ เป็นสำคัญ

โดยทั่วไปมักจะมีการแบ่ง องค์ประกอบของการเรียนการสอน ในลักษณะของ โครงสร้าง (Structure) และกระบวนการ (Process) ในลักษณะโครงสร้าง คือ แบ่งการเรียนการสอน ออกเป็น วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การเรียนรู้

ในขณะที่การแบ่งตามกระบวนการนั้น โดยทั่วไปมักใช้เป็นขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ ขั้นสอนและ ขั้นสรุป

อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าแม้จะมีการแบ่งขั้นตอนของการเรียนการสอนออกเป็นโครงสร้างหรือ ลำดับต่างๆ แล้วก็ตาม แต่โดยสรุปแล้วสภาพหรือปรากฏการณ์ของการเกิดการเรียนรู้ตามที่ กล่าวมานั้น ย่อมมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่สามประการได้แก่

1. การเกิดขึ้นของการนำเสนอสาระการเรียนรู้
2. การเกิดขึ้นของการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอิสระ
3. การเกิดขึ้นของปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญ ของการเรียนการสอนประการ สุดท้าย เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันว่า การเรียนการสอนควรจะมีครูในฐานะผู้จัดการและอำนวยความสะดวกให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางปัญญา ระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหาสาระ ผู้เรียนกับผู้เรียนคนอื่น ผู้เรียนและ ตัวของผู้เรียนเอง (ในลักษณะของการคิดสะท้อนไตร่ตรอง) และผู้เรียนกับผู้เชี่ยวชาญ (ซึ่งก็คือครู) การ อำนาจความสะดวกดังกล่าว คือ การพยายามทำให้ผู้เรียนในฐานะตัวแปรที่ผู้สอนให้ความสนใจ ได้ “แปรค่า” หรือเกิดปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้ได้มากที่สุด เพราะนี่เป็นช่องทางสำคัญที่จะ ทำให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะจากครูและเพื่อน การศึกษาด้วยตนเองแต่เพียงลำพัง นั้น แม้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ก็จริง แต่ก็เป็นการเรียนรู้ในมิติการรับรู้ของตนเอง ด้วยมุมมองของ ตนเองเพียงอย่างเดียว ในขณะที่การเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม จะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจมิติหรือ มุมมองอื่นๆ ที่ต่างไปจากตน ซึ่งก็จะทำให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมให้ครอบคลุมมิติอื่นๆ ด้วย การเรียนรู้ก็จะมีลักษณะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลายขึ้น ส่งผลให้ไม่ใช้การเรียนรู้ ที่ “ตนเอง” เท่านั้น ที่เป็นผู้ยอมรับตนเอง แต่จะเป็นการเรียนรู้อันบุคคลอื่นๆ ให้การยอมรับและรับรู้ ตรงกัน

แม้เดิมจะมีผู้เสนอแนวคิดว่าการเรียนการสอนโดยทั่วไปจะปราศจากครูไปเสียก็ได้ แต่ก็คง จะต้องกล่าวให้ต่างออกไปว่า การเรียนการสอนที่ “มีประสิทธิภาพ” จะปราศจากครูไปเสียไม่ได้ เพราะ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนยังคงเป็นองค์ ประกอบสำคัญที่ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างเป็น ระบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและแก้ไขพฤติกรรมของตนเองโดยตลอด แต่การเรียนการสอนที่มีได้มี การนำเสนอเนื้อหาและการให้ผู้เรียนลองแสดงออกถึงสิ่งที่เรียนไปด้วยตนเอง ก็ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็น การเรียนการสอนอยู่ดี (<https://www.gotoknow.org>. 2555: online)

ดังที่ได้กล่าวมานี้เราสามารถที่จะองค์ประกอบดังกล่าวมากำหนดเป็นคำถามเพื่อพิจารณาการเรียนการสอน ที่จะออกแบบขึ้นใหม่เสียก็ได้ว่า การเรียนการสอนครั้งนั้นครูได้นำเสนอเนื้อหาสาระใหม่หรือไม่และใช้วิธีการใดในการนำเสนอครูได้จัดช่วงเวลาสำหรับให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติสิ่งที่เรียนโดยลำพังหรือไม่ และมากน้อยเพียงใดรวมทั้งจัดบรรยากาศที่เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวพวกเขา ซึ่งรวมตัวครูอยู่ด้วยอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อที่ในการออกแบบ การสอน ครูจะได้ไม่ละเลยว่าการเรียนการสอนมิใช่เป็นเรื่องที่ผู้เรียนจะพึงใฝ่ใจศึกษาเองเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของครู ที่จะต้องให้ข้อมูลและจัดประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้เรียนด้วยเช่นกัน

เรื่องฤทธิ์ มานะโสและคณะ นักวิชาการการศึกษา ได้จำแนกปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิด ทำ สร้างสรรค์โดยที่ครูช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อ และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน
2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกาย และจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลายและต่อเนื่อง
3. สาระการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ผลการเรียนรู้จากสาระและกระบวนการ จะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี และมีความสุขในการเรียน
4. แหล่งเรียนรู้มีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ตามความถนัด ความสนใจ
5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ คือ แลกเปลี่ยนความรู้ ถักทอความคิด พิชิตปัญหาร่วมกัน
6. ศิษย์มีความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียนรวมทั้งกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้ มีใจรักที่จะเรียนรู้ ทั้งนี้ครูต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
7. สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน จนผู้เรียนสามารถนำผลจากการเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง
8. กระบวนการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

(<http://www.udontham.ac.th>, 2558: online)

การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญจะ ทำได้สำเร็จเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครู และผู้เรียน มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ ดังที่ ทิศนา ขัมมณีและคณะ นักวิชาการด้านการศึกษากล่าวไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคล ทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง

2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ

3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกัน อาจคิดได้หลายแง่หลายมุม ทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามสิ่งที่สังคมยอมรับ ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ

4. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้สึกเบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนใจ ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

5. การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ

6. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผล การพัฒนาของตัวเองด้วย

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมา ครูจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ดังนี้

- (1) ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
- (2) การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
- (3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
- (4) การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
- (5) ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
- (6) การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้
- (7) การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
- (8) การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง

- (9) การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
- (10) การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
- (11) ความเข้าใจผู้เรียน
- (12) ภูมิหลังของผู้เรียน
- (13) การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
- (14) การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัตร (Dynamic) กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิค วิธีการ
- (15) การสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
- (16) การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ (ทศนา แชมมณี. 2544: 68-69)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ปัจจัยที่นำมาสู่การจัดระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับการนำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ว่า การ จัดการเรียนการสอนที่ดีนั้นจะต้องมาจากการ เข้าใจสภาพของการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิมนั้น รวมทั้งต้องเข้าใจถึงบริบทของผู้เรียน ทักษะ ความรู้ สภาพบรรยากาศ และแนวทางการเสริมสร้างระบบความรู้เพื่อต่อยอดให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องได้นั่นเอง

ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Child Center จึงเป็นแนวคิดที่มีความเหมาะสมกับงานวิจัยชิ้นนี้ที่มีการตั้งเอาประเด็นที่สำคัญที่สุดของการจัดเรียนการสอนที่ดีมาใช้ให้เกิดประโยชน์คือ “ผู้เรียน” เป็นสำคัญ เพราะผู้เรียน คือสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบความรู้ทั้งหลายทั้งมวล และผู้เรียนนั้นคือสิ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพราะผู้เรียนคือโจทย์ สำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนนั้นสามารถชี้วัดค่าของตัวเองได้ด้วยตัวของมันเอง

4. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะและความคิดเห็น

ความหมายของทักษะ

ทักษะในความเข้าใจของคนทั่วไป หมายถึง มุมมองหรือการมองสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมจากความรู้สึกของตนในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และอาจเกิด

ความรู้สึกว่าดีหรือไม่ดีซึ่งทักษะของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาหาก สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปหรือได้รับข้อมูลข่าวสารหรือข้อเท็จจริงใหม่ โดยทักษะของบุคคลนี้ยัง ไม่ได้หยั่งรากลึกถึงจิตสำนึกของบุคคลนั้นเป็นเพียงการรับรู้และความรู้สึกเบื้องต้นของบุคคล

ธฤต ศิริอุโณทัย นักบริหาร กล่าวว่า ทศนคติจะปรากฏอยู่ในความคิดเห็น ซึ่งเป็นเรื่อง ตัดสินใจเฉพาะในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การเรียงลำดับจากค่านิยมในสู่ทัศนคติและความคิดเห็น เป็นการก้าวจากเรื่องทั่วไปยังเรื่องเฉพาะจากสภาพจิตหรือความโน้มเอียงที่เริ่มกว้างและแคบเข้า จน ในที่สุดแสดงออกมาเป็นความคิดเฉพาะเรื่อง ความคิดเห็นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เป็นผลของทัศนคติ หลายอย่าง ความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงออกถึงความกดดันในสถานการณ์หนึ่งจะไม่มีผลผูกพัน จริงจัง (ธฤต ศิริอุโณทัย. 2542: 16)

ทศพร เคนวารี นักวิชาการด้านการศึกษาด้านการศึกษาด้านบริหาร กล่าวว่า ความคิดเห็น (Opinion) กับทัศนคติ (Attitude) มักจะถูกใช้สลับกันได้เสมอ ทศนคติมักจะหมายถึง ความพยายามที่จะทำ (Intention to Act) ซึ่งจะเกี่ยวข้องอย่างมากกับอุปนิสัยและพฤติกรรม ส่วนความคิดเห็นเป็นเพียง คำพูดและเครื่องหมาย แต่ทุกคราวที่พูดถึงการทดสอบทัศนคติ มักจะเผยถึงความคิดเห็นด้วย (ทศพร เคนวารี. 2544: 5)

เกษณี จันทรตระกูล นักวิชาการด้านการศึกษาด้านการศึกษาด้านบริหาร กล่าวว่าทัศนคติหมายถึง ท่าที ความคิดเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลังจากบุคคลประสบการณ์ในสิ่งนั้น ซึ่ง อาจแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ทัศนะเชิงนิมาน เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ ส นับสนุน การปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจหรือกล่าวได้ว่ามีพฤติกรรมในทางบวก
 2. ทัศนะเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงข้ามกับทัศนะเชิงนิมาน เช่น ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ (ซ้ำ) ไม่ร่วมมือ ไม่ทำตาม หรืออาจกล่าวได้ว่ามีพฤติกรรมในทางลบ
 3. ทัศนะที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกทั้งในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งทัศนะเชิงนิมานและทัศนะเชิงนิเสธแต่อยู่ในระดับกลาง ไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น ไม่แน่ใจ รู้สึกเฉยๆ เป็นต้น
- (เกษณี จันทรตระกูล. 2547: 43)

สมศรี ชีวะเกตุ นักวิชาการด้านการศึกษาด้านการศึกษาด้านบริหาร กล่าวว่า ทัศนะหรือความคิดเห็น คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีหรือแสดงออกต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง อาจจะ เป็นการแสดงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย หรืออาจจะมีการแสดงออกทางบวกหรือลบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ ความเชื่อ หรือสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล (สมศรี ชีวะเกตุ . 2547: 42)

นันทาลี (Nunnally) นักวิชาการ กล่าวว่า คำว่าความคิดเห็นนั้น จะใช้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ ลงความเห็น (Judgements) และความรู้ (Knowledge) ขณะที่ทัศนคติมักจะใช้กันมากในเรื่องที่ เกี่ยวกับความรู้สึก (Feeling) และความชอบ (Preference) และเรามักจะใช้คำว่า “ทัศนคติ” (Nunnally. 1959: 285)

คาร์เตอร์ วี. กูด (Carter V. Good) นักวิชาการ ได้ให้ความหมายของทัศนะในสองความหมาย คือ

1. ความหมายตามความนิยมของคนทั่วไป ทัศนะ คือ ความเชื่อการลงความเห็น ความคิด ความประทับใจ ความรู้สึกในใจ เจตนา ความคิด ความเข้าใจที่ยังไม่ได้พิสูจน์โดยหลักฐาน ไตร่ตรอง ผลอย่างระมัดระวังจนบังเกิดความมั่นใจแน่นอน ทัศนะมีความหมายในทางของความเป็นไปได้มากกว่า จะเป็นความรู้

2. ความหมายพิเศษซึ่งตรงข้ามกับความหมายตามความนิยมของคนทั่วไป ทัศนะ หมายถึง การพิจารณาลงความเห็นที่เกิดจากผู้มีสิทธิอำนาจซึ่งคนยอมรับ (Carter V. Good. 1973: 145)

เธอร์สโตน (Thurstone) นักจิตวิทยา กล่าวว่า ทัศนคติเป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกทางด้านคำพูดเป็นความคิดเห็น และความคิดเห็นนี้เป็นสัญลักษณ์ของทัศนคติ ดังนั้น ถ้าเราอยากวัดทัศนคติเราก็ทำได้โดยวัดความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ (Thurstone. 1970: 127-141)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ ความเชื่อ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เชื่อ โดยบุคคลนั้นอาจแสดงออกในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ หรือรู้สึกเฉย ๆ ก็ได้

ความหมายของความคิดเห็น

โยธิน ศันสนียุทธและจุมพล พูลภักษ์ชิน นักจิตวิทยา ได้กล่าวถึงความคิดเห็น (Opinions) ว่านักจิตวิทยาสังคมวิทยานิยามความคิดเห็น “ความคิดเห็น ” ว่าเป็นการแสดงออกทางถ้อยคำ (Verbal Expression) เกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อ หรือค่านิยม ความเห็น ไม่ใช่เป็นสิ่งเดียวกับทัศนคติ เพราะในตัวของมันเองไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบทางอารมณ์หรือทางพฤติกรรม (โยธิน ศันสนียุทธ; และจุมพล พูลภักษ์ชิน. 2529: 36)

นิตา สุวรรณประเทศ นักวิชาการด้านการศึกษา สรุปว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้วยการพูด การเขียน โดยมีพื้นฐานความรู้เดิมประสบการณ์ที่บุคคลได้รับตลอดจนสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นหลักในการแสดงความคิดเห็น (นิตา สุวรรณประเทศ 2535: 15)

จิรายุ ทรัพย์สิน นักวิชาการ ได้กล่าวสรุปว่าความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกมาเพื่อให้ผู้อื่นได้สามารถที่จะรับรู้ ตลอดจนสามารถที่จะประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การลงความเห็นอาจเป็นไปในลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ อันเนื่องมาจากสถานการณ์แวดล้อม การติดต่อกับภายนอกการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ และพบปะสังสรรค์ประจำวัน (จิรายุ ทรัพย์สิน. 2540: 16)

ศุภยา นาคเงินทอง นักวิชาการ ได้สรุปความหมายของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับค่านิยม ความเชื่อ ซึ่งถ้าความคิดเห็นนั้นติดต่อยู่เป็นเวลานานและลึกซึ้งมากก็จะป็นทัศนคติเฉพาะเรื่องที่แคบลงไป ดังนั้น ความคิดเห็นอาจเป็นผลของทัศนคติจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งและความคิดเห็นของบุคคลนั้นยังเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวด้วย เช่น ภูมิหลังของบุคคล พื้นความรู้ กลุ่มประสบการณ์ ประสบการณ์ในการทำงาน สถานการณ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ กระบวนการสังคมการณ (Socialization) ที่บุคคลนั้นได้รับ และการได้รับอิทธิพลจากกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความเห็นเราได้ ดังนั้นความคิดเห็นของบุคคลนั้นอาจจะสอดคล้องกันหรือแตกต่างกันได้จากปัจจัยต่าง ๆ ได้หลายประการ(ศุภยา นาคเงินทอง 2542: 17)

ธฤต ศรีอรุณทัย นักบริหาร กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน และการติดต่อกันระหว่างบุคคล นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้เพราะพื้นฐานความรู้อันเป็นกระบวนการสังคมที่ได้รับการศึกษามาเป็นระยะเวลาหลายปี จะเป็นรากฐานก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ (ธฤต ศรีอรุณทัย. 2542: 16)

เจียรธิดา เหมพิพัฒน์ นักวิชาการ ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ เราไม่สามารถแยกความคิดเห็นออกจาก ทัศนคติได้ เพราะความคิดเห็นลักษณะคล้ายทัศนคติ แต่ความคิดเห็นแตกต่างจากทัศนคติตรงที่ทัศนคตินั้น เป็นความพร้อมทางจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อาจแสดงออกมาได้ ทั้งการพูดและการกระทำ ทัศนคติไม่เหมือนกับความคิดเห็นตรงที่ไม่ใช่สิ่งเร้าที่แสดงออกมาได้อย่างเปิดเผย หรือตอบสนองอย่างตรง ๆ และลักษณะของความคิดเห็นไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ (เจียรธิดา เหมพิพัฒน์. 2546: 5)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความคิด ความรู้สึกหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินค่าเรื่องหรือเหตุการณ์นั้นแล้วสรุปผลโดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพการณ์ในขณะนั้นเป็นพื้นฐานการแสดงออก ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ตามอาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา การแสดงความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยคำพูด การเขียน หรือการแสดงออกก็ได้

การก่อเกิดทัศนะ

ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น อาจเกิดขึ้นโดยมีองค์ประกอบของการก่อเกิดทัศนะหลายประการ สมศรี ชีวะเกตุ นักวิชาการด้านการศึกษา ได้กล่าวสรุปมูลเหตุของความคิดเห็นดังนี้

1. เกิดจากประสบการณ์ที่มีต่อบุคคลมีต่อสิ่งของบุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่างๆหรือสถานการณ์ ความเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคล จากการได้พบเห็น ค้นเคย ซึ่งเป็นประสบการณ์โดยตรงหรือการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย ได้อ่านหนังสือถือเป็นประสบการณ์โดยอ้อม

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมแตกต่างกัน ดังนั้นบุคคลในแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ตรงกัน (สมศรี ชีวะเกตุ. 2547: 43)

นอกจากนี้ จำเริญ ภาวิจิตร (อ้างถึงใน จันทิรา กาญจนกันดี. 2547: 17) นักสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา ได้กล่าวถึง อิทธิพลของความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคม ดังนี้

1. ภูมิหลังทางสังคม (Social Background) คือ กลุ่มคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกันโดยทั่วไปย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวชนบทกับชาวเมือง ผู้มีรายได้น้อยกับผู้มีรายได้สูง เป็นต้น

2. กลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) โดยปกติจะคบหาสมาคมกัน หรือกระทำสิ่งใดให้แก่ผู้ใดนั้น ความคิดที่มักจะคำนึงถึงคือมีอะไรร่วมกัน หรือ อ้างอิงกันได้ เช่น มีอาชีพแบบเดียวกันหรือเป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนเดียวกัน แต่ละคนย่อมกำหนดหรือระบุกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิกหรือเป็นกลุ่มที่ตนเองมีความรู้สึกว่าได้ตนเองอยู่ในกลุ่มและร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกลุ่มดังกล่าวมีอิทธิพลต่อสาธารณสมบัติ

3. กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา (Active and Passive Groups) โดยผู้ที่สนใจและมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ย่อมมีความกระตือรือร้นเป็นพิเศษ และก่อให้เกิดเป็นกลุ่มผลประโยชน์ได้ในที่สุดและสามารถมีอิทธิพลต่อสาธารณสมบัติโดยเฉพาะการจูงใจให้คนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในประเด็นต่างๆ ได้ ซึ่งตรงข้ามกับกลุ่มเฉื่อยชาที่ไม่มีบทบาทอะไรมากต่อสาธารณสมบัติ (จันทิรา กาญจนกันดี. 2547: 17)

การวัดทัศนคติและความคิดเห็น

เนื่องจากการวัดความคิดเห็นจะส่งผลถึงทัศนคติและการแสดงออกถึงพฤติกรรมของเจ้าของความคิด การวัดระดับความคิดเห็นจะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางหรือนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคิดเห็นส่วนรวมได้

ความคิดเห็นจะส่งผลถึงทัศนคติและการแสดงออกถึงพฤติกรรมของเจ้าของความคิด การวัดทัศนคติและความคิดเห็นจะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางหรือนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคิดเห็นส่วนรวมได้ ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไปซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและความคิดเห็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ทำให้ทัศนคติและความคิดเห็นแตกต่างกันคือ

1. การอบรมของครอบครัว ครอบครัวมีอิทธิพลมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันหลักและสถาบันแรกของบุคคล
2. กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง บุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มใด สังคมใด ก็จะมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันกับกลุ่มและสังคมนั้น ๆ ฉะนั้นกลุ่มจึงมีความสำคัญในการผลักดันให้บุคคลมีการเรียนรู้
3. การศึกษา ระดับการศึกษามีอิทธิพลมากในการแสดงความคิดเห็นเพราะการศึกษาเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคล
4. สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นสื่อในการสร้างความคิดทั้งทางบวกและทางลบ

วิธีการวัดทัศนนะและความคิดเห็น

เกษณี จันทรตระกูล นักวิชาการ ได้ กล่าวถึง ความคิดเห็นว่าเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล การวัดจึงวัดจากแรงจูงใจ การรับรู้ แต่มีข้อแตกต่างของประสบการณ์และปัจจัยอื่น ๆ โดยมีวิธีวัดทัศนนะและความคิดเห็น ดังนี้

1. การฉายภาพ เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการจากภาพ โดยภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมาและสามารถพิสูจน์ได้ว่าบุคคลมีทัศนนะและความคิดเห็นหรือความรู้สึกอย่างไรต่อภาพที่เห็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นสำคัญ
 2. การสัมภาษณ์ เป็นการซักถามบุคคลเพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลที่ยาวครอบคลุมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
 3. การส่งแบบสอบถาม เป็นวิธีวัดทัศนนะและความคิดเห็นที่ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น
 4. การให้เล่าความรู้สึก เป็นการวัดโดยบุคคลเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยออกมาซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดตามประสบการณ์และความสามารถ(เกษณี จันทรตระกูล, 2547: 27)
- จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทัศนนะของบุคคลสามารถวัดได้โดยทั้งวิธีการฉายภาพ การสัมภาษณ์ การส่งแบบสอบถาม และการเล่าความรู้สึก ซึ่งวิธีการเหล่านี้จะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงทัศนนะหรือความคิดเห็นเป็นของแต่ละบุคคล

ขอบเขตการศึกษาทัศนนะและความคิดเห็น

ขอบเขตของการศึกษาทัศนนะและความคิดเห็น โดยทั่วไปนิยมกระทำหรือศึกษาใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การกำหนดขอบเขต ประเด็นศึกษาจากความสนใจของสาธารณชนต่อเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจได้มาโดยรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. อาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎี เช่น แนวคิดเรื่องการยอมรับและการแพร่กระจายของ Rogers โดย ชูชัย พิทักษ์เมืองแมน นักวิชาการด้านการศึกษากล่าวถึงกระบวนการยอมรับสิ่งใหม่มีอยู่ 5 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นของการทราบข่าว (Awareness) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกได้ทราบว่าสิ่งใหม่เกิดขึ้น

2.2 ขั้นของความสนใจในรายละเอียด (Interest) เป็นขั้นตอนที่ผู้ที่ได้รับสิ่งใหม่ สนใจในรายละเอียดอย่างมากและคิดว่าสิ่งใหม่นี้คงจะเป็นประโยชน์

2.3 ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนของการตัดสินใจว่าสิ่งใหม่นั้นดีเพียงใด มีอะไรเป็นผลดีและผลเสียบ้าง

2.4 ขั้นของการทดลอง (Trial) เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ได้ตัดสินใจว่าจะพิจารณาทดสอบ ถ้าได้ผลดีก็จะนำไปปฏิบัติต่อไป

2.5 ขั้นของการยอมรับ (Adoption) เป็นขั้นตอนที่ตัดสินใจยอมรับสิ่งใหม่หรือไม่ สำหรับการยอมรับสิ่งใหม่ของสมาชิกในสังคมจะช้าหรือเร็วนั้นมีส่วนประกอบที่ต้องพิจารณา 2 ลักษณะ คือ

2.5.1 ลักษณะของสิ่งใหม่ หมายถึง ลักษณะที่สิ่งใหม่ได้ นำไปสู่สังคมนั้นมีผลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ โดยอาจจะขึ้นอยู่กับ ต้นทุน (Cost) ความยุ่งยากในการใช้ (Complexity) ความเข้ากันได้ (Compatibility) ประโยชน์ที่เห็นได้โดยง่าย (Utility)

2.5.2 ลักษณะของประชากรในสังคม หมายถึง ความแตกต่างของบุคคลที่อยู่ในกระบวนการยอมรับสิ่งใหม่ (ชูชัย พิทักษ์เมืองแมน. 2553: 9)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดเช่นไร ย่อมส่งผลให้มีพฤติกรรมแสดงออกไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนะนั้น ๆ ดังนั้น ทัศนคติจึงจัดเป็นสิ่งสำคัญและส่งผลต่อพฤติกรรม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิษฐา ไพโรจน์ (2544) การศึกษาเรื่อง ทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 226 คน ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ในด้านเนื้อหาที่เรียน ด้านครูผู้สอน และด้านกิจกรรมการสอนอยู่ในระดับดี และเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่า ในด้านเนื้อหาที่เรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านครูผู้สอนและด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่าไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติระหว่างชั้นปีที่ศึกษาไม่มีความแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน

วรรณบุรี ชะเอม (2546) การศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดชัยภูมิ โดยประชากร รัชคือครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์หรือศิลปะกับชีวิต จำนวน 64 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความมุ่งหมายของการเรียนนาฏศิลป์ 2) ด้านข้อปฏิบัติของครูผู้สอน 3) ด้านหลักสูตรและเนื้อหา 4) ด้านอุปกรณ์การสอน 5) ด้านวิธีสอน 6) ด้านการวัดผลและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ที่มีคะแนนสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนวิชานาฏศิลป์ชัดเจน 2) สอนโดยรู้จักบูรณาการการเรียนการสอนตามระดับสติปัญญาของนักเรียน 3) โรงเรียนมีการให้บริการด้านตำรากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 4) สื่อการเรียนการสอนใช้เครื่องบันทึกเสียงเปิดเพลงขณะสอน 5) การสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกตามความเข้าใจ จินตนาการ 6) วัดผลประเมินผลโดยการกำหนดจุดประสงค์ชัดเจนก่อน ตามลำดับ ส่วนปัญหาการจั ดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ที่มีคะแนนสูงสุด คือ 1) การดำเนินการสอนไม่ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง 2) ครูผู้สอนขาดความรู้ขาดทักษะด้านนาฏศิลป์โดยตรง 3) หลักสูตรกำหนดการเรียนร่วมหลายรายวิชา 4) สภาพห้องเรียนและห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ไม่เหมาะสมกับกิจกรรม 5) ครูผู้สอนขาดทักษะในการเข้าใจเนื้อหาการเรียนการสอนและขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร 6) ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบทดสอบและการประเมินจากแบบบันทึกของนักเรียน ตามลำดับ

วรินทร์ วิษะรันดร์ (2548) การศึกษาเรื่อง การศึกษาทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายปิดจากนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพาจำนวน 300 คน จากคณะ/สาขาวิชาต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยในระดับดีมากอาจเพราะนักศึกษาเล็งเห็นถึงคุณค่าของ นาฏศิลป์ไทย และควรค่าแก่การอนุรักษ์ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรทางด้านข้อมูลส่วนบุคคลนั้นมีภูมิำเนาและคณะ /สาขาวิชาที่ศึกษามีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยซึ่งเป็นทัศนคติที่ดีต่อนาฏศิลป์ไทย ส่วนตัวแปรทางด้านสังคมและจิตวิทยานั้นมี ข้อมูลทางด้านประสบการณ์ทางนาฏศิลป์โดยทางด้านนี้นั้นมี กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการฝึกหัดทางนาฏศิลป์ไทย การรู้จักนาฏศิลป์ไทยประจำภูมิำเนา การเป็นสมาชิกชมรมเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย ในมหาวิทยาลัย เป็นตัวแปรที่มีผลกับทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทย ข้อมูลทางด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย มีผลกับทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทย ข้อมูลทางด้าน การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยนั้นมีการรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยได้จากหนังสือมีทัศนคติที่ดีต่อนาฏศิลป์ไทย ส่วนในข้อเสนอแนะนั้นควรเผยแพร่ความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและทั้งปฏิบัติ ครอบครัควรมีการส่งเสริม ปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษารู้จักคุณค่า และมีทัศนคติที่ดีต่อนาฏศิลป์ไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและเปิดโอกาส สื่อมวลชนให้ความร่วมมือใน

การเผยแพร่ และสร้างควมมีคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย เพื่อให้ศิลปวัฒนธรรมของชาติไทยไม่หายไปกับ
ศิลปวัฒนธรรมตะวันตกที่ปัจจุบันกลืนศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยมากขึ้นทุกวัน ๆ โดยคนรุ่นใหม่
เองไม่เห็นคุณค่าและความสวยงามของศิลปวัฒนธรรมไทยและนาฏศิลป์ไทยของชาติตนเอง

จากแนวคิด ทฤษฎี ที่ผู้วิจัยได้ทำศึกษานั้นทำให้พบว่าการแสดงทัศนะของคนนั้น
แสดงออกได้ถึงการให้ความสำคัญกับสิ่งที่เผชิญทั้งในด้านของการแสดงออกทางสัญลักษณ์ ทัศนคติ
การแสดงออกเหล่านี้ล้วนเป็นการแสดงออกถึงทัศนะในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป แต่สิ่งที่เหมือนกัน
คือ การแสดงออกด้วยทัศนะนั้นสามารถวัดได้จากการวิเคราะห์ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการ
สัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงการแสดงออกนี้ หมายความว่าต้องการสื่อถึงบางสิ่งบางอย่างหรือไม่
ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงใคร่จักทำการวิเคราะห์ทัศนะเพื่อต้องการทราบถึงรูปแบบของสภาพ การจัดการเรียน
การสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันนั่นเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษา สภาพการจัดการเรียนการสอนนิทานนาฏศิลป์ ไทยในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย แบบศึกษาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Study Research) และใช้ระเบียบวิธีวิจัย เชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. ขั้นตอนการดำเนินการคัดเลือกกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดและการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. ประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนนิทานนาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการ เลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จากโรงเรียนในเขตพื้นที่ โดยคัดเลือก จากกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

1. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ผู้วิจัยได้คัดโรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จะมีอยู่ 7 เขต ที่มีโรงเรียนครบ 3 สังกัด จากทั้งหมด 48 เขต จากนั้นผู้วิจัยจึงตั้งเกณฑ์การคัดเลือก ศึกษาโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ สังกัดในสถาบันการศึกษาต่างๆโดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา(ช่วงชั้นที่ 2)
2. เน้นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาจากสำนักงาน

คณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาแห่งชาติ (คสมส) 3 ปี ต่อเนื่อง

เพื่อคัดเลือกแล้วได้โรงเรียน 6 โรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง และโรงเรียนสุขุมวิทอนุบาลวัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายมัธยม) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3. โรงเรียนเกษมพิทยา และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง และโรงเรียนสุขุมวิทอนุบาลวัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนละ 1 คน ครูสอนวิชา
นาฏศิลป์ไทยโรงเรียนละ 1 คนและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็นโรงเรียนละ ชาย 3 คน
หญิง 3 คน จำนวนทั้งหมด 16 คน

2.2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนละ 1 คน ครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย โรงเรียนละ 1 คนและ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็นโรงเรียนละ ชาย 4 คน หญิง 4 คน จำนวนทั้งหมด 20 คน

2.3 โรงเรียนเกษมพิทยา และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนละ 1 คน ครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย
โรงเรียนละ 1 คนและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็นโรงเรียนละ ชาย 3 คน หญิง 3 คน
จำนวนทั้งหมด 16 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(Indepth Interview) โดยใช้การสัมภาษณ์
แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ซึ่งได้สังเคราะห์และปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับ การจัดการ
เรียนการสอนนาฏศิลป์ โดยที่เน้นไปที่การจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเป็นสำคัญ Child Center
(Dewey. 1963) ซึ่งจะเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์
ของการวิจัย ซึ่งการสัมภาษณ์เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเป็นรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ถาม
และผู้ตอบภายใต้กฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูล เป็นการสนทนาร่วมกันมีจุดมุ่งหมายเป็น
หลัก ลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์คือ มีความยืดหยุ่น ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสอธิบายขยายความหรือ
ซักถามคำถามเพิ่มเติมได้ เพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้สัมภาษณ์ ทั้งยังสามารถเปลี่ยนแปลง
สถานการณ์หรือหาทางวกกลับเมื่อผู้ตอบพูดตอบไม่ตรงคำถาม (สุภางค์ จันทวานิช. 2549: 74)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะและนาฏศิลป์ไทย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
3. สร้างเครื่องมือ จากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
4. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา

แนะนำ

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย
 - 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรณวิชัย
 - 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามมิติ สุขบรรจง
 - 3) ดร.ภัทธิดา ธีรสวัสดิ์
6. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

วิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องของกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง โดย ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความครบถ้วนของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยนำกลับมาจากกลุ่มตัวอย่าง ทำการตรวจนับและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบ สัมภาษณ์ ทุกฉบับ ซึ่งได้ครบตามจำนวน แล้วนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดทำข้อมูล

- 1.1 นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้วออกเก็บข้อมูลจริง
- 1.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่เก็บข้อมูลจริงมาตรวจสอบความสมบูรณ์
- 1.3 ทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
- 1.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ มาศึกษาอย่างละเอียดตามขอบเขตด้านเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้แล้ว และวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับแบบสัมภาษณ์

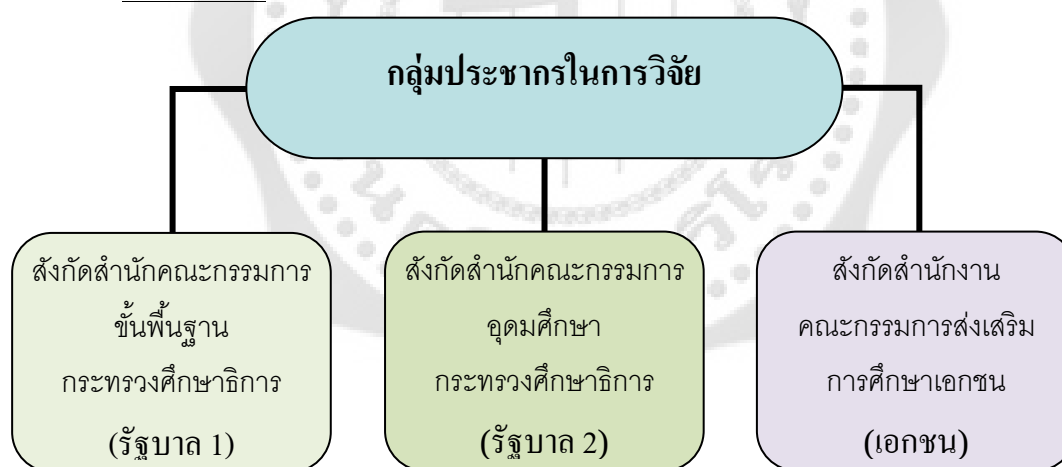
2.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล โดยถ้าข้อมูลส่วนใดขาดก็จะเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

2.3 นำผลวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเรียบเรียงเพื่อสร้างข้อสรุป และตอบประเด็นปัญหาการวิจัย โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ตามหมวดหมู่เนื้อหาที่จัดแบ่งไว้ โดยนำ ข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และเรียบเรียงนำเสนอในเชิงพรรณนา (Analytical Description)

2.4 นำผลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์นั้นมาทำ ความแตกต่างและความเหมือนกัน และแสดงปัจจัยความแตกต่างในด้านประเด็นที่ตอบ

ขั้นตอนการดำเนินการคัดเลือกกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 2

เลือกโซนพื้นที่ทำวิจัยโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 48 เขต โดยคัดจากเขตพื้นที่ที่มีโรงเรียนครบ 3 สังกัด ได้แก่ เขตวัฒนาและเขตบางกะปิ สังกัดละ 1 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน การศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 2) และเน้นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา แห่งชาติ (ศมส) 3 ปี ต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3

ส่งหนังสือเพื่อขอความร่วมมือจากสถาบันการศึกษา 3 สังกัด 6 โรงเรียน ในการเก็บข้อมูล โดยขอความร่วมมือกับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 6 คน ครูผู้สอน วิชานาฏศิลป์ไทยโรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 6 คน และนักเรียนจำนวน 40 คน

ขั้นตอนที่ 4

จากในขั้นตอนที่ 3 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ แล้วทำการวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัยต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาโรงเรียนทั้งหมด 3 สังกัด ได้แก่ 1) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และ 3) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้วิจัยศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีการสอนของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน 4) ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ 5) ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ และ 6) การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

โดยในแต่ละด้านศึกษา สถาบันการศึกษา 3 สังกัดและในเขตพื้นที่ การศึกษา 2 เขต ดังนี้ 1) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ โรงเรียนวัดธาตุทอง (เขตวัฒนา) โรงเรียนสุขุมวิทพันธุ์อุปถัมภ์เขตบางกะปิ 2) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฝายมัธยม (เขตวัฒนา) โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝายมัธยม (เขตบางกะปิ) และ 3) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้แก่ โรงเรียนเกษมพิทยา (เขตวัฒนา) โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์ (เขตบางกะปิ)

ผู้วิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 52 คน ผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 2) ครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย และ 3) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการศึกษาทั้งหมดได้ผลการศึกษาที่สนใจที่มีความเหมือนความแตกต่างและปัจจัยนำพา ดังนี้

1. ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

ตาราง 1 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา

1.1 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดตารางเรียนวิชานาฏศิลป์	ใช้หลักสูตรแกนกลางของ สพฐ. ในการจัดการเรียนการสอน	มีการเสริมสร้างความรู้เพิ่มเติมเพราะต้นทุนของผู้เรียนนั้นไม่มีเท่ากัน	การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพียงพอ
การจัดชมรมนาฏศิลป์	ใช้การสอนเชิงปฏิบัติ	ใช้การสอนเชิงปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และมีการเสริมสร้างความรู้เพิ่มเติม	ต้องการให้มีการสอนศิลปะที่ทันสมัย
การจัดคาบเวลาเรียน	ปรับตามรูปแบบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติมากขึ้น	ปรับให้สอดคล้องกับการสอนเชิงปฏิบัติ เพราะต้องใช้เวลาที่นานกว่าสอนเชิงทฤษฎี	อยากให้มีศิลปะแขนงอื่นเข้ามาเพิ่มเติม
การบริหารจัดการปัญหา	มีการบริหารจัดการตามแต่ละสายวิชา เพราะการสอนเชิงปฏิบัติต้องการความเข้มข้นมากกว่าทฤษฎี	ต้องทำการสอนโดยแทรกความรู้แนวทฤษฎีไปในการสอนปฏิบัติบ้างเพราะผู้เรียนนั้นเกิดความหน่ายได้	การสอนปฏิบัติเป็นระยะเวลาที่นานทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

จากตาราง 1 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่มีความเหมือน ในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือน ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่า ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบแกนกลางของ สพฐ. ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ให้ข้อมูลว่า มีการเสริมสร้างความรู้เพิ่มเติมเพราะต้นทุนของผู้เรียนนั้นไม่เท่ากัน ส่วนผู้เรียนให้ข้อมูลว่า ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพียงพอแต่อยากให้มีศิลปะแขนงอื่นๆ เข้ามาเพิ่มเติม

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่า ใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบแกนกลางของ สพฐ. เป็นหลัก แต่จะปรับใช้ตามพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ให้หลากหลายยิ่งขึ้น ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ให้ข้อมูลว่า มีการปรับทฤษฎีให้มีความสอดคล้องกับการสอนเชิงปฏิบัติ เพราะต้องใช้เวลาที่นานกว่าสอนเชิงทฤษฎี และพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละรายนั้นมีความรู้ที่ไม่เท่ากัน ส่วนผู้เรียนให้ข้อมูลว่า ต้องการให้มีศิลปะแขนงอื่นๆ ที่ทันสมัยและสร้างความสนใจ ให้กับผู้เรียนในการเรียนมากขึ้น

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่า ใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบแกนกลางของ สพฐ. เป็นหลักแต่จะมีการปรับให้เข้ากับผลคะแนน Pre test ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนนั้นเกิดการเรียนรู้ในส่วนที่ขาดไปอย่างถูกต้อง ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ให้ข้อมูลว่าหลังจากทำ Pre test และได้ Post test มาแล้วนั้นจะมีการสอดแทรกความรู้ในส่วนที่ขาดไปเพื่อสร้างความรู้ในจุดที่ผู้เรียนไม่มี ส่วนผู้เรียน นั้นให้ข้อมูลว่าต้องการเรียนศิลปะแขนงอื่นๆ ที่มีความทันสมัยตามสมัยนิยมบ้าง

ตาราง 2 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา

1.2 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดตารางเรียนวิชานาฏศิลป์	ปรับจากหลักสูตรแกนกลาง ของ สพฐ.	มีวิชาพิเศษคือ ศิลปะการแสดงให้เลือก	ต้องการเรียนศิลปะที่ทันสมัย
การจัดชมรมนาฏศิลป์	มีวิชาทัศนศิลป์สำหรับ ม.ต้น และม.ปลาย ไม่เลือกเรียนนาฏศิลป์	เน้นการปฏิบัติให้กับผู้เรียนชมรมนาฏศิลป์มากกว่าผู้เรียนในหลักสูตรปกติ	มีให้เลือกผู้ชายเรียน โขนและผู้หญิงเรียน นาฏศิลป์การแสดง

ตาราง 2 (ต่อ)

1.2 เขตพัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)			
การจัดคาบเวลาเรียน	การนำวิชานาฏศิลป์ไปรวมกับวิชาศิลปะทำให้คาบเวลาเรียนนั้นน้อยลง	วิชานาฏศิลป์รวมกับวิชาศิลปะทำให้การเรียนปฏิบัติน้อยลง	เรียนปฏิบัติได้น้อยเพราะคาบเรียนสั้นลง
การบริหารจัดการปัญหา	นำวิชานาฏศิลป์ไปรวมกับวิชาศิลปะเพื่อต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนครบทุกแขนงวิชา	แบ่งคาบเรียนวิชานาฏศิลป์กับศิลปะเพื่อให้เรียนได้ครบ	เรียนปฏิบัติได้ไม่ดีเพราะคาบเรียนที่สั้นเนื่องจากแบ่งไปเรียนวิชาศิลปะ

จากตาราง 2 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตพัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่างในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่าทางโรงเรียน มีทัศนศิลป์สำหรับ ม.ต้น เพราะเมื่อขึ้น ชั้น ม.ปลาย ไปแล้วนักเรียนส่วนมากจะไม่เลือกเรียนนาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ให้ข้อมูลว่าเน้นการปฏิบัติให้กับผู้เรียนชมรมนาฏศิลป์ มากกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรทั่วไป ส่วนผู้เรียนนั้นให้ข้อมูลว่า ต้องการเรียนศิลปะที่ทันสมัยและสอดคล้องกับปัจจุบันตามสมัยนิยม เช่น เต้น Cover เกาหลี

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่า มีวิชาพิเศษคือศิลปะการแสดงให้เลือก แต่ผู้เรียนไม่สนใจเรียนเท่าไรนักเพราะมองว่านาฏศิลป์มีความน่าเบื่อ ทั้งนี้ก็เพราะแบบบังคับใช้ได้ไม่เต็มที่เนื่องด้วยเพราะผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อความสนใจของผู้เรียน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ให้ข้อมูลว่าการนำวิชานาฏศิลป์ไปรวมกับวิชาศิลปะทำให้คาบเวลาเรียนนั้นน้อยลง และในการจัดการเรียนการสอนนั้นทางโรงเรียนจะเน้นปฏิบัติให้กับผู้เรียนในชมรมนาฏศิลป์มากกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรทั่วไป ส่วนผู้เรียนให้ข้อมูลว่า ต้องการให้เพิ่มการจัดการเรียนการสอนเชิง ปฏิบัติให้มากขึ้นเพราะเรียนทฤษฎีนั้นไม่น่าสนใจ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมจากหลักสูตรของ สพฐ . เพราะของกระทรวงฯ จะถึง ม.6 แต่ของโรงเรียนจะถึงแค่ ม.5 เทอม 1 และทำให้เป็นหลักสูตรเฉพาะของโรงเรียนมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับคาบสอน และเน้นการสอนเชิงทฤษฎีสำหรับห้องเรียนแต่ในชมรมจะเน้นปฏิบัติ มีการแบ่งให้ผู้ชายเรียนโซนและผู้หญิงเรียนนาฏศิลป์การแสดงในส่วนของผู้สอนวิชานาฏศิลป์ให้ข้อมูลว่าเน้นการสอนเชิงทฤษฎีสำหรับผู้เรียนปกติ แต่กับผู้เรียนในชมรมนั้นจะเน้นปฏิบัติ เพราะมีจุดประสงค์ในการเรียนที่แตกต่างกัน เพราะชมรมเรียนเพื่อปฏิบัติ แต่ผู้เรียนปกติจะเรียนทฤษฎีเพื่อเสริมสร้างความรู้เรื่องนาฏศิลป์ในขณะที่ผู้เรียนให้ข้อมูลว่า ต้องการเรียนศิลปะในแขนงที่มีความทันสมัยสอดคล้องกับปัจจุบันตามสมัยนิยม

ตาราง 3 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในเขตวัฒนา

1.3 ปัจจัยของความแตกต่างทางด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในเขตวัฒนา	
โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง	ไม่มีนาฏศิลป์ให้ ม.ปลาย เรียน เพราะ ม .ต้นเมื่อจบไปขึ้น ม .ปลาย มักจะไม่เรียนนาฏศิลป์กัน ปัจจัยเกิดขึ้นจาก ผู้เรียนไม่นิยมเรียนต่อ
โรงเรียนเกษมพิทยา	เด็กไม่สนใจเรียนและกฎระเบียบบังคับใช้ไม่ได้ผู้ปกครองมีอิทธิพลกับการสนใจเลือกเรียน ปัจจัยคือผู้ปกครองมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนของผู้เรียน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)	มีการย่อยให้หลักสูตรเข้มข้นเป็นของโรงเรียนมากขึ้น เพราะของกระทรวงจะถึง ม.6 แต่ของโรงเรียนจะถึงแค่ ม.5

จากตาราง 3 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่าง ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่างในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง มีปัจจัยของความแตกต่างทางด้านการจัดการเรียนการสอน เนื่องด้วยวิชาทัศนศิลป์สำหรับ ม .ต้น เพราะเรียนจบ ผู้เรียนระดับ ม.ต้น จบไปขึ้น ม.ปลาย ส่วนมากจะไม่เลือกเรียนนาฏศิลป์

โรงเรียนเกษมพิทยา มีปัจจัยของความแตกต่างทางด้านการจัดการเรียนการสอน เนื่องด้วยชมรมจะเน้นปฏิบัติ มากกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรทั่วไปเพราะจุดประสงค์ในการเรียนแตกต่างกัน เพราะชมรมเรียนเพื่อนำไปแสดงจึงต้องเรียนปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี แต่ผู้เรียนปกติในห้องเรียนนั้นเรียนเพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาความรู้เรื่องนาฏศิลป์จึงไม่เน้นเรื่องการแสดงหรือการปฏิบัติเท่าไรนัก

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) มีปัจจัยของความแตกต่างทางด้านการจัดการเรียนการสอน เนื่องด้วยจะมีการปรับเปลี่ยนจากหลักสูตรแกนกลางเพื่อให้สอดคล้องกับคาบสอนมากขึ้น, เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ, มีการย่อยให้หลักสูตรเข้มข้นเป็นของโรงเรียนมากขึ้น เพราะของกระทรวงจะถึง ม.6 แต่ของเราจะถึงแค่ ม.5 ชมรมจะเน้นปฏิบัติ ผู้ชายเรียนโยนผู้หญิงเรียนนาฏศิลป์การแสดง และผู้เรียนต้องได้เรียนครบทั้ง ดนตรี นาฏศิลป์ และศิลปะ และทั้งนี้ยังมีวิชาเพิ่มเติมเลือกไปในทางนาฏศิลป์ไทยที่เน้นปฏิบัติและสอดแทรกทฤษฎีไปด้วย

ตาราง 4 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

1.4 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุขุมวิทพันธุ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์			
ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดตารางเรียน วิชานาฏศิลป์	จัดการจัดการเรียนการ สอนด้วยรูปแบบของ มาตรฐาน สพฐ.	ใช้รูปแบบของ มาตรฐาน สพฐ. แต่ เสริมทักษะด้าน นาฏศิลป์ให้เข้มข้นขึ้น	มีความเหมาะสมกับ เนื้อหาที่เรียน
การจัดชมรมนาฏศิลป์	ไม่มีปัญหาเพราะได้รับ การสนับสนุนจาก ชุมชนโดยรอบและ สมาคมผู้ปกครอง	มีชมรมนาฏศิลป์เพื่อ แสดงให้เห็นถึง ศักยภาพทางด้าน นาฏศิลป์ของผู้เรียน	ชมรมนาฏศิลป์ของ โรงเรียนมีชื่อเสียงมาก การเรียนจึงเข้มข้นกว่า หลักสูตรปกติ
การจัดคาบเวลาเรียน	มีการสนับสนุนผู้เรียนที่ สนใจนาฏศิลป์แยก ออกจากการจัดการ เรียนการสอนทั่วไป	แยกผู้เรียนที่สนใจ นาฏศิลป์ออกจากการ จัดการเรียนการสอน แบบปกติ	ผู้เรียนที่ไม่มีความถนัด ในสายนาฏศิลป์จะไป สังกัดชมรมศิลปะ หรือ ดนตรี

ตาราง 4 (ต่อ)

1.4 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุทนต์พณิชยการ, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

การบริหารจัดการ ปัญหา	ผู้เรียนที่ไม่มีความถนัด ในสายนาฏศิลป์จะไป สังกัดชมรมศิลปะ/ ดนตรี ตามความถนัด	แยกชมรมออกจาก เรียนการสอนทั่วไป เพื่อให้จัดระบบการ เรียนการสอนได้ดีขึ้น	ได้รับการสนับสนุนจาก ผู้ปกครองด้าน นาฏศิลป์
--------------------------	--	--	---

จากตาราง 4 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่มีความเหมือน ในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือนในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนสุทนต์พณิชยการ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่าทางโรงเรียน มีการใช้การจัดการเรียนการสอน ด้วยรูปแบบของมาตรฐาน สพฐ. แต่มีการเสริมทักษะด้านที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของผู้เรียน นาฏศิลป์ ในขณะที่ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ใช้การจัดรูปแบบการเรียนการสอนจาก รูปแบบของ มาตรฐาน สพฐ. แต่มีการเสริมทักษะด้านที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของผู้เรียนนาฏศิลป์ เพื่อให้เป็นหลักสูตรเฉพาะและเหมาะสมกับผู้เรียนในโรงเรียนมากขึ้น ในส่วนของผู้เรียน มีการให้ข้อมูล ว่าทางโรงเรียน มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนที่สนใจนาฏศิลป์แยกออกจากการจัดการเรียนการสอนทั่วไป เนื่องด้วยต้องการให้ผู้เรียนที่สนใจในนาฏศิลป์นั้นได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ส่วนผู้เรียนที่ไม่มี ความถนัดในสายนาฏศิลป์นั้นจะไปสังกัดชมรมศิลปะ หรือนดนตรี ตามความถนัดได้ กล่าวคือมีการแยก ชมรมออกจากการเรียนการสอนทั่วไป

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการให้ข้อมูลว่ามี ใช้การจัดการเรียนการสอน ตาม มาตรฐาน ของ สพฐ. แต่มีการ ปรับเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของ โรงเรียนมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ มีการให้ข้อมูลว่ารูปแบบการเรียนการสอน ปรับปรุงมาจากมาตรฐานของ สพฐ. แต่มีการเสริมด้านการแสดงศักยภาพ นาฏศิลป์ให้เป็นของโรงเรียนตนเองมากขึ้น เพื่อให้เป็นหลักสูตร เฉพาะที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในส่วนของ ผู้เรียน มีการให้ข้อมูลว่า การจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนที่ สนใจนาฏศิลป์แยกออกจากการจัดการเรียนการสอนทั่วไปเนื่องด้วยต้องการให้ผู้เรียนที่สนใจใน นาฏศิลป์นั้นได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และผู้ที่ไม่ถนัดใน นาฏศิลป์ยังมีสังกัดชมรมศิลปะ ดนตรี ให้เลือก

โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการให้ข้อมูลว่า โรงเรียนใช้รูปแบบของ สพฐ. แต่มีการเสริมปรับปรุงด้านที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์มากขึ้น และโรงเรียนมีชื่อเสียงจากสายวิชานาฏศิลป์มาอย่างยาวนาน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ มีการให้ข้อมูลว่า ใช้การจัดรูปแบบการเรียนการสอนจากรูปแบบของมาตรฐาน สพฐ. แต่มีการเสริมทักษะด้านที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของผู้เรียนนาฏศิลป์ เพื่อให้เป็นหลักสูตรเฉพาะ และเหมาะสมกับผู้เรียนในโรงเรียนมากขึ้น ในขณะที่ผู้เรียน มีการให้ข้อมูลว่า มีการแยกชมรมออกจากการเรียนการสอนทั่วไป ส่วนผู้เรียนที่ไม่มีความถนัดในสายนาฏศิลป์นั้นจะไปสังกัดชมรมศิลปะหรือดนตรี

ตาราง 5 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

1.5 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุมนวพันธ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์			
ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดตารางเรียนวิชานาฏศิลป์	จัดตามความเหมาะสมของสาขาวิชาและแนวทางการสอน	จัดตารางเรียนตามประเภทของการสอน	ตารางเรียนมีความเหมาะสมตามเนื้อหา
การจัดชมรมนาฏศิลป์	มีการจัดชมรมแยกออกมาอย่างชัดเจน	มีการจัดชมรมแยกตามประเภทของศิลปะ	มีชมรมให้เลือกเรียนอย่างชัดเจนและเป็นสัดส่วนตามความถนัด
การจัดคาบเวลาเรียน	ถ้าเรียนปฏิบัติจะมีคาบเรียนที่ต่อเนื่องกัน 2 คาบเรียน	ใช้คาบสอน 2 คาบติดสำหรับปฏิบัติ	คาบเรียนเหมาะสมและเพียงพอต่อวิชานาฏศิลป์
การบริหารจัดการปัญหา	ไม่มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน	ผู้เรียนเพศชายและเพศหญิงมีความสนใจในการเรียนนาฏศิลป์ที่แตกต่างกัน	ผู้เรียนเพศชายชอบดนตรี ผู้เรียนเพศหญิงชอบนาฏศิลป์

จากตาราง 5 ตารางแสดงด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่มีความแตกต่าง ของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่างในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนสุขุมวิทอุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่าทางโรงเรียนได้มีการ ใช้หลักสูตรต่างๆไปจากของ สพฐ. ไม่ได้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมไปจากเดิม ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ให้ข้อมูลว่าใช้คาบสอน 2 คาบติดสำหรับปฏิบัติ และผู้เรียนชายไม่นิยมเรียนนาฏศิลป์ ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนเพศชายไม่ชอบเรียนนาฏศิลป์เพราะมองว่าเรื่องนาฏศิลป์เป็นเรื่องของผู้เรียนเพศหญิง

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่า ทางโรงเรียนใช้หลักสูตรที่ตัวเองแต่งกับหลักสูตรของ สพฐ. มีชมรมการแสดงชมรมนาฏศิลป์ และชมรมโขน (ออร์เคสตรา สมดนตรีไทย) ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ให้ข้อมูลว่ามีการใช้เพลงปลุกใจที่อิงกับบริบทของมหาวิทยาลัย (เพลงในน้ำมีปลา ในนามีข้าว เกี่ยวข้องกับพ่อขุนรามคำแหง) ในส่วนของ ผู้เรียนให้ข้อมูลว่า มีคาบเรียนที่เพียงพอและมีชมรมให้เลือกเรียกที่หลากหลายทั้ง นาฏศิลป์ ดนตรี โขน การแสดง

โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่า ใช้การจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตร ปี 2551 ที่จะแบ่งเป็น ดนตรี นาฏศิลป์ และศิลปะ (วาดรูป)แต่จะมีการปรับตามโครงสร้างของโรงเรียนเพิ่มเติม โดยแบ่งเป็น 2 คาบต่อสัปดาห์ 1 คาบสำหรับ ศิลปะอีก 1 คาบสำหรับ นาฏศิลป์กับ ดนตรี ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ให้ข้อมูลว่ามีการจัดการเรียนการสอนสลับนาฏศิลป์กับดนตรี เพราะต้องการให้ผู้เรียนได้สาระการเรียนรู้ที่ครบถ้วนทุกแขนงวิชา ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าตัดสินใจเลือกเรียนดนตรีมากกว่านาฏศิลป์เพราะมีความสนใจในด้านดนตรีมากกว่า

ตาราง 6 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

1.6 ปัจจัยของความแตกต่างทางด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ	
โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนสุขุมวิทอุปถัมภ์	ผู้เรียนชายไม่นิยมเรียนนาฏศิลป์ และในชุมนุมนาฏศิลป์จะไม่มีการซ้อมหรือสอนแต่จะเป็นเรื่องการแข่งขันรายการละเอียดยของการแสดงการนัดแนะการจัดกิจกรรม และจะทำการสอนหลังเลิกเรียนเท่านั้น
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)	มีการใช้เพลง ที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (เพลง ในน้ำมีปลาในนามีข้าว) เพราะ ม. ราม มีสัญลักษณ์คือพ่อขุนรามคำแหง
โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์	ผู้เรียนในระดับมัธยมจะสนใจดนตรีมากกว่านาฏศิลป์

จากตาราง 6 ตาราง แสดง ปัจจัยของความแตกต่าง ด้านการจัดการเรียนการสอน ในเขต
บางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีปัจจัยในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนสุขุมวิทพณิชยการ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าทางกระทรวงจะตรวจสอบด้านกรอบใหญ่
ของหลักสูตร แต่ทางโรงเรียนจะปรับปรุงตามบริบทของโรงเรียนอีกครั้งตามความเหมาะสม ทั้งด้าน
ผู้เรียนและด้านคาบเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าในชุมนุมจะใช้เวลา 50 นาที
และในชุมนุมและไม่มีกิจกรรมหรือสอนแต่จะเป็นเรื่องการแจกรายละเอียดของการแสดงการนัดแนะ
การจัดกิจกรรม และจะทำการสอนหลังเลิกเรียนเท่านั้น และมีการ ใช้สื่อกับผู้เรียนระดับ ม . ต้น เพราะ
ผู้เรียนจะสนใจมาก ส่วนผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่ามีการสอนในคาบเรียน แต่ในชุมนุมนั้นจะไม่มีในการทำ
กิจกรรมทางนาฏศิลป์ใดๆทั้งสิ้น แต่จะเป็นการประชุมตารางแสดงต่างๆ เท่านั้น

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า มีชมรมให้ผู้เรียนเลือกเรียนที่หลากหลาย
ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ในส่วนของ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการใช้
เพลงที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (เพลงในน้ำมีปลา ในนามีข้าว) เพราะ ม . ราม มีสัญลักษณ์คือพ่อขุน
รามคำแหง ในขณะที่ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่ามีชมรมให้เลือกเรียนตามความถนัดและตามความสนใจทำ
ให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในสายวิชาเท่าไรนัก

โรงเรียนพิชญสมิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่ามีชมรมนาฏศิลป์ และชมรมดนตรี จัดการ
เรียนการสอนเป็นปกติตามหลักสูตรของ สพฐ. ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนใน
ระดับมัธยมจะสนใจดนตรีมากกว่านาฏศิลป์ ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าชอบเรียนดนตรีมากกว่า
นาฏศิลป์เพราะให้ความเห็นว่านาฏศิลป์นั้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียนเพศ หญิงมากกว่าเพศชายและ
มองว่านาฏศิลป์นั้นไม่ทันสมัย

2. ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

ตาราง 7 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา

2.1 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)			
ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดคุณวุฒิครูผู้สอน	คัดเลือกผู้สอนจากสายตรงทางนาฏศิลป์	ผู้สอนต้องมาจากสายตรงหรือสายใกล้เคียง	ครูผู้สอนมีความรู้ในการสอนที่หลากหลาย
การจัดรูปแบบการสอน	ครูผู้สอน 1 คน ต่อ 1 แขนงวิชา	มีการแบ่งการสอนตามสาขาอย่างชัดเจน	ครูผู้สอนมีการสอนที่หลากหลายในการสอนและใช้เทคโนโลยีช่วย
การจัดให้ครูอบรมทั้งภายนอกและภายใน	มีโครงการส่งครูผู้สอนไปอบรมตามโครงการต่างๆของกระทรวงหรือส่งเสริมด้านการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	ทางโรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการศึกษาต่อและการอบรมตามโครงการต่างๆให้กับครูผู้สอน	ครูผู้สอนมีการสอนในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นหลังการผ่านการอบรม
การจัดกิจกรรมการสอนเชื่อมต่อความรู้	มีการใช้เทคโนโลยีในการสอนตามสมัยและตามความสะดวกของผู้เรียน	ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันลงไปในการสั่งงานหรือการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	ครูผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีที่ผู้เรียนใช้ในชีวิตประจำวันมาประกอบการสอน
การจัดการปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรม	ครูผู้สอนสายตรง (นาฏศิลป์) ขาดแคลน	ปัญหาสถานที่ไม่พอเพียงและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	ผู้เรียนไม่ชอบเรียนนาฏศิลป์ แต่ชอบเรื่องการแสดง การเต้น

จากตาราง 7 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ที่มีความเหมือนในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือน ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า นาฏศิลป์เป็นวิชาบังคับตั้งแต่ชั้น ม.1 – ม.6 และมีการแบ่งแขนงศิลปะเป็น ดนตรี นาฏศิลป์ ทศนศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนชอบเรื่องการแสดง การเต้น มากกว่านาฏศิลป์ ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า ชอบการแสดงการเต้นมากกว่านาฏศิลป์

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ทางโรงเรียนมีการเน้นครูผู้สอนที่จบสายตรงเพื่อให้ได้บุคลากรที่ตรงสายและมีประสิทธิภาพในการสอนที่ดีที่สุดแก่ผู้เรียน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ในชมรมจะทำปฏิบัติมากกว่าเพราะว่าต้องไปแสดงมากกว่าที่เรียนเพื่อแค่จบการศึกษาเท่านั้น และทางโรงเรียนจะมีการสอนเด็กพิเศษด้วยโดยจะมีครูที่ดูแลโดยตรงแยกจากผู้เรียนปกติ ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า ห้องเรียนปฏิบัติไม่เพียงพอ เพราะผู้เรียนที่มีปริมาณที่มากกว่าห้องเรียนที่รองรับผู้เรียนได้

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ส่งเสริมด้านการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นให้กับครูผู้สอน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการจัดกิจกรรมการสอนที่ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนทั้งการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เกิดการคิด วิเคราะห์ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอทั้งจากศิลปะไทย ศิลปะประเทศเพื่อนบ้าน หรือแม้กระทั่งศิลปะของประเทศทางตะวันตก และยุโรป ในขณะที่ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า ได้ทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับนาฏศิลป์อย่างต่อเนื่องเพราะโรงเรียนนั้นมีชื่อเสียงด้านนาฏศิลป์มาช้านาน

ตาราง 8 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความแตกต่าง
ของโรงเรียนในเขตพัฒนา

2.2 เขตพัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)			
ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการ เรียนรู้อศิลป์	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดคุณวุฒิครูผู้สอน	คัดเลือกผู้สอนจากสาย ตรงทางนาฏศิลป์	มาจากสายตรงด้าน นาฏศิลป์ไทย	ครูผู้สอนมีความรู้ นาฏศิลป์เป็นอย่างดี
การจัดรูปแบบการสอน	ครูผู้สอน 1 คน ต่อ 1 แขนงวิชา	มีการแบ่งการสอนตาม สาขาอย่างชัดเจน	ครูผู้สอนมีการสอนที่ หลากหลายในการสอน
การจัดให้ครูอบรมทั้ง ภายนอกและภายใน	มีโครงการส่งครูผู้สอน ไปอบรมตามโครงการ ต่างๆของกระทรวง	ทางโรงเรียนมีการ ส่งเสริมด้านการศึกษา ต่อ	ครูผู้สอนมี ความสามารถที่ หลากหลาย
การจัดกิจกรรมการ สอนเชื่อมต่อความรู้	มีการใช้เทคโนโลยีใน การสอนที่สร้างตาม ความสะดวกแก่ผู้เรียน	ใช้เทคโนโลยีการใน ปัจจุบันลงไปใน การเรียนรู้และสั่งการ สั่งงาน	ครูผู้สอนมีการใช้ เทคโนโลยีที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน
การจัดการปัญหาที่เกิด จากการจัดกิจกรรม	ครูผู้สอนสายตรง (นาฏศิลป์) ขาดแคลน	ปัญหาสถานที่ไม่ พอเพียงและเหมาะสม กับจำนวนผู้เรียน	ผู้เรียนไม่ชอบเรียน นาฏศิลป์ แต่ชอบเรื่อง การแสดง การเต้น

จากตาราง 8 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ที่มีความแตกต่างในเขตพัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ทางโรงเรียนมี การสอน 3 สาระ คือ ดนตรี ทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ ในคาบเดียวกันเพราะบุคลากรและสถานที่ไม่เพียงพอ และมีการอบรมครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าทำการสอนครบทุกแขนงเพราะบุคลากรไม่เพียงพอ ในขณะที่ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าครูผู้สอนไม่เพียงพอในการสอน ทำให้ต้องเรียนหลายวิชาในคาบเวลาเดียวกัน

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการอบรมตามโครงการของกระทรวงหรือหน่วยงานเรียกอบรมตามวาระ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าได้ ใช้การสอน 3 สาระ (ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ ในคาบเดียวกันเพราะบุคลากรไม่เพียงพอ) ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าในชมรมจะทำปฏิบัติมากกว่าเพราะว่าต้องไปแสดงมากกว่าที่เรียนเพื่อจบการศึกษาเท่านั้น

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าให้ผู้สอนที่พบปริญญาเอกก่อนแล้วได้ลงไปทำปริญญาโทและตรีในกรณีที่ไม่มีตัวเลือกตามต้องการ , มีการอบรมเพิ่มเติมตามนโยบายอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่านักเรียนจะได้เรียน ดนตรี นาฏศิลป์และศิลปะ ครบในเทอม และมีชมรมโขนและนาฏศิลป์ด้วย โดยสามารถแยกให้ผู้เรียนชายไปเรียนโขน และนักเรียนผู้หญิงไปเรียนนาฏศิลป์ ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า ได้เรียนครบทุกสาระ ดนตรี นาฏศิลป์ และศิลปะ และเลือกเรียนได้จากความถนัดและความชอบ

ตาราง 9 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย
ของโรงเรียนในเขตวัฒนา

2.3 ปัจจัยของความแตกต่างผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในเขตวัฒนา	
โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง	จัดการสอน 3 สาระ (ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์) ในคาบเดียวกันเพราะบุคลากรไม่เพียงพอ
โรงเรียนเกษมพิทยา	เน้นกิจกรรมการออกงานการแสดงนาฏศิลป์มากกว่าโครงการอบรม
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)	จะเลือกผู้สอนที่จบวุฒิการศึกษาปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรีตามลำดับ , นักเรียนจะได้เรียน ดนตรี นาฏศิลป์และศิลปะ ครบในเทอม , มีชมรมโขนและนาฏศิลป์ด้วย โดยสามารถแยกให้ผู้เรียนชายไปเรียนโขน และนักเรียนผู้หญิงไปเรียนนาฏศิลป์

จากตาราง 9 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีปัจจัยในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าทางโรงเรียนมีการสอน 3 วิชา ดนตรี ศิลปะ และนาฏศิลป์ ในคาบเดียวกันเพราะ เนื่องจากบุคลากรไม่เพียงพอ บัณฑิตเกิดขึ้นจาก บุคลากรครูผู้สอน ไม่เพียงพอ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าครูผู้สอนต้องทำการสอนครบทุกแขนงเพราะ บุคลากรไม่เพียงพอในส่วนของนักเรียน ได้ให้ข้อมูลว่าครูผู้สอนไม่เพียงพอทำให้คาบเรียนแต่ละวิชาสั้นลง

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าเน้นกิจกรรมการออกงานการแสดงนาฏศิลป์ มากกว่าโครงการอบรม ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าเน้นกิจกรรมการเรียนเชิงทฤษฎี มากกว่าปฏิบัติ เพราะปฏิบัติจะเน้นให้กับผู้เรียนในชุมนุมมากกว่า ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า ครูผู้สอนเน้นทฤษฎีให้กับผู้เรียนหลักสูตรทั่วไป ส่วนการปฏิบัติจะเน้นไปที่ชุมนุมนาฏศิลป์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าทางโรงเรียน จะเลือก ผู้สอนที่ จบวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี ตามลำดับและนักเรียนจะได้เรียน ดนตรี นาฏศิลป์และ ศิลปะ ครบในเทอมโดยมีชมรมโขนและนาฏศิลป์ด้วยโดยแยกให้ผู้เรียน เพศชายไปเรียนโขน และผู้เรียน เพศหญิงไปเรียนนาฏศิลป์ ในขณะที่ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการคัดเลือกจากระดับ การศึกษาและสายที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ก่อน ในส่วนของนักเรียน ได้ให้ข้อมูลว่าได้เรียนศิลปะในแขนง ที่ถนัดและต้องการเพราะมีให้เลือกอย่างหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการ

ตาราง 10 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความเหมือนของ โรงเรียนในเขตบางกะปิ

2.4 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุขุมโนนพันธุ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดคุณวุฒิครูผู้สอน	ครูผู้สอนต้องเป็นสายตรงทางเฉพาะด้านและสายใกล้เคียง	ครูผู้สอนจบนาฏศิลป์และดนตรี ครูผู้สอนไม่เพียงพอ	ครูมีความรู้ในการสอน
การจัดรูปแบบการสอน	จัดการสอนตามหนังสือและสอนปฏิบัติ	สอนทฤษฎีตามหนังสือเรียนและสอนปฏิบัติ	ช่วงการสอนปฏิบัติ น้อย

ตาราง 10 (ต่อ)

2.4 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุมนวพันธุ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

การจัดให้ครูอบรมทั้ง ภายนอกและภายใน	มีการส่งครูไปอบรม อย่างต่อเนื่อง	มีการอบรมอย่าง ต่อเนื่องตามโครงการ กระทรวงศึกษาธิการ	ครูอบรมและมีการ ถ่ายทอดความรู้
การจัดกิจกรรมการ สอนเชื่อมต่อความรู้	มีการสอนเสริมหลัง เวลาเรียน	มีการทำกิจกรรมเสริม หลังเลิกเรียน	มีการเรียนเสริมหลัง เลิกเรียน
การจัดการปัญหาที่เกิด จากการจัดกิจกรรม	ทำการปฏิบัติ สอดแทรกด้วยทฤษฎี	การสอนเนื้อหาในเชิง เชิงปฏิบัติและ สอดแทรกทฤษฎีเข้าไป ภายหลัง	เพศชายไม่ค่อยให้ ความสนใจนาฏศิลป์ และทำให้เกิดการไม่ ตั้งใจเรียน

จากตาราง 10 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ที่มีความเหมือนในเขตบางกะปิพบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือนในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนสุมนวพันธุ์อุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนเน้นไปทางกิจกรรมของผู้เรียนชมรมนาฏศิลป์มากกว่าผู้เรียนปกติ และ อ.มัธยมต้น และมัธยมปลาย ชั้นละ 1 ท่าน ซึ่งมีจำนวนที่ไม่เพียงพอ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่ามีกิจกรรมที่ใช้ประกอบการปฏิบัติแทรกเนื้อหาทางทฤษฎีเข้าไปช่วยเพื่อ อให้ผู้เรียนนั้นได้ใช้ความคิด วิเคราะห์ หาสาเหตุ เพื่อสร้างพื้นฐานด้านความคิด วิเคราะห์ ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนเพศชายไม่มีความสนใจเรียนวิชานาฏศิลป์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าทางโรงเรียนจะพิจารณาจาก ครูผู้สอนที่จบสายตรงทางด้านนาฏศิลป์ไทยเป็นอันดับแรก ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการสอนเนื้อหาในเชิงทฤษฎีและการสอนในเชิงปฏิบัติโดยเน้นการเคลื่อนไหวของร่างกายและใช้การสอนแบบทฤษฎีสอดแทรกเพื่อให้ผู้เรียนนั้นได้ความรู้และความเข้าใจในท่วงท่าได้ดียิ่งขึ้น ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าชอบเรียนดนตรีมากกว่านาฏศิลป์ จึงเลือกเรียนดนตรี

โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนมีความตั้งใจเรียนกับวิชาที่ทำกิจกรรมอย่างมาก และให้ความร่วมมืออย่างดีเพราะผู้เรียนชอบทำกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าเพศหญิงมีความสนใจในนาฏศิลป์เพราะเป็นกิจกรรมที่ได้ใช้การแต่งตัว การฟ้อนรำ ทำเพลงมากกว่า และผู้เรียนเพศชายนั้นมีความสนใจในศิลปะด้านดนตรีมากกว่านาฏศิลป์ ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนเพศหญิงชอบเรียนนาฏศิลป์เพราะได้แต่งตัว

ตาราง 11 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

2.5 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุมนวพันธ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์			
ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดคุณวุฒิครูผู้สอน	โรงเรียนมีคัดเลือกครูผู้สอนจากสายที่จบโดยตรง	จบสายตรงหรือสายวิชาโททางนาฏศิลป์	ครูผู้สอนมีทักษะในการสอนที่ดีและมีความรู้
การจัดรูปแบบการสอน	อ.มัธยมต้น และมัธยมปลาย ชั้นละ 1 ท่าน	คาบสอนไม่สัมพันธ์กับปริมาณครูผู้สอน	สอนปฏิบัติน้อยเพราะไม่มีเวลาสอนเพียงพอ
การจัดให้ครูอบรมทั้งภายนอกและภายใน	มีการอบรมตามโครงการของกระทรวง	มีการสนับสนุนให้อบรมตามหน่วยงานต่างๆ	ครูผู้สอนมีการอบรมและถ่ายทอดมายังผู้เรียนเสมอ
การจัดกิจกรรมการสอนเชื่อมต่อกับความรู้	มีกิจกรรมเสริมหลังเลิกเรียน	ใช้การเพิ่มเติมหลังเลิกคาบเรียน	ครูผู้สอนทำการเพิ่มเติมหลังคาบเรียน
การจัดการปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรม	ไม่มีชุมนุมนาฏศิลป์ เพราะนักเรียนจะไปนิยมดนตรีมากกว่าทางโรงเรียนจึงไม่เปิดชุมนุมนาฏศิลป์ในโรงเรียน	ไม่มีชุมนุมนาฏศิลป์ เพราะนักเรียนจะไปนิยมดนตรีมากกว่า จึงไม่มีชุมนุมนาฏศิลป์	ชอบเรียนดนตรีมากกว่านาฏศิลป์ เพราะคิดว่าเรียนนาฏศิลป์ไปในอนาคตคงไม่ได้ใช้ แต่ดนตรีสามารถนำไปพัฒนาเป็นอาชีพได้

จากตาราง 11 ตารางแสดงด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนนิชานาฏศิลป์ไทย ที่มีความแตกต่างในเขตบางกะปิพบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนสุขุมวิทพณิชยาลัย

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า อ.มัธยมต้น และมัธยมปลาย ชั้นละ 1 ท่าน เพราะ ครูผู้สอน มีจำนวนที่ไม่เพียงพอ ในขณะที่ ครูผู้สอนนิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ครูมีการทำกิจกรรมการสอนตลอดเวลาเพราะเนื้อ งามจากบุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้ต้อง แบ่งเวลาสอนวิชาอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย ในส่วนของนักเรียน ได้ให้ข้อมูลว่าไม่สนใจเรียนนาฏศิลป์เท่าวิชาดนตรี เพราะมีความอาก ในการเรียนนาฏศิลป์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีคัดเลือกครูผู้สอนจากระดับวุฒิที่สูงที่สุดและตรงสายที่ทำการสอน เนื่องด้วยต้องการให้เกิดการสร้างระบบการเรียนรู้ที่ตรงสายและเป็นประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด ในขณะที่ครูผู้สอนนิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนจะเลือกเรียนตามความต้องการและความถนัดของตนเองได้อย่างอิสระและหลากหลายเพราะได้มีการศึกษาถึงความต้องการของผู้เรียนในแต่ละเพศไว้ด้วย ในส่วนของนักเรียน ได้ให้ข้อมูลว่า สามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความต้องการอย่างอิสระ

โรงเรียนพิชญสมิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ครูผู้สอนโดยมากจะจบทางเอกดนตรี โทนาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนนิชานาฏศิลป์ นักเรียนจะไปนิยมดนตรีมากกว่า นาฏศิลป์ ในส่วนของนักเรียนได้ให้ข้อมูลว่าชอบเรียนดนตรีมากกว่านาฏศิลป์ เพราะคิดว่าเรียนนาฏศิลป์ไปในอนาคตคงไม่ได้ใช้ แต่ดนตรีสามารถนำไปพัฒนาเป็นอาชีพได้

ตาราง 12 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
วิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

2.6 ปัจจัยของความแตกต่างทางด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในเขตบางกะปิ	
โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนสุขุมวิท	อ.มัธยมต้น และมัธยมปลาย ชั้นละ 1 ท่าน ซึ่งมีจำนวนที่ไม่เพียงพอ และเพศหญิงจะมีความสนใจในนาฏศิลป์เพราะได้ทำกิจกรรมที่ได้ใช้ การแต่งตัว การฟ้อนรำ ทำเพลงมากกว่าผู้เรียนเพศชายที่จะมีความสนใจในศิลปะด้านดนตรีมากกว่า ปัจจัยเกิดขึ้นจาก บุคลากรไม่เพียงพอ
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)	มีการแยกความเข้มข้นของกิจกรรมของผู้เรียนชมรมนาฏศิลป์มากกว่าผู้เรียนปกติ ปัจจัยเกิดขึ้นจาก แยกผู้เรียนชุมนุม และทั่วไปออกจากกัน เพราะต่างจุดประสงค์
โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์	ผู้เรียนจะนิยมดนตรีมากกว่านาฏศิลป์

จากตาราง 12 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีปัจจัยในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนสุขุมวิท

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ครูผู้สอนระดับชั้น มัธยมต้น และมัธยมปลาย ระดับชั้นละ 1 ท่าน ซึ่งมีจำนวนที่ไม่เพียงพอ ต่อการสอน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนเพศหญิงจะมีความสนใจในนาฏศิลป์เพราะได้ทำกิจกรรมที่ได้ใช้การแต่งตัว การฟ้อนรำ ทำเพลงมากกว่าผู้เรียนเพศชายที่จะมีความสนใจในศิลปะด้านดนตรีมากกว่า ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าเพศชายสนใจในทางดนตรีมากกว่านาฏศิลป์ที่มีเฉพาะเพศหญิงที่สนใจ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนมีการแยกความเข้มข้นของกิจกรรมของผู้เรียนชมรมนาฏศิลป์มากกว่าผู้เรียนปกติ ปัจจัยเกิดขึ้นจาก แยกผู้เรียนชุมนุมและทั่วไปออกจากกันเพราะต่างจุดประสงค์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนมีอิสระในกา รเลือกเรียนสาขาวิชาที่ถนัดทำให้เกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าได้เรียนในสายที่ต้องการทำให้เกิดความสนใจและผลการเรียนดีขึ้น

โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนจะนิยมดนตรีมากกว่า นาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าบุคลากรครูผู้สอนไม่เพียงพอและไม่ตรงสายทำให้ต้องรับสายวิชาโททางด้านนาฏศิลป์ ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนนิยมเรียนดนตรีเพราะได้เล่นเครื่องดนตรีต่างๆ

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

ตาราง 13 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา

3.1 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การใช้สื่อการสอน	สื่อออนไลน์	ใช้สื่อออนไลน์	ใช้สื่อออนไลน์เพราะเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกในการค้นคว้าหาข้อมูล
สื่อการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	สื่อออนไลน์มีความหลากหลายและควบคุมได้ยากจึงต้องมีการคัดเลือกอย่างเหมาะสม	ความหลากหลายของสื่อออนไลน์ทำให้สะดวกต่อการใช้งานแต่ยากต่อการควบคุม	สื่อมีทั้งตรงและไม่ตรงแต่ทำให้ได้มุมมองของที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ที่ดีขึ้น
การพัฒนาสื่อเพื่อเสริมทักษะนักเรียน	พัฒนาได้ง่ายขึ้นและเข้าถึงได้สะดวกขึ้น	สร้างระบบความคิดและการประยุกต์ใช้	ผู้เรียนได้มุมมองใหม่ๆ เพื่อเสริมทักษะ
การจัดการปัญหาที่เกิดจากใช้สื่อการสอน	การใช้สื่อออนไลน์ทำให้เกิดปัญหาการใช้โทรศัพท์ในห้องเรียนได้	การใช้สื่อออนไลน์ทำให้ผู้เรียนมีสมาธิกับการเรียนมากขึ้น	สื่อ Internet ในโรงเรียนไม่สอดคล้องกับปริมาณผู้เรียนทำให้การหาข้อมูลทำได้ช้า

จากตาราง 13 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มี ความเหมือนในเขต วัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือน ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้สื่อการสอนก็เป็นสื่อออนไลน์ เช่น YouTube เพราะสามารถใช้งานได้ง่าย เข้าถึงได้ไว และผู้เรียนนั้นใช้สื่อประเภทนี้ในชีวิตประจำวันอยู่ ด้วยแล้ว ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าใช้สื่อออนไลน์ (YouTube) เพื่อสร้างระบบความคิดให้เกิดการ ประยุกต์ใช้นำเสนอในการแสดง หรือในด้านกระบวนการเรียนรู้ ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า สื่อ Internet ไม่มีความเหมาะสมในการเรียนรู้เพราะ Internet ในโรงเรียนนั้นไม่เพียงพอต่อปริมาณนักเรียนจึงทำให้ช้าและทำให้หาข้อมูลได้ช้าลง

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าสื่อออนไลน์มีความหลากหลายและควบคุม ได้ยากจึงต้องมีการคัดเลือกอย่างเหมาะสม ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าปรับใช้ตาม อุปกรณ์ที่พอจะหาได้เพื่อให้ผู้ เรียนได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า ได้ มุมมองใหม่ๆเพื่อเสริมทักษะและสามารถต่อยอดให้กับการเรียนรู้ในห้องเรียนได้อย่างมาก

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าการใช้สื่อทางโรงเรียนนั้นจะสามารถจัดหา ให้ได้ หรือ ใช้จินตนาการของนักเรียนที่ช่วยกันสร้างออกมาจากความคิด ในขณะที่ ครูผู้สอนวิชา นาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าสื่อออนไลน์ทำให้ผู้เรียนนั้นได้เกิดการ สร้างระบบความคิดและการประยุกต์ใช้ ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า สื่อออนไลน์ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกในการ ค้นคว้าหาข้อมูลและส่งงานผ่านมือถือได้

ตาราง 14 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา

3.2 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การใช้สื่อการสอน	สื่อแบบเก่าทำให้ผู้เรียน เกิดความเบื่อหน่ายได้	โรงเรียนจะไม่ใช้การซื้อ ชุดแสดงแต่จะใช้การเช่า	เข้าถึงผู้เรียนได้ง่าย

ตาราง 14 (ต่อ)

3.2 เขตพัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

สื่อการสอนสอดคล้อง กับเนื้อหาสาระ	ใช้สื่อออนไลน์เพราะ หลากหลายมากกว่าสื่อ ที่มีตามท้องตลาดทั่วไป	สื่อไม่พร้อมเพราะไม่มี เวลาในการจัดทำสื่อ ใหม่ๆเพราะออกงาน ภายนอกโรงเรียนบ่อย	สื่อที่มีอยู่มากมาย สามารถเลือกได้
การพัฒนาสื่อเพื่อเสริม ทักษะนักเรียน	ใช้สื่อออนไลน์เยอะ มากเพราะลดบทบาท ของการสอนเชิงทฤษฎี ให้น้อยลง เน้นปฏิบัติ	ใช้สื่อจากของจริงมาก ขึ้นเพิ่มเติมลงไปเพราะ เรียกความสนใจด้าน การเรียนรู้	สื่อช่วยให้พัฒนาทักษะ ความคิด และความคิด สร้างสรรค์ได้อย่างมาก
การจัดการปัญหาที่เกิด จากใช้สื่อการสอน	ควบคุมขอบเขตของ การใช้งานได้ยาก	ควบคุมการใช้งาน ในขณะสอนได้ยาก	แก้ปัญหาการใช้สื่อถือ ระหว่างเรียนได้ดี

จากตาราง 14 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มี ความแตกต่างในเขตพัฒนา พบว่า
ทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้สื่อออนไลน์เยอะมากเพราะ สามารถลด
บทบาทของการสอนเชิงทฤษฎีให้น้อยลง และเน้นปฏิบัติมากขึ้นเนื่องจากผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้
ง่าย ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สื่อไม่พร้อมเพราะไม่มีเวลาในการจัดทำสื่อใหม่ๆ
เพราะออกงานกิจกรรมภายนอกบ่อยครั้ง ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าออกงานภายนอกบ่อยทาง
ชุมชนจึงต้องมีการออกแบบบ่อยและปรับใช้จากของเก่าด้วยในบางกรณี

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าทางโรงเรียนมีการจัดซื้อเครื่องแต่งกายใน
การแสดงแทนการเช่าเพราะผู้บริหารให้การสนับสนุนที่ดี ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูล
ว่าใช้สื่อจากของจริงมากขึ้นเพิ่มเติมเพราะนักเรียนจะได้เห็นของจริงและเรียกความสนใจของนักเรียน
ได้ดีขึ้น ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าสื่อออนไลน์ช่วยดึงดูดความสนใจในการเรียนได้อย่างมาก

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้สื่อออนไลน์เพราะหลากหลายมากกว่า สื่อที่มีตามท้องตลาดทั่วไป รวมทั้งยังเข้าถึงได้ง่ายต่อผู้เรียนและผู้สอน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ทางโรงเรียน จะไม่ใช้การซื้อชุดแสดง แต่จะใช้การเช่าชุดเพราะมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาน้อยมากทั้งที่โรงเรียนนั้นมีกิจกรรมภายในและภายนอกบ่อยมาก และใช้สื่อออนไลน์เยอะมาก เพราะลดบทบาทของการสอนเชิงทฤษฎีให้น้อยลงเน้นปฏิบัติมากขึ้นเนื่องจากผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้สื่อการสอนเป็นสื่อออนไลน์ (YouTube) เพราะสะดวกในการเข้าถึง

ตาราง 15 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างด้านสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในเขตวัฒนา

3.3 ปัจจัยของความแตกต่างทางด้านสื่อการสอนในเขตวัฒนา	
โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนเกษมพิทยา	ใช้สื่อจากของจริงมากขึ้นเพิ่มเติม เพราะนักเรียนจะได้เห็นของจริงและเรียกความสนใจของนักเรียนได้ดีขึ้น ปัจจัยเกิดขึ้นจาก ต้องการให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จริงจากสื่อของจริง
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)	โรงเรียนไม่ใช้การซื้อชุดแสดง แต่จะใช้การเช่าชุดเพราะมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาน้อยมาก เพราะต้องการลดค่าใช้จ่ายและสื่อการสอนก็เป็นสื่อออนไลน์เช่น ปัจจัยเกิดขึ้นจาก การลดภาระค่าใช้จ่ายดูแลรักษาชุดประกอบการแสดง
โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง	ใช้สื่อออนไลน์เยอะมาก เพราะลดบทบาทของการสอนเชิงทฤษฎีให้น้อยลง เน้นปฏิบัติมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย ปัจจัยเกิดขึ้นจาก ต้องการเน้นปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

จากตาราง 15 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่าง ด้านสื่อการเรียนการสอน ในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือนในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้ข้อมูลว่า ใช้สื่อออนไลน์เยอะมาก เพราะลดบทบาทของการสอนเชิงทฤษฎีให้น้อยลง เน้นปฏิบัติมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ สื่อออนไลน์สามารถช่วยลดบทบาทของการสอนเชิงทฤษฎีและความน่าเบื่อให้กับผู้เรียนให้น้อยลงได้อย่างมาก และผู้เรียน ต้องการเน้นปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่า ทางโรงเรียนเลือกใช้สื่อจากของจริงมากขึ้น เพราะนักเรียนจะได้เห็นของจริงและเรียกความสนใจของนักเรียนได้ดีขึ้นในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ สื่อต้องมีการผสมผสานเพราะต้องการให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จริงจากสื่อของจริงและสร้างประสบการณ์ชีวิตด้วยส่วนผู้เรียนลดความน่าเบื่อของสื่อรูปแบบเก่าและสร้างความสนใจในการเรียนรู้ได้

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนไม่ใช้การซื้อชุดแสดงเพราะใช้การเช่า จะมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาน้อย ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ สื่อการสอนก็เป็นสื่อออนไลน์ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและยังเป็น การลดภาระค่าใช้จ่าย ได้ ส่วนผู้เรียน สื่อออนไลน์ช่วยให้ได้เกิดมุมมองใหม่และการทำกิจกรรมภายนอกโรงเรียนนั้นช่วยสร้างประสบการณ์ชีวิต

ตาราง 16 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

3.4 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุขุมมนวพันธ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์			
ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การใช้สื่อการสอน	ทางโรงเรียนใช้สื่อจากกิจกรรมภายนอกโรงเรียนบ่อยครั้ง	ใช้สื่อออนไลน์และสื่อจากกิจกรรมภายนอกโรงเรียน	ผู้เรียนชอบสื่อจากการแสดงการปฏิบัติ
สื่อการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	มีความสอดคล้องเพราะทำการคัดเลือกไว้ให้ผู้เรียน	มีการคัดกรองสื่อเพื่อผู้เรียนไว้เพื่อป้องกันการเนื้อหาที่ไม่ถูกต้อง	มีการนำนาฏศิลป์มาพร้อมกับกลุ่มสาระศิลปะทำให้ใช้สื่อผิไปได้
การพัฒนาสื่อเพื่อเสริมทักษะนักเรียน	ใช้ความสามารถของนักเรียนในการสร้างสื่อใหม่ๆ	ใช้ความสามารถของนักเรียนและครูช่วยกันคิดค้น	ผู้เรียนมีความสามารถในการประดิษฐ์จากความคิดสร้างสรรค์
การจัดการปัญหาที่เกิดจากใช้สื่อการสอน	ในกรณีที่ทำกิจกรรมภายนอกบ่อยจะไม่มีโอกาสสร้างสื่อได้	กิจกรรมภายนอกสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนแต่ทำให้ต้องพัฒนาสื่อตลอดเวลา	สื่อมีความเก่าและขาดการพัฒนาให้ต่อเนื่องได้เพราะออกกิจกรรมภายนอก

จากตาราง 16 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอน ที่มีความเหมือนในเขต บางกะปิ พบว่า ทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือน ดังนี้

โรงเรียนสุขุมновพันธ์อุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนนั้นไม่ต้องการให้มีการนำนาฏศิลป์ มารวมกับกลุ่มสาระศิลปะเพราะสาขาวิชาไม่มีความคล้ายคลึงกันใช้ทักษะคนละด้านและเครื่องมือหรือ สื่อที่ใช้ก็แตกต่างกันอย่างมาก ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าชุดในการแสดงกิจกรรม มีราคาสูงทั้งราคาเช่าและราคาจัดซื้อทำให้ต้องดัดแปลงจากสื่อเก่ามาใช้และใช้ความสามารถของ นักเรียนในการประดิษฐ์และช่วยกันคิดค้น ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าใช้สื่อการเรียนการสอน ตามที่ทางโรงเรียนนั้นจะมีสามารถนำมาปรับใช้ได้

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้สื่อจาก YouTube เพราะสะดวกและทำ ให้ผู้เรียนและครูผู้สอนนั้นได้ทำความเข้าใจร่วมกันได้ดี ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ ข้อมูลว่า สื่อมีความหลากหลายและง่ายต่อการเรียกใช้งาน แต่ทั้งนี้ยังต้องควบคุม เพราะ อาจสร้าง ความเข้าใจผิดให้กับผู้เรียนได้ ง่าย ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า สื่อออนไลน์มีความหลากหลายทั้ง คุณภาพและแนวทางและยังมีความผิดเพี้ยนได้ ทำให้เกิดความสับสนในเนื้อหาและความถูกต้อง ผู้เรียนจึงต้องได้รับการชี้แนะจากครูผู้สอน

โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่ากิจกรรมภายนอกโรงเรียนก็คือสื่อที่ช่วยสร้าง ประสบการณ์ชีวิตให้กับผู้เรียนได้เช่นกัน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า กิจกรรม ภายนอกโรงเรียนคือสื่อการสอนที่ดีที่สุดเพราะทำให้ผู้เรียนได้ทั้งประสบการณ์และการทดสอบ ความสามารถของผู้เรียนได้ ในขณะที่ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า ให้ความสนใจในการ ทำกิจกรรม ทาง นาฏศิลป์อย่างมาก

ตาราง 17 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

3.5 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุมนวพันธุ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์			
ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การใช้สื่อการสอน	ใช้สื่อโดยกิจกรรมภายนอกโรงเรียน	ใช้สื่อออนไลน์/กิจกรรมภายนอกโรงเรียน	ผู้เรียนชอบสื่อจากการแสดงการปฏิบัติ
สื่อการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	โรงเรียนต้องคัดกรองก่อนนำไปสอนผู้เรียน	มีการคัดกรองก่อนนำไปสู่ห้องเรียน	สื่อออนไลน์ช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความเหมาะสมในการนำมาใช้งานได้
การพัฒนาสื่อเพื่อเสริมทักษะนักเรียน	ครูและผู้เรียนช่วยกันพัฒนา	ความร่วมมือของผู้เรียนพัฒนาสื่อ	การพัฒนาสื่อเกิดขึ้นจากจินตนาการได้
การจัดการปัญหาที่เกิดจากใช้สื่อการสอน	สื่อที่มีความหลากหลายคุณภาพหลายระดับ	ผู้เรียนเกิดความสับสนในเนื้อหา/ความถูกต้อง	สื่อไม่เพียงพอต่อการใช้งานในบางกรณี

จากตาราง 17 ตารางแสดงด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนสุมนวพันธุ์อุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าการนำนาฏศิลป์มารวมกับกลุ่มสาระศิลปะ เพราะสาขาวิชาไม่มีความคล้ายคลึงกัน ใช้ทักษะคนละด้าน และเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ก็แตกต่างกันอย่างมาก ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าใช้สื่อการเรียนการสอนตามที่ทางโรงเรียนนั้นจะสามารถนำมาปรับใช้ได้ และชุดในการแสดงกิจกรรมมีราคาสูงทั้งราคาเช่าและราคาจัดซื้อทำให้ต้องตัดแปลงจากสื่อเก่ามาใช้และใช้ความสามารถของนักเรียนในการประดิษฐ์และครูช่วยกันคิดค้น ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าใช้สื่อจาก YouTube เพราะสะดวกและทำให้ผู้เรียนและครูผู้สอนนั้นได้ทำความเข้าใจร่วมกันได้ดี

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าทางโรงเรียนมีการใช้สื่อออนไลน์เนื่องด้วยสะดวกและทำให้ผู้เรียนส่งงานผ่านโทรศัพท์ได้ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สื่อออนไลน์สามารถให้ผู้เรียนส่งงานหรือผ่านโทรศัพท์ได้ ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าตนเองนั้นนิยมใช้โทรศัพท์ในชั้นเรียน

โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าสื่อการเรียนมีน้อยมากทางโรงเรียนจึงมีแต่ห้องว่างเป็นส่วนมาก ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าสื่อมีน้อยเพราะทางโรงเรียนทำกิจกรรมนอกสถานที่นอกโรงเรียนบ่อยครั้งจึงไม่มีโอกาส/เวลาในการสร้างสื่อใหม่ ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าได้ใช้เวลาทำกิจกรรมนอกโรงเรียนบ่อยทำให้ไม่สามารถทำสื่อใหม่ได้ทันต้องการใช้งานได้

ตาราง 18 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

3.6 ปัจจัยของความแตกต่างทางด้านสื่อการเรียนการสอนในเขตบางกะปิ	
โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์	สื่อการเรียนมีน้อยมากโรงเรียนจึงมีแต่ห้องว่างเท่านั้น
โรงเรียนสุขุมวิทอนุบาล	ใช้สื่อออนไลน์ในรูปแบบสรุปเพื่อให้สอดคล้องกับเวลาและเนื้อหาของการสอน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)	ใช้สื่อออนไลน์เนื่องด้วยสะดวกและสามารถให้ผู้เรียนส่งงานผ่านโทรศัพท์ได้

จากตาราง 18 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างด้านสื่อการเรียนการสอนในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีปัจจัยในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนสุขุมวิทอนุบาล

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้สื่อออนไลน์ในรูปแบบสรุปเพื่อให้สอดคล้องกับเวลาและเนื้อหาของการสอน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สื่อต้องสอดคล้องกับช่วงเวลาในการสอนเพราะเนื้อหาการเรียนที่มีปริมาณเยอะ จึงต้องทำสรุปเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนไปท่องจำและทำความเข้าใจ ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าเนื้อหาการสอนที่มีปริมาณที่สูงทำให้คาบเวลาในการปฏิบัตินั้นต้องลดลง

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้สื่อออนไลน์ เนื่องจากความสะดวกและสามารถให้ผู้เรียนส่งงาน ผ่านระบบออนไลน์ได้ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าสื่อที่ใช้จะเน้นการแสดงออกของผู้เรียนเพื่อสร้างความสนุกสนานให้กับผู้เรียน สร้างความมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่ามีการใช้สื่อวิดีโอทัศน์ สื่อออนไลน์ เพื่อประกอบการเรียน

โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าสื่อการเรียนมีน้อยมากโรงเรียนจึงมีแต่ห้องว่างเท่านั้น ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สื่อมีน้อยจึงต้องใช้สื่อออนไลน์มากขึ้นเพื่อทดแทนสิ่งที่ขาดหายไป ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าสื่อที่ขาดหายไปต้องประดิษฐ์ขึ้นมาจากความร่วมมือของครูผู้สอนและผู้เรียนด้วยความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้เรียน

4. ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

ตาราง 19 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา

4.1 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
ความเพียงพอของห้องเรียน	ไม่เพียงพอและแคบ	ไม่เพียงพอและแคบ	ไม่เพียงพอ
บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน	เป็นไปตามสภาพของสถานที่	เป็นไปตามสภาพของสถานที่และบรรยากาศ	สถานที่และบรรยากาศไม่เหมาะสมกับการเรียนนาฏศิลป์
การจัดสภาพห้องเรียน	ไม่เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
ปัญหาสถานที่และห้องเรียนที่ใช้ในการเรียน	สถานที่ไม่เพียงพอเพราะมีเนื้อที่ที่จำกัด	ความกว้างของสถานที่ไม่พอเพียงพอต่อการใช้งาน	สถานที่และบรรยากาศไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมนาฏศิลป์

จากตาราง 19 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนที่มีความเหมือนในเขตวัฒนาพบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือน ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ครูผู้สอนต้องทำการสร้างบรรยากาศเพราะเนื่องจากการเรียนนาฏศิลป์นั้นจะเป็นกิจกรรมของผู้เรียนที่เป็นผู้หญิงแต่สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ชายนั้นจะไม่กล้าแสดงออก ปัญหาที่พบส่วนมากคือสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจะไม่มีความสะดวกสบายกับการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนไม่มีความสนใจกับวิชานาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนที่ไม่มีความพร้อมในเรื่องสถานที่นั้นเพราะมีข้อจำกัดทางด้านสถานที่ ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าสถานที่และบรรยากาศไม่เหมาะสมกับการเรียนนาฏศิลป์

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ส่วนมากสถานที่ที่ใช้ในการปฏิบัติจะเป็นห้องนาฏศิลป์ แต่ถ้าเป็นการเรียนออนไลน์ ก็จะใช้เรียนในห้องเรียนหรือห้องโสต เพราะจะเหมาะสมและสะดวกในการใช้สื่อได้มากกว่า ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สิ่งที่สำคัญคือ สภาพห้องนั้นควรจะต้องมีความกว้างขวางมากพอสำหรับจำนวนผู้เรียนได้พอและไม่ก่อให้เกิดความแออัดในด้านของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าสถานที่ไม่กว้างขวางพอสำหรับการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่และบรรยากาศเหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่และบรรยากาศของโรงเรียนพร้อมเพียงอย่างมาก ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่และบรรยากาศ ของโรงเรียนนั้นพร้อมเพียงและเหมาะสมกับการเรียนนาฏศิลป์อย่างมาก

ตาราง 20 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา

4.2 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
ความเพียงพอของห้องเรียน	ไม่เพียงพอและแคบ	ไม่เพียงพอและแคบ	สถานที่ไม่เพียงพอ
บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน	เป็นไปตามสภาพของสถานที่	เป็นไปตามสภาพของสถานที่และบรรยากาศ	บรรยากาศไม่เหมาะสมกับการเรียนนาฏศิลป์
การจัดสภาพห้องเรียน	ไม่เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
ปัญหาสถานที่และห้องเรียนที่ใช้ในการเรียน	สถานที่ไม่เพียงพอเพราะมีเนื้อที่ที่จำกัด	ความกว้างของสถานที่ไม่พอเพียงพอต่อการใช้งาน	สถานที่และบรรยากาศไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมนาฏศิลป์

จากตาราง 20 ตาราง แสดง ด้าน สถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชา นาฏศิลป์ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า บรรยากาศของผู้เรียนชุมนุมนาฏศิลป์กับผู้เรียนทั่วไปจะแตกต่างกันที่ความเข้มข้น ของเนื้อหาการปฏิบัติ ของกิจกรรมทางนาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า บรรยากาศของผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันออกไปตามจุดประสงค์ของการเรียน ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าบรรยากาศในการเรียนของ เด็กชุมนุมจะเน้นปฏิบัติมากกว่าเด็กเรียนปกติ

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ห้องแคบเล็กทำให้ตอนทำกิจกรรม นั้นเครื่องประดับชุดนาฏศิลป์เกี่ยวกันเสียหายตลอด ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ห้องที่เล็กและแคบทำให้ไม่สะดวกในการ ทำกิจกรรม ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า ห้องปฏิบัติเล็กและรองรับจำนวนผู้เรียนไม่ได้

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ห้องเรียนนาฏศิลป์มีความพร้อมและรองรับจำนวนของผู้เรียนได้ และผู้เรียนไม่ต้องการบรรยากาศการเรียนที่ทฤษฎีหรือปฏิบัติมากเกินไป ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่และบรรยากาศพร้อมสำหรับการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์ ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่และบรรยากาศ เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์อย่างมาก

ตาราง 21 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน
วิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนในเขตวัฒนา

4.3 ปัจจัยของความแตกต่างด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ในเขตวัฒนา	
โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)	ห้องเรียนนาฏศิลป์มีความพร้อมและรองรับจำนวนของผู้เรียนได้ และ ผู้เรียนไม่ต้องการบรรยากาศการเรียนที่ทฤษฎีหรือปฏิบัติมากเกินไป
โรงเรียนเกษมพิทยา	ห้องแคบเล็กทำให้ตอนซ้อมนั้นจะทำให้เครื่องประดับชุดเดียวกัน เสียหายตลอด ปัจจัยเกิดขึ้นจากห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้ใน กิจกรรมทางนาฏศิลป์
โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง	ไม่ค่อยสอนทฤษฎีเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยเท่าไร เพราะนาฏศิลป์คือ การปฏิบัติไม่ใช่ทฤษฎี

จากตาราง 21 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างด้าน สถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ในเขตบางกะปิพบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีปัจจัยในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนไม่ชอบทฤษฎีเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย เพราะเป็นการท่องจำมากกว่า จึงต้องทำการแยกการสอนนาฏศิลป์ออกจากการท่องจำในเชิงทฤษฎี ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนมักไม่ค่อยสอนทฤษฎีเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยเพราะนาฏศิลป์คือการปฏิบัติไม่ใช่ทฤษฎี ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า การสอนทฤษฎีมากเกินไปทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่าห้องแคบเล็กทำให้เครื่องประดับชุด นาฏศิลป์เสียหายบ่อยครั้งและไม่เหมาะสมกับการใช้ในกิจกรรมทางนาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่า ห้องเรียนที่แคบมากเกินไป ทำให้การทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์ ไม่ได้รับความสะดวก ในส่วนของนักเรียนได้ให้ข้อมูลว่าห้องซ้อมนาฏศิลป์ไม่สามารถใช้ในการทำกิจกรรมได้สะดวกนัก

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ห้องเรียนนาฏศิลป์มีความพร้อมและรองรับจำนวนของนักเรียนได้ และนักเรียนไม่ต้องการบรรยากาศการเรียนที่ทฤษฎีหรือปฏิบัติมากเกินไป ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่าห้องเรียน ห้องทำกิจกรรม มีหลายห้องและสามารถรองรับนักเรียนได้ ในส่วนของนักเรียนได้ให้ข้อมูลว่าห้องทำกิจกรรมนาฏศิลป์มีมากเพียงพอต่อผู้เรียนนาฏศิลป์

ตาราง 22 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

4.4 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุมนวพันธ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
ความเพียงพอของห้องเรียน	ไม่เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	ไม่เพียงพอ
บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน	บรรยากาศไม่ดีเพราะสถานที่ไม่อำนวย	บรรยากาศไม่ดีเพราะสถานที่ไม่อำนวย	บรรยากาศไม่ดีเพราะสถานที่ไม่อำนวย
การจัดสภาพห้องเรียน	บรรยากาศไม่เหมาะสม	บรรยากาศไม่เหมาะสม	บรรยากาศไม่เหมาะสม
ปัญหาสถานที่และห้องเรียนที่ใช้ในการเรียน	สถานที่ที่ถูกจำกัด	สถานที่และบรรยากาศไม่เหมาะสมในการทำกิจกรรม	สถานที่ไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์เท่าที่ควร

จากตาราง 22 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือนในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนสุขุมพนันธุ์อุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์เท่าที่ควรเพราะสถานที่มีจำกัด ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์ ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า มีขนาดห้องที่เล็ก แคบ อากาศร้อน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าสถานที่และบรรยากาศเหมาะสมเนื่องจากเป็นห้องที่มีขนาดกว้างขวาง และรองรับจำนวนนักเรียนได้มากพอ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าใช้ห้องนาฏศิลป์ในการทำกิจกรรม เพราะมีเหมาะสม / สะดวก และบรรยากาศในการเรียนก็จะเหมาะสมเพราะมีขนาดกว้างขวางเพียงพอที่รองรับผู้เรียนได้ 30 – 40 คน ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้ห้องนาฏศิลป์ใน การทำกิจกรรมหรือทำการสอนปฏิบัติเพราะมีเหมาะสมและสะดวกมากกว่า และบรรยากาศในการเรียนก็จะเหมาะสมเนื่องจากเป็นห้องที่มีขนาดกว้างขวางและเพียงพอพร้อมไปด้วยอุปกรณ์ที่จำเป็นจะต้องใช้

โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่ที่จำกัดทำให้ต้อง ทำกิจกรรมในสถานที่อื่นๆ ของโรงเรียน ในบางสถานการณ์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่และบรรยากาศไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์ ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า ไม่สามารถจัดห้องเรียนได้เนื่องจากไม่มีความพร้อมในเรื่องสถานที่ที่มีข้อจำกัด

ตาราง 23 ตารางแสดงด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ที่มี

ความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

4.5 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุขุมพนันธุ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

และโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
ความเพียงพอของห้องเรียน	สถานที่ถูกจำกัด	เพียงพอต่อปริมาณผู้เรียน	ไม่เพียงพอ
บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน	ต้องทำกิจกรรมบริเวณใต้อาคาร	แออัด คับแคบ	ไม่ดี
การจัดสภาพห้องเรียน	ยังไม่เหมาะสม	ยังไม่เหมาะสม	ยังไม่เหมาะสม
ปัญหาสถานที่และห้องเรียนที่ใช้ในการเรียน	สถานที่ถูกจำกัด	สถานที่และบรรยากาศไม่ดี	ร้อน และแคบ ทำกิจกรรมไม่ได้

จากตาราง 23 ตาราง แสดง ด้าน สถานที่และ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชา
นาฏศิลป์ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนสุขุมวิทอุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่ถูกจำกัดและไม่สามารถทำการ
ขยายห้องกิจกรรมเพิ่มได้ ทำให้ต้องใช้สถานที่ที่มีอยู่เพื่อการทำกิจกรรม ในขณะที่ ครูผู้สอนวิชา
นาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่า บรรยากาศไม่ดีเพราะไม่มีอุปกรณ์ให้ใช้งานที่เหมาะสม ตึกขวางลม อากาศ
ร้อน ในส่วนของนักเรียนได้ให้ข้อมูลว่าบรรยากาศไม่ดี อากาศร้อน ทำให้ผู้เรียนไม่มีสมาธิกับการเรียน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่าสถานที่มีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียน
สอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่และบรรยากาศมีความ
เหมาะสมและเพียงพออย่างมาก ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่และบรรยากาศมีความ
เหมาะสมและเพียงพออย่างมาก

โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่า ห้องที่ใช้ซ้อมและห้องแต่งตัวจะเป็นห้องแอร์
แต่ห้องที่ไม่มีแอร์จะใช้หรับเรียนทั่วไป หรือได้อาคารแทน เวลาเรียนน้อยและไม่ค่อยเน้นปฏิบัติทำให้
ไม่ได้เรียนท่ารำเท่าที่ควร ในขณะที่ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่และบรรยากาศไม่
พร้อมเท่าที่ควร ในส่วนของนักเรียน สถานที่และบรรยากาศไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมนาฏศิลป์

ตาราง 24 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านสถานที่และ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอน
วิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์	ห้องที่ใช้ซ้อมและห้องแต่งตัวจะเป็นห้องแอร์แต่ห้องที่ไม่มีแอร์จะ ใช้หรับเรียนทั่วไปหรือได้อาคารแทน
โรงเรียนสุขุมวิทอุปถัมภ์	บรรยากาศไม่ดีเพราะไม่มีอุปกรณ์ให้ใช้งานที่เหมาะสม ตึกขวาง ลม อากาศร้อน ปัจจัยเกิดขึ้นจาก การวางผังห้องเรียนไม่ดี
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย รามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)	สถานที่มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการใช้งานมีคาบเรียน ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและระยะเวลา มีการบริหารจัดการที่ดี

จากตาราง 24 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างด้าน สถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่างดังนี้

โรงเรียนสุขุมวิทอนุบาล

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าบรรยากาศไม่ดีเพราะไม่มีอุปกรณ์ให้ใช้งานที่เหมาะสม ดึกขวางลม อากาศร้อน ปัจจัยเกิดขึ้นจาก การวางผังห้องเรียนไม่ดี ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่าสถานที่และบรรยากาศไม่เหมาะสมต่อการเรียนเท่าที่ควร ในส่วนของนักเรียนได้ให้ข้อมูลว่าไม่มีสมาธิกับการเรียนเพราะอากาศร้อน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่าสถานที่มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการใช้งานมีคาบเรียน ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและระยะเวลา ปัจจัยเกิดขึ้นจากบริหารจัดการดี ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่และบรรยากาศเหมาะสมอย่างมาก ในส่วนของนักเรียนได้ให้ข้อมูลว่าสถานที่และบรรยากาศมีความเหมาะสมและเพียงพอสำหรับการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์

โรงเรียนพิชญสมิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่าห้องที่ใช้ซ้อมและห้องแต่งตัวจะเป็นห้องแอร์ แต่ห้องที่ไม่มีแอร์จะใช้ สำหรับเรียนทั่วไป หรือได้อาคารแทน เวลาเรียนน้อยไม่ค่อยเน้นปฏิบัติทำให้ไม่ได้เรียนเท่าที่ควรปัจจัยเกิดขึ้นจากคาบสอนไม่พอ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่าสถานที่พร้อม แต่บรรยากาศการเรียนนั้นแบ่งคาบวิชาไปสอนเชิงทฤษฎีมากเกินไป ในส่วนของนักเรียนได้ให้ข้อมูลว่า สถานที่นั้นเหมาะสมกับนาฏศิลป์ แต่บรรยากาศในการเรียนนั้นไม่เหมาะสมเพราะคาบปฏิบัติน้อยเกินไป

5. ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

ตาราง 25 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา

5.1 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน	แสดงในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง	มีการแสดงเพื่อแสดงความสามารถ	มีกิจกรรมภายนอกโรงเรียน
การจัดกิจกรรมการแสดง	แสดงนาฏศิลป์	แสดงนาฏศิลป์	แสดงนาฏศิลป์
การสนับสนุนกิจกรรมการแสดงเพื่อการเรียนรู้	ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่	ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุน	ผู้บริหารและครูผู้สอนให้การสนับสนุน
ปัญหาในการจัดการแสดง	ไม่มีปัญหาในการแสดง	ไม่มีปัญหาในการแสดง	ไม่มีปัญหาในการแสดง

จากตาราง 25 ตารางแสดงกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ที่มีความเหมือนในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือนในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ชุมชนจะขอให้ไปแสดงก็จะมีการจัดแสดง เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างประสบการณ์จริงและได้ทดสอบผู้เรียนด้วย ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนนั้นมีการจัดกิจกรรมตลอดทั้งช่วงปีเพราะงานทุกงานภายในโรงเรียนนั้นเป็นงานที่ต้องการการแสดงของกลุ่มชมรมนาฏศิลป์ ทำให้ผู้เรียนคนอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในชมรมนั้นมีบทบาทในด้านอื่นๆ ไปด้วย ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าได้ทำกิจกรรมเพื่อแสดงออกทำให้มีประสบการณ์เพิ่มเติมมากขึ้น

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการให้ผู้เรียนออกงานแสดงตามเทศกาลหรือวันสำคัญต่างๆ ในขณะที่ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการออกงานแสดงภายนอกบ้างตามคำขอและการสนับสนุนจากสังคม /ชุมชนบริเวณรอบโรงเรียน ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า กิจกรรมภายนอกทำให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนมีชมรมนาฏศิลป์ที่มีชื่อเสียงมานาน และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ทำให้ต้องมีการคัดตัวผู้ที่มีทักษะหรือพรสวรรค์เข้ามายังชมรมอยู่ทุกปีเพื่อสานต่อนาฏศิลป์ให้คงอยู่กับโรงเรียนต่อไป ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่ามีการคัดตัวผู้ที่มีทักษะหรือพรสวรรค์เข้ามายังชมรมอยู่ทุกปีเพื่อสานต่อนาฏศิลป์ให้คงอยู่กับโรงเรียนต่อไป ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าได้สร้างประสบการณ์จริงและได้ทดสอบผู้เรียนด้วย

ตาราง 26 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา

5.2 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)			
ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน	มีการเสริมนอกเวลาเรียน	มีการเสริมนอกเวลาเรียน	มีการเสริมนอกเวลาเรียนหรือพักเที่ยง
การจัดกิจกรรมการแสดงผล	เป็นกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียน	ใช้การทำกิจกรรมภายในและภายนอกเป็นเกณฑ์และตัวเสริมประสบการณ์	กิจกรรมที่ปฏิบัติใช้วัดผลหลังภาคเรียน
การสนับสนุนกิจกรรมการแสดงเพื่อการเรียนรู้	ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนภายนอกบ้าง	ได้รับการส่งเสริมภายในและภายนอกโรงเรียน	ได้รับเชิญให้ไปแสดงภายนอกโรงเรียน
การแก้ปัญหาในการจัดการแสดง	มีการคัดตัวเพื่อทำการแสดงประจำปีเสมอ	มีการคัดตัวเพื่อรองรับผู้แสดงประจำปีนั้นได้	ผู้เรียนไม่มีปัญหาในการแสดง

จากตาราง 26 ตารางแสดงกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าไม่มีการเลือกนาฏศิลป์ให้เรียนใน ม.ปลาย แต่จะได้เรียนในชั้น ม. ต้น ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนนั้นมีการจัดกิจกรรมตลอดเพราะงานทุกงานภายในโรงเรียนนั้นเป็นงานที่ต้องการการแสดงของกลุ่มชมรมนาฏศิลป์ ทำให้ผู้เรียนคนอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในชมรมนั้นมีบทบาทในด้านอื่นๆ ไปด้วย ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าได้ทำกิจกรรมเพื่อแสดงออกทำให้มีประสบการณ์เพิ่มเติมมากขึ้น

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่ามีการให้ผู้เรียนออกงานแสดงตามเทศกาลหรือวันสำคัญต่างๆ เช่น กลุ่มชมรมนาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่ามีการออกงานแสดงภายนอกบ้างตามคำขอและการสนับสนุนจากสังคม /ชุมชนบริเวณรอบโรงเรียน ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่ากิจกรรมภายนอกทำให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนจะมี ใช้การทำกิจกรรมภายในและภายนอกเป็นเกณฑ์และตัวเสริมประสบการณ์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่ามีการแยกตามสายเด็กสายวิชาเอก สายชมรม สายห้องเรียน เนื้อหาการเสริมก็มีความแตกต่างกัน ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าสอนตามหนังสือไม่ค่อยสอนปฏิบัติเลยทำให้เบื่อ ไม่มีกิจกรรมให้ปฏิบัติ

ตาราง 27 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตวัฒนา

5.3 ปัจจัยแสดงความแตกต่างของด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตวัฒนา	
โรงเรียน	ปัจจัย
<u>โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)</u>	ใช้การทำกิจกรรมภายในและภายนอกเป็นเกณฑ์และตัวเสริมประสบการณ์และจะแยกตามสายเด็กสายวิชาเอก สายชมรม สายห้องเรียน เพราะมีเนื้อหาการเสริมที่แตกต่างกัน
<u>โรงเรียนเกษมพิทยา</u>	มีการออกงานแสดงภายนอกบ้างตามคำขอและการสนับสนุนจากสังคม/ชุมชนบริเวณรอบโรงเรียน
<u>โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง</u>	การสอนตามหนังสือไม่มีปฏิบัติทำ ผู้เรียนให้เบื่อ เกิดจากคาบสอนที่ไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถสอนปฏิบัติได้อย่างเต็มที่

จากตาราง 27 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียน ในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีปัจจัยความแตกต่างในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่าการสอนตามหนังสือไม่มีปฏิบัติทำผู้เรียนให้เบื่อ เกิดจากคาบสอนที่ไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถสอนปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนนั้นมีการจัดกิจกรรมตลอดเพราะงานทุกงานภายในโรงเรียนนั้นเป็นงานที่ต้องการการแต่งของกลุ่มชมรมนาฏศิลป์ ทำให้ผู้เรียนคนอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในชมรมนั้นมีบทบาทในด้านอื่นๆ ไปด้วย ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าได้ทำกิจกรรมเพื่อแสดงออกทำให้มีประสบการณ์เพิ่มเติมมากขึ้น

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการออกงานแสดงภายนอกบ้างตามคำขอและการสนับสนุนจากสังคม/ชุมชนบริเวณรอบโรงเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการออกงานแสดงภายนอกบ้างตามคำขอและการสนับสนุนจากสังคม/ชุมชนบริเวณรอบโรงเรียน ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่ากิจกรรมภายนอกทำให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้การทำกิจกรรมภายในและภายนอกเป็นเกณฑ์และตัวเสริมประสบการณ์และจะแยกตามสายเด็กสายวิชาเอก สายชมรม สายห้องเรียน เพราะมีเนื้อหาการเสริมที่แตกต่างกัน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้กิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นตัววัดความสามารถของผู้เรียน ในส่วนผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าสอนตามหนังสือไม่ค่อยสอนปฏิบัติเลยทำให้เบื่อเพราะไม่มีกิจกรรมให้ปฏิบัติ

ตาราง 28 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

5.4 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุชนวนพันธ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน	มีการจัดนอกเวลาเรียนหรือหลังเลิกเรียน	มีการจัดนอกเวลาเรียนหรือหลังเลิกเรียน	นอกเวลาเรียนและหลังเลิกเรียน
การจัดกิจกรรมการแสดง	ภายในและภายนอกโรงเรียน	ภายในและภายนอกโรงเรียน	ภายในและภายนอกโรงเรียน

ตาราง 28 (ต่อ)

5.4 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุมนวพันธ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

การสนับสนุนกิจกรรม	กิจกรรมภายนอก	กิจกรรมภายนอก	กิจกรรมภายนอก
การแสดงเพื่อการเรียนรู้	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน
การแก้ปัญหาในการจัดการแสดง	งบประมาณค่าใช้จ่าย	งบประมาณค่าใช้จ่าย	งบประมาณค่าใช้จ่าย

จากตาราง 28 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ที่มีความเหมือนของโรงเรียน ในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือน ดังนี้

โรงเรียนสุมนวพันธ์อุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า มีกิจกรรมภายนอกตามแต่ละชุมชนนั้นๆ เช่นวัดมีงานเกี่ยวกับการแสดงก็จะขอให้ไปแสดงก็จะมีการจัดแสดง ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีกิจกรรมการแสดงประจำปีในโรงเรียนทุกปีอยู่ เช่นการแสดงในวันครู การแสดงในวันสุนทรภู่งานวันพ่อหรือวันแม่ งานเกษียณของครู อาจารย์หรือนิทรรศการต่างๆ ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าได้ทำกิจกรรมเพื่อแสดงออกทำให้มีประสบการณ์เพิ่มเติมมากขึ้น

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า กิจกรรมเสริมหรือกิจกรรมภายนอก- ภายในโรงเรียนนั้นส่วนมากจะเป็นการขอร้องให้ไปแสดงตามชุมชนใกล้เคียงเนื่องด้วยชื่อเสียงหรือความสามารถของผู้เรียนนาฏศิลป์นั้นสร้างชื่อเสียงมาหลายรุ่นทำให้เป็นที่สนใจของผู้ที่สนใจนาฏศิลป์จึงมีงานแสดงที่เป็นการแสดงประจำปีหรืองานของหน่วยงานต่างๆ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการออกงานแสดงภายนอกบ้างตามคำขอและการสนับสนุนจากสังคม /ชุมชนบริเวณรอบโรงเรียน ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่ากิจกรรมภายนอกทำให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่า มีกิจกรรมการแสดงประจำปีในโรงเรียนทุกปีอยู่ เช่นการแสดงในวันครู การแสดงในวันสุนทรภู่ งานวันพ่อหรือวันแม่ งานเกษียณของครู อาจารย์หรือนิทรรศการต่างๆ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการคัดตัวผู้ที่มีทักษะหรือพรสวรรค์ เข้ามายังชมรมอยู่ทุกปีเพื่อสานต่อนาฏศิลป์ให้คงอยู่กับโรงเรียนต่อไป ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าได้สร้างประสบการณ์จริงและได้ทดสอบผู้เรียนด้วย

ตาราง 29 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

5.5 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุขุมนวพันธ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน	มีการจัดนอกเวลาเรียนหรือหลังเลิกเรียน	มีการจัดนอกเวลาเรียนหรือหลังเลิกเรียน	ผู้เรียนชอบกิจกรรมการแสดงออก
การจัดกิจกรรมการแสดง	ภายในและภายนอกโรงเรียน	ภายในและภายนอกโรงเรียน	ผู้เรียนชอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์
การสนับสนุนกิจกรรมการแสดงเพื่อการเรียนรู้	กิจกรรมภายนอกโรงเรียน	ทางโรงเรียนสนับสนุนกิจกรรมภายนอกโรงเรียนอย่างดี	สนับสนุนกิจกรรมภายนอกโรงเรียน
การแก้ปัญหาในการจัดการแสดง	งบประมาณค่าใช้จ่าย	งบประมาณค่าใช้จ่าย	งบประมาณค่าใช้จ่าย

จากตาราง 29 ตารางแสดงด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนสุขุมนวพันธ์อุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า มีกิจกรรมภายนอกตามแต่ละชุมชนนั้นๆ เช่นวัดมีงานเกี่ยวกับการแสดงก็จะขอให้ไปแสดงก็จะมีการจัดแสดง ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่ามีกิจกรรมให้นักเรียนทำเสมอเพราะนักเรียนชอบทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับนาฏศิลป์ ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนส่วนมากชอบกิจกรรมการแสดงออก

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า กิจกรรมเสริมหรือกิจกรรมภายนอก- ภายในโรงเรียนนั้นส่วนมากจะเป็นการขอร้องให้ไปแสดงตามชุมชนใกล้เคียง ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่า เนื่องด้วยชื่อเสียงความสามารถของนาฏศิลป์นั้นสร้างชื่อเสียงมาหลายรุ่นทำให้เป็นที่สนใจของผู้ที่สนใจขอให้แสดงงานประจำปีหรืองานของหน่วยงานต่างๆ ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนชอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์

โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่ามีกิจกรรมการแสดงประจำปีในโรงเรียนทุกปี อยู่ เช่นการแสดงในวันครู การแสดงในวันสุนทรภู่ งานวันพ่อหรือวันแม่ งานเกษียณของครู อาจารย์หรือนิทรรศการต่างๆ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีกิจกรรมให้นักเรียนทำเสมอเพราะนักเรียนชอบทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับนาฏศิลป์ ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนต้องการทำกิจกรรมบ้าง แต่อยากให้เป็นกิจกรรมแนวสมัยใหม่มากกว่าเพราะชอบมากกว่า

ตาราง 30 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างทางด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

5.6 ปัจจัยแสดงความแตกต่างของด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตบางกะปิ	
โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์	มีกิจกรรมทางการแสดงให้ผู้เรียนได้ทำตลอดทั้งปี
โรงเรียนสุขุมновพันธุ์อุปถัมภ์	มีการประกวดกิจกรรมชุมนุมประจำปีโดยให้ชุมนุมนาฏศิลป์เป็นตัวแทน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)	ผู้เรียนต้องการทำ กิจกรรมบ้าง แต่ต้องการให้เป็นกิจกรรมแนวสมัยใหม่ เพราะทันสมัยและผู้เรียนให้ความสนใจ

จากตาราง 30 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างทางด้าน กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตบางกะปิพบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่ามีกิจกรรมทางการแสดงให้ผู้เรียนได้ทำตลอดทั้งปี ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนนั้นมีการจัดกิจกรรมตลอดเพราะงานทุกงานภายในโรงเรียนนั้นเป็นงานที่ต้องการการแสดงของกลุ่มชมรมนาฏศิลป์ ทำให้ผู้เรียนคนอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในชมรมนั้นมีบทบาทในด้านอื่นๆ ไปด้วย ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า ได้ทำกิจกรรมเพื่อแสดงออก ทำให้มีประสบการณ์เพิ่มเติมมากขึ้น

โรงเรียนสุขุมновพันธุ์อุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่ามีการประกวดกิจกรรมชุมนุมประจำปีโดยให้ชุมนุมนาฏศิลป์เป็นตัวแทน ในขณะที่ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการออกงานแสดงภายนอกบ้างตามคำขอและการสนับสนุนจากสังคม/ชุมชนบริเวณรอบโรงเรียน ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่ากิจกรรมภายนอกทำให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนต้องการทำกิจกรรมบ้าง แต่ต้องการให้เป็นกิจกรรมแนวสมัยใหม่ เพราะทันสมัยและผู้เรียนให้ความสนใจ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่าใช้กิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นตัววัดความสามารถของผู้เรียน ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าสอนตามหนังสือไม่ค่อยสอนปฏิบัติเลยทำให้เบื่อ ไม่มีกิจกรรมให้ปฏิบัติ

6. ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

ตาราง 31 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตวัฒนา

6.1 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)			
ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การทำแบบทดสอบก่อนเรียน	ทำ Pre test	ทำ Pre test	ทำ Pre test
การทำแบบทดสอบหลังเรียน	ทำ Post test	ทำ Post test	ทำ Post test
เปิดรายวิชาซ่อมเสริม	ใช้การทำรายงานเสริม	ใช้การทำรายงานเสริม	ใช้การทำรายงานเสริม
การจัดการปัญหาการวัดผลและประเมินผล	ทำงานแก้ไขเพื่อทำคะแนนเพิ่ม	ทำงานแก้ไขเพื่อทำคะแนนเพิ่ม	ทำงานแก้ไขเพื่อทำคะแนนเพิ่ม

จากตาราง 31 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความเหมือนในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือน ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีการประเมินที่เหมือนกันคือสร้างโครงการเพื่อเพิ่มคะแนนในการแสดงออกและการทำชื่อเสียงให้กับทางโรงเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่ามีคะแนนการแสดงออกด้วยกิจกรรมภายในและภายนอก ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนทำกิจกรรมการแสดงออกเพื่อทำคะแนนเก็บให้ผ่านเมื่อคะแนนได้ต่ำกว่าเกณฑ์

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า โดยมากผู้เรียนเพศชายจะไม่สนใจในการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์แต่ผู้เรียนเพศหญิงนั้นจะชื่นชอบเนื่องจากว่าเป็นสิ่งที่ผู้หญิงชอบเพราะได้แต่งกายสวย ทำหน้า ทำผม ได้แสดงท่าจำแต่กับเพศชายก็จะมีการแข่งขันจากสายศิลป์ทางการเล่นดนตรี ศิลปะ หรือทัศนศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนไม่มีกิจกรรมการแสดงมากก็จะใช้การทำกิจกรรมภายในโรงเรียนเป็นตัวให้คะแนนกับผู้เรียน ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าใช้การทำงานทางด้านนาฏศิลป์เพื่อเก็บคะแนนให้ผ่านตามเกณฑ์เมื่อได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้การแข่งขันจากคะแนนการเรียน การสอบ คะแนนเก็บ การประเมินก็เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น การสอบ เก็บคะแนน แก้ไข สอบแก้ ทำโครงการเสริม ทำกิจกรรม ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนจะมีกิจกรรมเพื่อให้คะแนนผ่านสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในชมรมเพราะเนื่องด้วยต้องซ้อมการแสดง ใช้เวลามากกว่าผู้เรียนปกติ ทำให้มีคะแนนพิเศษจากการออกไปทำกิจกรรมการแสดงภายนอก ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าทำกิจกรรมภายในภายนอกเพื่อวัดผลปลายปี

ตาราง 32 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย
ที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา

6.2 เขตวัฒนา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง, โรงเรียนเกษมพิทยา และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การทำแบบทดสอบก่อนเรียน	ทำ Pre test	ทำ Pre test	มีการทำ Pre test
การทำแบบทดสอบหลังเรียน	ทำ Post test	ทำ Post test	มีการทำ Post test
เปิดรายวิชาซ่อมเสริม	ใช้การทำรายหรือกิจกรรมเสริม	ใช้การทำรายหรือกิจกรรมเสริม	ใช้การทำรายหรือกิจกรรมเสริม
การจัดการปัญหาการวัดผลและประเมินผล	ทำงานแก้ไขเพื่อทำคะแนนเพิ่ม	ทำงานแก้ไขเพื่อทำคะแนนเพิ่ม	ทำงานแก้ไขเพื่อทำคะแนนเพิ่ม

จากตาราง 32 ตาราง แสดง ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความแตกต่างของโรงเรียนในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีการประเมินที่เหมือนกันคือสร้างโครงการเพื่อเพิ่มคะแนนในการแสดงออกและการทำชื่อเสียงให้กับทางโรงเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่ามีคะแนนการแสดงออกด้วยกิจกรรมภายในและภายนอก ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนทำกิจกรรมการแสดงออกเพื่อทำคะแนนเก็บให้ผ่านเมื่อคะแนนได้ต่ำกว่าเกณฑ์

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า จะแบ่งเป็นเก็บคะแนน 50/50 ทั้งหมด กับหมวดวิชาศิลปะ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนจะมีการประเมินด้วยสายตาวาเด็กคนไหนตั้งใจเรียนหรือไม่เพราะนั่นคือการตั้งใจเรียน เช่น การถาม-ตอบ ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าวัดผลค่อนข้างน่าเบื่อเพราะเน้นการสอนท่องจำมากกว่าปฏิบัติทำให้ไม่ต้องการเข้าเรียน และไม่ตั้งใจเรียน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการเก็บคะแนนจากการออกงานใน-งานนอก เพื่อส่งผลให้ประเมินปลายปีการศึกษา ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนจะมีการสอนเด็กพิเศษด้วยแต่จะมีการวัดตามเกณฑ์ของเค้าแยกต่างหาก ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าทำกิจกรรมภายใน-ภายนอกเพื่อวัดผลปลายปี

ตาราง 33 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างทางด้านวิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตวัฒนา

โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง	มีการประเมินด้วยสายตาวาเด็กคนไหนตั้งใจเรียนหรือไม่เพราะนั่นคือการตั้งใจเรียน เช่น การถาม-ตอบ การวัดผลค่อนข้างน่าเบื่อเพราะเน้นการสอนท่องจำมากกว่าปฏิบัติทำให้ไม่ต้องการเข้าเรียนและนักเรียนอยากได้การสอนปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี
โรงเรียนเกษมพิทยา	มีการเก็บคะแนนกับหมวดวิชาศิลปะทั้งหมด ปัจจัยเกิดขึ้นจากต้องนำคะแนนจากแขนงศิลป์อื่นๆมาช่วยเพราะ ผู้เรียนไม่สนใจเรียนนาฏศิลป์
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)	มีการเก็บคะแนนจากการออกงานใน-งานนอก เพื่อส่งผลให้ประเมินปลายปีการศึกษา และมีการสอนเด็กพิเศษ โดยจะมีการวัดตามเกณฑ์แยกจากผู้เรียนปกติ

จากตาราง 33 ตาราง แสดงปัจจัยของความแตกต่าง ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในเขตวัฒนา พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่างในแต่ละกลุ่มดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีการประเมิน จากการแสดงออก และการทำชื่อเสียงให้กับทางโรงเรียน ในขณะที่ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีคะแนนการแสดงออกด้วยกิจกรรมภายในและภายนอก ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนทำกิจกรรมการแสดงออกเพื่อทำคะแนนเก็บให้ผ่านเมื่อคะแนนได้ต่ำกว่าเกณฑ์

โรงเรียนเกษมพิทยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า จะแบ่งเป็นเก็บคะแนนกับหมวดวิชาศิลปะทั้งหมด ในขณะที่ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า จะมีการประเมินด้วยสายตาวา ผู้เรียนรายใดตั้งใจเรียนหรือไม่ เช่น สังเกตจากลักษณะของการ การถาม-ตอบ ในชั้นเรียน ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า มีการวัดผลที่ค่อนข้างน่าเบื่อเพราะเน้นการสอบท่องจำมากกว่า ปฏิบัติทำให้ไม่ต้องการเข้าเรียนและไม่ตั้งใจเรียน ส่งผลให้คะแนนไม่ดีเท่าที่ควร

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการเก็บคะแนนจากการออกงานใน- งานนอก เพื่อส่งผลให้ประเมินปลายปีการศึกษา ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนจะมีการสอนเด็กพิเศษด้วยแต่จะมีการวัดตามเกณฑ์ของเค้าแยกต่างหาก ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่ามีการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมภายใน-ภายนอกเพื่อวัดผลเป็นคะแนนปลายปี

ตาราง 34 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มีความเหมือนของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

6.4 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุมนนพรัตน์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การทำแบบทดสอบก่อนเรียน	มีการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)	มีการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)	มีการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

ตาราง 34 (ต่อ)

6.4 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุมนวพันธุ์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์			
การทำแบบทดสอบ หลังเรียน	มีการทดสอบหลังเรียน (Post-test)	มีการทดสอบหลังเรียน (Post-test)	มีการทดสอบหลังเรียน (Post-test)
เปิดรายวิชาซ่อมเสริม	ทำงานเพื่อแก้คะแนน เกี่ยวกับนาฏศิลป์	การซ่อมเกี่ยวกับ นาฏศิลป์	การซ่อมเกี่ยวกับ นาฏศิลป์
การจัดการปัญหาการ วัดผลและประเมินผล	วัดผลแบบกลุ่มให้ นักเรียนจับกลุ่มเอง / ครูผู้สอนจัดให้	ประเมินจากผลงาน งานกิจกรรม การฟรี เชนงาน	ประเมินจากผลงาน งานกิจกรรม การฟรี เชนงาน

จากตาราง 34 ตาราง แสดง ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชา
นาฏศิลป์ไทยที่มีความเหมือนในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเหมือน ดังนี้

โรงเรียนสุมนวพันธุ์อุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า การวัดผลใช้การเก็บคะแนนแบบทั่วไปทั้ง
ทางทฤษฎีและปฏิบัติ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า คะแนนทางปฏิบัติจะได้มากกว่า
เนื่องด้วยผู้เรียนชอบการทำกิจกรรมมากกว่าทฤษฎีผู้เรียนจึงทำคะแนนได้ดี ทั้งนี้ในปัจจุบัน คาบสอนเชิง
ปฏิบัติมีน้อยลงเพราะจำนวนผู้เรียนมีปริมาณที่มากจึงทำการสอนได้ไม่ครอบคลุมทั้งหมด ในส่วนของ
ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าการปฏิบัติเป็นการแสดงถึงความสามารถและความเข้าใจในการเรียน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า โดยมากจะใช้ การวัดผล แบบกลุ่ม หรือให้
นักเรียนจับกลุ่มเอง หรือครูผู้สอนจัดให้ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า จะมีการประเมิน
จากผลงาน งานกิจกรรม การฟรีเชนงาน เมื่อสอบไม่ผ่านมักจะเกิดจากไม่มาเรียน ไม่ส่งชิ้นงานแต่จะมี
การสอบแก้ไข หรือจัดกิจกรรมให้สอบเก็บคะแนนใหม่ ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า มีการซ่อมตาม
สาขาที่มีปัญหาเพื่อให้มีความรู้ด้านที่บกพร่อง

โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนใช้การ ทดสอบเหมือนทั่วไปคือการ
ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และทดสอบหลังเรียน (Post-test) ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้
ข้อมูลว่า จะมีการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูล
ว่าครูผู้สอนจะทำ Pre test และ Post test

ตาราง 35 ตารางแสดงด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่มี
ความแตกต่างของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

6.5 เขตบางกะปิ โรงเรียนสุมนนพรัตน์อุปถัมภ์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)
และโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

ประเด็นการสัมภาษณ์	หัวหน้ากลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ	ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์	ผู้เรียน
การทำแบบทดสอบ ก่อนเรียน	ประเมินความรู้ก่อน เรียนก่อนเริ่มเรียน	ประเมินความรู้ ก่อนเริ่มเรียน	ทำการวัดความรู้ ก่อนเริ่มเรียน
การทำแบบทดสอบ หลังเรียน	ประเมินความรู้หลัง เรียนโดยใช้เวลาในช่วง นอกเวลาเรียน	ประเมินความรู้หลัง เรียนในช่วงนอกเวลา เรียน	ทำการวัดหลังหมด คาบเรียน
เปิดรายวิชาซ่อมเสริม	วิชาที่เปิดเกี่ยวกับ สาระนั้นๆ	วิชาที่เปิดเป็นนาฏศิลป์	ครูผู้สอนจะมีการเปิด ซ่อมตามวิชานั้น
การจัดการปัญหาการ วัดผลและประเมินผล	ผู้เรียนไม่มีความตั้งใจ เรียนจึงทำให้คะแนนไม่ ดี การแก้ไขจึงต้องแก้ที่ ต้นเหตุ	ผู้เรียนไม่ชอบการสอน ทฤษฎีหรือปฏิบัติมาก ไป จึงมีการสลับการ สอนเพื่อลดความเบื่อ หน่ายในคาบเรียน	ครูผู้สอนใช้การสอน ทฤษฎีและปฏิบัติ สลับกันเพื่อกระตุ้น ความสนใจให้ผู้เรียน

จากตาราง 35 ตาราง แสดง ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชา
นาฏศิลป์ไทยที่มีความแตกต่างในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนสุมนนพรัตน์อุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้การให้ทำงานโรงเรียนเพื่อแก้ หรือให้
คะแนนเพิ่ม แต่ต้องเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ประเมินความรู้
หลังเรียนโดยใช้เวลาในช่วงนอกเวลาเรียน ในส่วนของ ผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่า ครูผู้สอน ใช้การทำงาน
โรงเรียนเพื่อแก้/ให้คะแนนเพิ่ม แต่ต้องเกี่ยวกับสาขานาฏศิลป์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ทางโรงเรียนจะให้ มีการสอบนอกเวลาเรียน เพื่อให้ทำการสอบแก้ เพื่อเป็นการวัดรายคาบวิชาว่าผู้เรียนมีความรู้เท่าไรจากคาบเรียนนั้นๆ ในขณะที่ครูผู้สอนได้ให้ข้อมูลว่า วิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า นักเรียนที่สอบไม่ได้จะมีการสอบนอกเวลาเรียน เพื่อให้ทำการสอบแก้ ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่ามีการสอบแก้หลังคาบสอนทันที

โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า แก่การสอบตกด้วยการทำกิจกรรมเสริมทางนาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ทางโรงเรียนจะให้มีการสอบแก้ไข ทันทีเมื่อหมดคาบเรียน ในส่วนของ ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า มีการสอบแก้ไขในทันทีหลังจากหมดคาบเรียนเพื่อประเมินผลความรู้หลังการเรียน

ตาราง 36 ตารางแสดงปัจจัยความแตกต่างด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนในเขตบางกะปิ

6.6 ปัจจัยแสดงความแตกต่างของด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตบางกะปิ	
โรงเรียน	ปัจจัย
โรงเรียนสุขุมวิทพันธุ์อุปถัมภ์	ใช้การให้ทำงานโรงเรียนเพื่อแก้ หรือให้คะแนนเพิ่ม แต่ต้องเกี่ยวกับนาฏศิลป์ มีการ ประเมินความรู้หลังเรียนโดยใช้เวลาในช่วงนอกเวลาเรียน
โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์	เพราะผู้เรียนไม่สนใจเรียน คะแนนจึงไม่ผ่านตามเกณฑ์ แก้สอบตกด้วยกิจกรรมเสริมทางนาฏศิลป์
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)	ผู้เรียนที่ทำคะแนนไม่ผ่านจะมีการสอบแก้้นอกเวลาเรียน

จากตาราง 36 ตารางแสดงปัจจัยของความแตกต่างทางด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในเขตบางกะปิ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีปัจจัยความแตกต่าง ดังนี้

โรงเรียนสุขุมวิทพันธุ์อุปถัมภ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ใช้การให้ทำงานโรงเรียนเพื่อแก้ หรือให้คะแนนเพิ่ม แต่ต้องเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า มีการประเมินความรู้หลังเรียนโดยใช้เวลาในช่วงนอกเวลาเรียน ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนไม่สนใจเรียนเนื่องจากเบื่อวิชานาฏศิลป์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนที่ทำคะแนนไม่ผ่านจะมีการสอบ แก้นอกเวลาเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้ให้ข้อมูลว่าเมื่อผู้เรียนทำคะแนนไม่ผ่านจะมีการสอบ แก้นอกเวลาเรียน ในส่วนของผู้เรียนได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนไม่สนใจเรียนเนื่องจากเบื่อวิชานาฏศิลป์

โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้เรียนที่ทำคะแนนไม่ผ่านจะมีการสอบ แก้นอกเวลาเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ให้ข้อมูลว่า ต้องทำการสอนเสริมทฤษฎีและปฏิบัติ สอดแทรกกันเพื่อให้ผู้เรียนนั้นเกิดความตั้งใจและได้รู้สึกถึงการมีส่วนร่วมกับเนื้อหาวิชามากขึ้น ในส่วนของผู้เรียน ได้ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนไม่สนใจเรียนเนื่องจากเบื่อวิชานาฏศิลป์ที่เน้นทฤษฎีมากเกินไป

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนนิทานภูมิปัญญาไทย โดยมีคำถามของการวิจัยในประเด็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนนิทานภูมิปัญญาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร รูปแบบและเพราะปัจจัยใดที่ทำให้เกิดความแตกต่าง โดยงานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนนิทานภูมิปัญญาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ของโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด คือ 1) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และ 3) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การเก็บข้อมูลโดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จาก 3 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์คือ 1) ผู้บริหารการศึกษา 2) ครูผู้สอน และ 3) ผู้เรียน โดยใช้แนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1963) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ในเรื่องการเรียนรู้โดยการกระทำ หรือ Learning by Doing ได้แบ่งเป็น 6 ด้านดังนี้

1. ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน
2. ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนนิทานภูมิปัญญา
5. ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้
6. การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

โดยที่ผลการวิจัยมีความสอดคล้องและตอบคำถามตามแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่การจัดการเรียนการสอนนิทานภูมิปัญญาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันของโรงเรียนทั้ง 3 สังกัดนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำ/การปฏิบัติและได้ประสบการณ์อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1.1 ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้มีวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่อิงจากหลักสูตรแกนกลางของ สพฐ. เป็นหลัก แต่จะมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและความเหมาะสมด้านพื้นฐานของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์และพัฒนาการที่ดีของผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนนั้นยังเน้นที่การปฏิบัติกับทฤษฎีเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ทั้งเรื่องของวิชาการและปฏิบัติการไปด้วยกัน ส่วนที่แตกต่างคือ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง จะมีทัศนศิลป์สำหรับ ผู้เรียนชั้น ม.ต้น เพราะเมื่อ ผู้เรียนขึ้นสู่ชั้น ม.ปลายไปแล้วนักเรียนส่วนมากจะไม่เลือกเรียนนาฏศิลป์

1.2 ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้มีที่เหมือนกัน คือโรงเรียน มัธยมวัดธาตุทอง และโรงเรียนสุขุมวิท 31 นั้นทางมีบุคลากรไม่เพียงพอ โดยโรงเรียน มัธยมวัดธาตุทอง จะจัดการกิจกรรมการเรียนทั้ง 3 สาขาเข้าด้วยกันเพราะครูผู้สอนไม่เพียงพอและโรงเรียนสุขุมวิท 31 นั้นครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมต้น และมัธยมปลาย ระดับชั้นละ 1 ท่าน ซึ่งมีจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อการสอน

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทองและโรงเรียนสุขุมวิท 31 นั้นมีการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของสื่อผสมหรือสื่อออนไลน์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ได้จากสื่อการเรียนการสอนที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้อีกด้วย

1.4 ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทองและโรงเรียนสุขุมวิท 31 นั้นมีการจัดการในด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ไทยที่มีความคล้ายกันอย่างมาก นั่นคือสถานที่และบรรยากาศของเรียนนาฏศิลป์นั้นยังไม่ มีความพร้อมเท่าที่ควร เพราะพื้นที่ที่จำกัด และจำนวนผู้เรียนที่มีปริมาณที่มากเกินไปห้องเรียนจะรับได้ จึงต้องมีการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่หรือได้อาคารเรียนทดแทน นอกจากนี้ยังทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนนั้น ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมทางนาฏศิลป์เนื่องด้วยนอกห้องเรียนหรือได้ อาคารนั้นมีอากาศที่ร้อนและไม่มีเครื่องปรับอากาศให้ผู้เรียน

1.5 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง และโรงเรียนสุขุมวิทอนุบาลวัฒนา จะมีการจัดกิจกรรมตลอดทั้งช่วงปีเพราะงานทุกงานภายในโรงเรียนนั้นเป็นงานที่ต้องการการแสดงผลของกลุ่มชมรมนาฏศิลป์ ทำให้ผู้เรียนคนอื่นๆที่ไม่ได้อยู่ในชมรมนั้นมีบทบาทในด้านอื่นๆ ไปด้วย เพราะทางโรงเรียนนั้นปลูกฝังการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงหรือ สถานการณ์จริง ด้วยนาฏศิลป์ที่เน้นเรื่องการแสดงออก การเคลื่อนไหว

1.6 ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง มีคะแนนการแสดงผลออกด้วยกิจกรรมภายในและภายนอกเพื่อใช้ในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ เช่นการแสดง การออกงานโชว์ เพราะเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน และในส่วนของคะแนนของการเรียนนั้นก็เป็นการวัดผลในรูปแบบทั่วไปและมีการสอบแก้ไขเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้เรียนทำคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์และแก้ไขได้โดยทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ และที่แตกต่างคือทางโรงเรียนสุขุมวิทอนุบาลวัฒนา มีการประเมินความรู้หลังเรียนโดยใช้เวลาในช่วงนอกเวลาเท่านั้น

2. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปผลการศึกษาดังนี้

2.1 ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีการจัดการด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วย ใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบแกนกลางของ สพฐ. เป็นหลักแต่จะมีการปรับให้เข้ากับผลคะแนน Pretest/Post test ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนนั้นเกิดการเรียนรู้ในส่วนที่ขาดไปอย่างถูกต้องและครบถ้วนและสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนที่ขาดหายไป และสิ่งที่เหมือนกันอีกด้านคือ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) ชมรมจะเน้นการปฏิบัติส่วนตัวชายเรียนโซนาและผู้หญิงเรียนนาฏศิลป์การแสดงเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้เรียน ส่วนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ในนาฏศิลป์ยังมีสังกัดชมรมศิลปะ ดนตรี ให้เลือก ส่วนที่แตกต่างคือโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) มีการย่อยให้หลักสูตร มีความเข้มข้นเป็น รูปแบบของโรงเรียน เพราะหลักสูตรของกระทรวงฯ จะถึง ม.6 แต่ของโรงเรียนจะถึงแค่ ม.5

2.2 ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ มีการจัดการในด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ที่เน้นไปที่คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาทำการสอน/ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนนั้นได้รับการถ่ายทอดจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานาฏศิลป์อย่างแท้จริง เช่น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) ใช้ผู้สอนที่จบปริญญาเอกก่อนแล้วไล่ลงไปปริญญาโทและตรีในกรณีที่ไม่มีความเลือกตามต้องการ , มีการอบรมเพิ่มเติมตามนโยบายอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) โรงเรียนจะมีพิจารณาจาก ครูผู้สอน ที่จบสายตรงทางด้านนาฏศิลป์ไทยเป็นอันดับแรก

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้ มีการจัดการด้านสื่อการเรียนการสอนที่ เน้นไปที่การสรรค์สร้างจากทักษะการจินตนาการของผู้เรียนเพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นการ ทำให้ผู้เรียนนั้นได้ปฏิบัติงานกับสังคมหรือผู้เรียนด้วยตนเอง ที่แตกต่างคือ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) จะไม่ใช้การซื้อชุดแสดงแต่จะใช้การเช่าชุดเพราะมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาน้อย

2.4 ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีการจัดการด้านสถานที่และบรรยากาศได้อย่างเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมทางนาฏศิลป์ เพราะบรรยากาศสามารถสร้างความสนใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมากทำให้ผู้เรียนมีสมาธิและให้ความสนใจกับการเรียน

2.5 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีการจัดการด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ด้วย การสร้างกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ จากสังคมภายนอก สถานการณ์จริง ที่นอกเหนือจากสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือในโรงเรียนที่ปิดกั้นจินตนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน และด้วยเพราะทั้ง โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีชมรมนาฏศิลป์ที่มีชื่อเสียงมานานและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทำให้ต้องมีกิจกรรมการคัดตัวผู้ที่มีทักษะหรือพรสวรรค์เข้ามายังชมรมอยู่ทุกปี เพื่อสานต่อนาฏศิลป์ให้คงอยู่กับโรงเรียนต่อไป

2.6 ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีการจัดการด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมภายใน ผลการสอบ และกิจกรรมทางนาฏศิลป์ เป็นเกณฑ์วัดความสามารถในด้านการปฏิบัติ แต่ส่วนที่แตกต่างคือ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) โรงเรียนจะมีกิจกรรมเพื่อให้คะแนนผ่านสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในชมรม เพราะเนื่องด้วยต้องซ้อมการแสดงและใช้เวลามากกว่าผู้เรียนปกติ ทำให้มีคะแนนพิเศษจากการออกไปทำกิจกรรมการแสดงภายนอก

3. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้สรุปผลการศึกษาดังนี้

3.1 ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้ ทั้งโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ และโรงเรียนเกษมพิทยา มีการจัดการด้าน วิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบแกนกลางของ สพฐ. แต่จะปรับใช้ตามพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ให้หลากหลายยิ่งขึ้น สิ่งที่มีความแตกต่างคือโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ จะมีการเสริมปรับปรุงด้านที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์มากขึ้น เพราะโรงเรียนมีชื่อเสียงจากสายวิชานาฏศิลป์มาอย่างยาวนานจึงมีการเน้นด้านนาฏศิลป์มากกว่า

3.2 ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ เช่น โรงเรียนเกษมพิทยา มีการเน้นครูผู้สอนที่จบสายตรงเพื่อให้ได้บุคลากรที่ตรงสายและมีประสิทธิภาพ มีการจัดการ ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยโดยเน้นไปที่การคัดเลือกครูผู้สอนที่จบสายตรง ทางนาฏศิลป์ เพื่อให้ได้บุคลากรที่ตรงสายและมีประสิทธิภาพในการสอนที่ดีที่สุดแก่ผู้เรียน ส่วนที่แตกต่างคือโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ จะมีครูผู้สอนในโรงเรียนที่โดยมากจะจบทางเอกดนตรี โขนนาฏศิลป์ เนื่องด้วยบุคลากรในตลาดขาดแคลน

3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้ ทั้งโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ และโรงเรียนเกษมพิทยา มีการจัดการด้านสื่อการเรียนการสอน ที่เน้นไปที่สื่อการเรียนรู้ออนไลน์เพราะสามารถเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ด้วยตนเองได้ แต่สิ่งที่แตกต่างคือทาง โรงเรียนเกษมพิทยา จะมีการจัดซื้อเครื่องแต่งกายในการแสดงแทนการเช่าเพราะผู้บริหารให้การสนับสนุนที่ดี และโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ จะมีสื่อการเรียนมีน้อยมากหรือมีแต่ห้องว่างไว้สำหรับทำกิจกรรมเท่านั้น

3.4 ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ ทั้งโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ และโรงเรียนเกษมพิทยา มีสถานที่ที่ใช้ ในการปฏิบัติกิจกรรม เป็นห้องนาฏศิลป์ จะมีขนาด ห้องที่เล็กและแคบไม่สะดวกในการทำกิจกรรม และโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ มีสถานที่และบรรยากาศไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์ และไม่มี ความพร้อมในเรื่องสถานที่ที่มีข้อจำกัด สิ่งที่มีความแตกต่างกันคือ โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์มีบรรยากาศใน การเรียนนั้นไม่เหมาะสมเพราะคาบปฏิบัติน้อยเกินไป ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนได้ อย่างเหมาะสม

3.5 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนเกษมพิทยาและ โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ มีการจัดการด้านกิจกรรม เสริมการเรียนรู้ ด้วยการทำกิจกรรมนอกสถานที่ ตามคำขอหรือจากการได้รับการสนับสนุนจากสังคม / ชุมชนบริเวณรอบโรงเรียนเพราะการแสดงออกคือการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้โดยตรง

3.6 ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ มีการจัดการด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชา นาฏศิลป์ไทยด้วยการทำการสอนเสริมทฤษฎีและปฏิบัติสอดแทรกกันเพื่อให้ผู้เรียนนั้นเกิดความตั้งใจ และได้รู้สึกถึงการมีส่วนร่วม วมกับเนื้อหาวิชามากขึ้นเนื่องด้วยการสอนในรูปแบบใดรูปแบบ หนึ่งนานเกินไปทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียน เช่น โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ จะให้มีการสอบแก้ไข ท้นที่เมื่อหมดคาบเรียน ทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เกิดการสะสมของคะแนนการเรียน ที่ไม่ดีในแต่ละคาบ และ สิ่งที่มีความ แตกต่างกัน คือโรงเรียนเกษมพิทยา ผู้เรียนเพศชายจะไม่สนใจในการแสดงในรูปแบบ นาฏศิลป์เหมือนกับ ผู้เรียนเพศหญิง ทำให้ผู้เรียนเพศชายมีผลการเรียนที่ไม่ ดีและไม่ผ่านมากประเมิน กว่าเพศหญิง

อภิปรายผล

จาก คำถาม ของการวิจัย สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชนแตกต่างกันหรือไม่และเนื่องมาจากปัจจัยใด ซึ่งสามารถอภิปรายตาม สอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) และ งานวิจัยของ วรณชรี ชะเอม (2546) ได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของสังกัด สำนักงานคณะกรรมการขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้มีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่อิงจากหลักสูตรแกนกลางของ สพฐ. เป็นหลัก แต่จะมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและความเหมาะสมด้านพื้นฐานของผู้เรียน และยังเน้นที่การปฏิบัติกับทฤษฎีเข้าด้วยกัน ส่วนที่แตกต่างคือโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทองจะมีทัศนศิลป์สำหรับ ผู้เรียนชั้น ม.ต้น เพราะเมื่อ ผู้เรียน ขึ้นสู่ชั้น ม.ปลายไปแล้วนักเรียนส่วนมากจะไม่เลือกเรียนนาฏศิลป์ ส่วนในด้านของความแตกต่างของ โรงเรียน มัธยมวัดธาตุทอง ที่ผู้เรียนนั้นไม่เลือกเรียนนาฏศิลป์เมื่อจบชั้น ม.ต้น มีความสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวถึงปัญหาด้านข้อปฏิบัติของครูผู้สอนว่า “ครูผู้สอน วิชานาฏศิลป์มุ่งสอนในลักษณะกลุ่ม ใหญ่ไม่คำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่มุ่งสอนที่กระบวนการความรู้ และไม่เปิดโอกาสนักเรียนแสดงความคิดเห็น ” จึงอาจส่งผลถึงการ ไม่ตัดสินใจเลือกเรียนนาฏศิลป์ต่อในระดับ ชั้นที่สูงขึ้น เพราะผู้เรียนอาจจะไม่เล็งเห็นความสำคัญของนาฏศิลป์จึงตัดสินใจไม่เลือกศึกษาต่อ ซึ่ง ในส่วนนี้คือหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอนที่ต้องให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของนาฏศิลป์ต่อผู้เรียน และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “หลักสูตรที่มีการบูรณาการโดยมุ่งด้านแก่นสาร ” ซึ่งสอดคล้องกับการที่โรงเรียน ของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพราะนั่นจะทำให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากหลักสูตรนั้นอย่างแท้จริง

ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ มีสิ่งที่เหมือนกันคือโรงเรียน มัธยมวัดธาตุทอง และโรงเรียนสุขุมวิท 31 อุปถัมภ์นั้นทางมีบุคลากรไม่เพียงพอ โดยโรงเรียน มัธยมวัดธาตุทอง จะจัดการกิจกรรมการเรียนทั้ง 3 สาขาเข้าด้วยกันเพราะครูผู้สอนไม่เพียงพอ และโรงเรียนสุขุมวิท 31 อุปถัมภ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมปลาย ระดับชั้นละ 1 ท่าน ซึ่งมีจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวถึงปัญหาด้านข้อปฏิบัติของครูผู้สอนว่า “ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์มีจำนวนไม่เพียงพอ” ซึ่งปัญหาด้านนี้เป็นสิ่งที่แก้ไขได้ยากและโรงเรียนไม่สามารถทำการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เพราะเป็นปัญหาระดับประเทศที่ต้องได้รับการแก้ไขช่วยเหลือจากภาครัฐ ที่ต้องมีการสำรวจบุคลากร ด้านการศึกษา มีความสอดคล้องกับ ปริมาณของผู้เรียนหรือไม่ และมีความใกล้เคียงที่ สอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “ไม่เน้นตำราเรียนแต่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพราะในเมื่อจำนวนของครูผู้สอนไม่เพียงพอการแก้ปัญหาที่พอจะสามารถแก้ไขได้คือใช้การเรียนที่หลากหลายและปรับประยุกต์จากสิ่งที่มีอยู่เพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถเรียนรู้และนำมาปรับใช้ได้ และทั้งนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดจินตนาการและพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อีกด้วย

ด้านสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทองและโรงเรียนสุขุมวิทพันธุ์อุปถัมภ์มีการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของสื่อผสมหรือสื่อออนไลน์เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “โรงเรียนส่วนใหญ่คำนึงถึงข้อดีของการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนโดยมุ่งประเด็นลักษณะรายวิชาซึ่งทุกโรงเรียนจะเน้นสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเพราะสื่อการสอนกระตุ้นความสนใจผู้เรียนให้เกิดความรู้สึกรักอยากเรียนและทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “ไม่เน้นตำราเรียนแต่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ” เพราะการใช้สื่อการเรียนการสอน ที่หลากหลายนั้นสามารถชักจูงความสนใจของผู้เรียนได้ ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทองและโรงเรียนสุขุมวิทพันธุ์อุปถัมภ์มีการจัดการในด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ไทยที่มีความคล้ายกันอย่างมาก นั่นคือสถานที่และบรรยากาศของเรียนนาฏศิลป์นั้นยังไม่ มีความพร้อมเท่าที่ควร เพราะพื้นที่ที่จำกัดและจำนวนผู้เรียนที่มีปริมาณที่มากเกินไปห้องเรียนจะรับได้ จึงต้องมีการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่หรือได้อาคารเรียนทดแทน นอกจากนี้ยังทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนนั้นไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมทางนาฏศิลป์เนื่องด้วยนอกห้องเรียนหรือได้อาคารนั้นมีอากาศที่ร้อนและไม่มีเครื่องปรับอากาศให้ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “ด้านอุปกรณ์การสอนสภาพห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์และสภาพห้องเรียนโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ มีห้องปฏิบัติการ ” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “เน้นมากเรื่องการแก้ปัญหาและการคิดแบบวิเคราะห์” เพราะในเมื่อมีสถานที่ที่จำกัดในการเรียนรู้จึงเป็นโอกาสที่ให้ครูและผู้เรียนได้หาทางออกของการเรียนนาฏศิลป์ด้วยกันและยังสอดคล้องกับ “โครงการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันและแบบร่วมมือกัน” ระหว่างครูและผู้เรียนได้อีกด้วย

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง และโรงเรียนสุขุมวิทพันธุ์อุปถัมภ์ จะมีการจัดกิจกรรมตลอดทั้งช่วงปีของชมรมนาฏศิลป์ ทำให้ผู้เรียนคนอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในชมรมนั้นมีบทบาทในด้านอื่นๆ ไปด้วยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “ด้านข้อปฏิบัติของครูผู้สอน เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติโดยใช้หลักข้อปฏิบัติแนวเดียวกันคือส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถโดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยแสดงออกทางนาฏศิลป์ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ ” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “เน้นการเรียนรู้โดยการทำ (โครงการที่จับต้องได้/การเรียนรู้ด้วยประสบการณ์)”

ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนนิทานนาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง มีคะแนนการแสดงผลการออกด้วยกิจกรรมภายในและภายนอกเพื่อใช้ในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนนิทานนาฏศิลป์ เช่นการแสดงผลการออกงานโชว์เพราะเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน และในส่วนของคะแนนของการเรียนนั้นก็เป็นการวัดผลในรูปแบบทั่วไปและมีการสอบแก้ไขเพิ่มเติม ในกรณีที่ผู้เรียนทำคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์และแก้ไขได้โดยทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ และที่แตกต่างคือทาง โรงเรียนสุขุมวิทพันธุ์อุปถัมภ์ มีการประเมินความรู้หลังเรียนโดยใช้เวลาในช่วงนอกเวลา เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณชวี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “ด้านการวัดผลและประเมินผล โรงเรียนส่วนใหญ่วัดผลและประเมินผลจากสภาพจริงในการวัดผลและประเมินผล มีความมุ่งหมายเพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเองและรู้ข้อบกพร่อง” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “การประเมินผลโดยประเมินโครงการและผลผลิตของเด็ก”

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนนิทานนาฏศิลป์ไทยของ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีการจัดการด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบแกนกลางของ สพฐ. เป็นหลักแต่จะมีการปรับให้เข้ากับผลคะแนน Pretest/Post test และ สิ่งที่เหมือนกันอีกด้านคือ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) ชมรมจะเน้นการปฏิบัติส่วนผู้ขายเรียนและผู้หญิงเรียนนาฏศิลป์การแสดงเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้เรียน ส่วนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ในนาฏศิลป์ยังมีสังกัดชมรมศิลปะ ดนตรี ให้เลือก ส่วนที่แตกต่างคือโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) มีการย่อยให้หลักสูตรมีความเข้มข้นเป็นรูปแบบของโรงเรียน เพราะหลักสูตรของกระทรวงฯ จะถึง ม. 6 แต่ของโรงเรียนจะถึงแค่ ม.5 ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณชวี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งหลักสูตรกำหนดการเรียนร่วมหลายรายวิชา (ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ) ทำให้หลักสูตรมีเนื้อหาครอบคลุมรายวิชาดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ จึงเป็นภาระที่หนักสำหรับเด็กนักเรียนมีหน้าที่ต้องเรียนให้ดีทุกๆ ด้าน” แต่โรงเรียนในเขตพื้นที่นี้สามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “ความเข้าใจและการปฏิบัติเป็นเป้าหมายของการเรียนรู้แตกต่างจากความรู้แบบท่องจำ” ทำให้โรงเรียนในเขตนี้สามารถจัดการกับปัญหาได้ด้วยความเข้าใจถึงความต้องการของผู้เรียนเพราะโรงเรียนในเขตนี้ใช้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้มีการจัดการในด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย เน้นไปที่คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาทำการสอน/ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนนั้นได้รับการถ่ายทอดจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานาฏศิลป์อย่างแท้จริง เช่น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) ใช้ผู้สอนที่จบปริญญาเอกก่อนแล้วได้ลงไปทำปริญญาโทและตรีในกรณีที่ไม่มีความต้องการ, มีการอบรมเพิ่มเติมตามนโยบายอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) โรงเรียนจะมีพิจารณา จากครูผู้สอน ที่จบสายตรงทางด้านนาฏศิลป์ไทยเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “ข้อปฏิบัติของครูผู้สอนโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ขาดทักษะด้านนาฏศิลป์และขาดการอบรมประชุมสัมมนาทางด้านนาฏศิลป์” ซึ่งถือว่าโรงเรียนในเขตนี้มีการบริหารจัดการด้านบุคลากรได้เป็นอย่างดีแตกต่างจากโรงเรียนในเขตพื้นที่อื่นที่มีปัญหาในด้านนี้อย่างมาก และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “หลักสูตรที่มีการบูรณาการโดยมุ่งด้านแก่นสาร ” ที่เน้นไปที่หัวใจของหลักสูตรนั้นคือครูผู้ สอนที่มากไปด้วยคุณวุฒิ และเพียบพร้อมไปด้วยแนวทางการ เพิ่มทักษะในแขนงเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับครูผู้สอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้ มีการจัดการด้านสื่อการเรียนการสอนที่เน้นไปที่การสรรค์สร้างจากทักษะการจินตนาการของผู้เรียนเพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นการทำให้ผู้เรียนนั้นได้ปฏิบัติงานกับสังคมหรือผู้เรียนด้วยกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “ด้านเนื้อหาบางรายวิชาควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดครูต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนด้านความคิดสร้างสรรค์ ” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “การทำงานแบบกลุ่มและพัฒนาทักษะด้านสังคม”

ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีการจัดการด้านสถานที่และบรรยากาศได้อย่างเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมทางนาฏศิลป์ เพราะบรรยากาศสามารถสร้างความสนใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมากทำให้ผู้เรียนมีสมาธิและให้ความสนใจกับการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ต้องเลือกการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับความสามารถความรู้ของนักเรียนการสอนครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์จะสอนให้นักเรียนกล้าแสดงออกทางความเข้าใจจินตนาการ ทั้งนี้การเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ”

และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “ไม่เน้นตำราเรียนแต่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ” เพราะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายนั้นสามารถทำให้ผู้เรียนนั้นเกิด ความสนุกจากบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีได้และทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนได้มากยิ่งขึ้น

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีการจัดการด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ด้วยการสร้างกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากสังคมภายนอก สถานการณ์จริงที่นอกเหนือจากสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือในโรงเรียนที่ปิดกั้นจินตนาการการเรียนรู้ของ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “มองด้านประโยชน์ของการเรียนนาฏศิลป์เพื่อให้ นักเรียนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติโดยใช้หลักข้อปฏิบัติแนวเดียวกันคือส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถโดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยแสดงออกทางนาฏศิลป์ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ ” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “การบูรณาการบริการชุมชนและโครงการเรียนรู้การบริการเข้าไปในหลักสูตรประจำวัน”

ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีการจัดการด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมภายใน ผลการสอบ และกิจกรรมทางนาฏศิลป์ เป็นเกณฑ์วัดความสามารถในด้านการปฏิบัติ แต่ส่วนที่แตกต่างคือ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) โรงเรียนจะมีกิจกรรมเพื่อให้คะแนนสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในชมรมเพราะเนื่องด้วยต้องซ้อมการแสดง และใช้เวลามากกว่าผู้เรียนปกติ ทำให้มีคะแนนพิเศษจากการออกไปทำกิจกรรมการแสดงภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ จะใช้วัดผลและประเมินผลคือการวัดด้านทักษะและกระบวนการมีการกำหนดจุดประสงค์ดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามจุดประสงค์นั้นๆ ” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “การประเมินผลโดยประเมินโครงการและผลผลิตของเด็ก”

3. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยของ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้ ทั้งโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ และโรงเรียนเกษมพิทยา มีการจัดการด้าน วิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบแกนกลางของ สพฐ. แต่จะปรับใช้ตามพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ให้หลากหลายยิ่งขึ้น สิ่งที่มีความแตกต่างคือ โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ จะมีการเสริมปรับปรุงด้านที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์มากขึ้น เพราะโรงเรียนมีชื่อเสียงจากสายวิชานาฏศิลป์มาอย่างยาวนาน จึงมีการเน้นด้านนาฏศิลป์มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการให้บริการด้านวิชาการแก่ครูผู้สอนโดยการจัดบริการตำราด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะทั้งวิชาดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะซึ่งเอกสารประกอบหลักสูตรทางด้านนาฏศิลป์มีความเหมาะสมต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี ในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรนาฏศิลป์โรงเรียนจะมอบให้คณะกรรมการวิชาการโรงเรียนนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและกำหนดให้ครูจัดทำแผนการสอนทุกรายวิชาด้านเนื้อหาบางรายวิชาควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “หลักสูตรที่มีการบูรณาการโดยมุ่งด้านแกนสาร”

ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ เช่น โรงเรียนเกษมพิทยา มีการเน้นครูผู้สอนที่จบสายตรงเพื่อให้ได้บุคลากรที่ตรงสายและมีประสิทธิภาพ มีการจัดการ ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยโดยเน้นไปที่การคัดเลือกครูผู้สอนที่จบสายตรงทางนาฏศิลป์ เพื่อให้ได้บุคลากรที่ตรงสายและมีประสิทธิภาพในการสอนที่ดีที่สุดแก่ผู้เรียน ส่วนที่แตกต่างคือโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ จะมีครูผู้สอนในโรงเรียนที่ โดยมากจะจบทางเอกดนตรี โขนนาฏศิลป์ เนื่องด้วยบุคลากรในตลาดขาดแคลน ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “มีการโอนย้ายทำให้ผู้จบนาฏศิลป์หางานทำยาก ” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “ไม่เน้นตำราเรียนแต่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ” เพราะในเมื่อความสอดคล้องของผู้สอนไม่ตรงกับสายวิชา ก็ทำให้การสอนหยุดชะงักได้ทั้งนี้การแก้ปัญหาที่สมควรที่สุดคือปรับให้มีการสอนที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นโดยที่ไม่เน้นเรื่องคุณวุฒิและเน้นการเข้าฝึกอบรมของครูผู้สอนให้มากยิ่งขึ้นและส่งเสริมด้านการศึกษาต่อเพื่อให้ครูผู้สอนนั้นเกิดความรู้และทักษะด้านนาฏศิลป์เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ด้านสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนในสังกัดนี้ ทั้งโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ และโรงเรียนเกษมพิทยา มีการจัดการด้านสื่อการเรียนการสอน ที่เน้นไปที่สื่อการเรียนรู้ออนไลน์เพราะสามารถเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ด้วยตนเองได้ โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์จะมีสื่อการเรียนมีน้อยมากหรือมีแต่ห้องว่างไว้สำหรับทำกิจกรรมเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของวิชานาฏศิลป์ มีความเห็นว่าเป็นเพียงวิชาที่เสริมวิชาอื่นๆ” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey.1963) ในด้าน “ไม่เน้นตำราเรียนแต่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ” และ “การเลือกเนื้อหาสาระโดยการมองไปที่การถามว่าทักษะอะไรจำเป็นสำหรับสังคมในอนาคต”

ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ ทั้งโรงเรียนเพ็ญสมิทธ์และโรงเรียนเกษมพิทยา มีสถานที่ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นห้องนาฏศิลป์ จะมีขนาดห้องที่เล็กและแคบไม่สะดวกในการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “ด้านอุปกรณ์การสอน สภาพห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์และสภาพห้องเรียนโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีห้องปฏิบัติการ ” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “ไม่เน้นตำราเรียนแต่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ” เพื่อเป็นการทดแทนสิ่งที่ขาดหายไปของสถานที่ที่ไม่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงต้องทำการสร้างบรรยากาศจากภูมิทักษะของครูผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

โรงเรียนในสังกัดนี้ทั้งโรงเรียนเกษมพิทยาและ โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ มีการจัดการด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ด้วยการทำกิจกรรมนอกสถานที่ ตามคำขอหรือจากการได้รับการสนับสนุนจากสังคม / ชุมชนบริเวณรอบโรงเรียน เพราะการแสดงออกคือการสร้างประสบการณ์ ให้กับผู้เรียนได้โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “มองด้านประโยชน์ของการเรียนนาฏศิลป์เพื่อให้ นักเรียนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติโดยใช้หลักข้อปฏิบัติแนวเดียวกันคือส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถโดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยแสดงออกทางนาฏศิลป์ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “การบูรณาการบริการชุมชนและโครงการเรียนรู้การบริการเข้าไปในหลักสูตรประจำวัน”

ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนในสังกัดนี้ มีการจัดการด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยด้วยการทำการสอนเสริมทฤษฎีและปฏิบัติสอดแทรกกันเนื่องด้วยการสอนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งนานเกินไปทำให้ ผู้เรียนไม่สนใจเรียน ผู้เรียนเพศชายจะไม่สนใจในการแสดงในรูปแบบ

นาฏศิลป์เหมือนกับ ผู้เรียนเพศหญิง ทำให้ผู้เรียนเพศชายมีผลการเรียนที่ไม่ดีและไม่ผ่านมากประเมิณกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับ วรณชรี ชะเอม (2546) ที่กล่าวว่า “นักเรียนไม่สนใจข้อมูลเพื่อการศึกษา นักเรียนเลือกเรียนตามเพื่อนและนักเรียนไม่มีศิลปะนิสัยสำหรับวิชานาฏศิลป์ ” และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1963) ในด้าน “ไม่เน้นตำราเรียนแต่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย”

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนควรตระหนักถึงพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องด้วยพื้นฐาน /ต้นทุนทางความรู้ของผู้เรียนแตกต่างกันทำให้การจัดการเรียนการสอนนั้นต้องสร้างด้วยข้อมูลของความรู้ของผู้เรียนจึงจะสามารถตอบปัญหาของผู้เรียนได้อย่างเที่ยงตรง สอดคล้องกับ แนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ในด้าน “หลักสูตรที่มีการบูรณาการโดยมุ่งด้านแก่นสาร”

2. ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

ผู้สอนที่มีความเหมาะสมกับหลักสูตรหรือสาขาวิชานั้นถูกคัดเลือกด้วยคุณสมบัติทาง การศึกษาเป็นสำคัญแต่สิ่งที่มีความไม่แตกต่างกันคือประสบการณ์และองค์ความรู้ รูปแบบการจัด กิจกรรมการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนนั้นเข้าถึงแก่นแท้ของนาฏศิลป์อย่างแท้จริงได้ สอดคล้องกับ แนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ในด้าน “หลักสูตรที่มีการบูรณาการโดยมุ่งด้านแก่นสาร ” และ “การเรียนรู้โดยการทำ (โครงการที่จับต้องได้/การเรียนรู้ด้วยประสบการณ์)”

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

สื่อที่ใช้ต้องมีความหลากหลายและเป็นสื่อที่สร้างให้เกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ การสร้างระบบการวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้เพราะการวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหาและมองย้อนไปถึงเหตุที่มาของปัญหาได้ สอดคล้องกับ แนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ในด้าน “เน้นมากเรื่องการแก้ปัญหาและการคิดแบบวิเคราะห์” และ “ความเข้าใจและการปฏิบัติเป็นเป้าหมายของการเรียนรู้แตกต่างจากความรู้แบบท่องจำ”

4. ด้านสถานที่และบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

สถานที่และบรรยากาศนั้นสามารถสร้างให้เกิดการเรียนรู้หรือทำลายความรู้สึกลงในการเรียนรู้ได้เพราะสถานที่และบรรยากาศมีความสอดคล้องกันในด้านของ ความสนใจและสมาธิของผู้เรียนได้โดยตรง สอดคล้องกับ แนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ในด้าน “การเรียนรู้โดยการทำ (โครงการที่จับต้องได้/การเรียนรู้ด้วยประสบการณ์)” และ “ไม่เน้นตำราเรียนแต่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย”

5. ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

กิจกรรมเสริมทำให้เกิดความรู้อย่างต่อเนื่องและบูรณาการได้เพราะสมัยปัจจุบันการเรียนรู้คือการเรียนรู้ที่ไม่มีขอบเขต ไร้พรมแดน ไร้สถานที่และเวลา ถ้าโรงเรียนสามารถนำมาปรับใช้ได้จะทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและให้ความสนใจกับการเรียนนาฏศิลป์ได้อย่างมาก สอดคล้องกับ แนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ในด้าน “การบูรณาการบริการชุมชนและโครงการเรียนรู้การบริการเข้าไปในหลักสูตรประจำวัน และ “เน้นการเรียนรู้ชีวิตและทักษะทางสังคม”

6. ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

การวัดและประเมินผล การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย นั้นทางโรงเรียนจำเป็นต้องทำการวัดด้วยเกณฑ์ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับนาฏศิลป์ไทยเพราะนาฏศิลป์เป็นการปฏิบัติ การแสดงออก ดังนั้นการวัดผลควรเป็นทั้งการวัดผลด้วยการทำกิจกรรมภายนอก จากสังคม และการเรียนรู้ในห้องเรียนควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในด้านขอ งการเรียนทฤษฎีและปฏิบัติ สอดคล้องกับ แนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ในด้าน “การประเมินผลโดยประเมินโครงการ และผลผลิตของเด็ก” และ “เน้นการเรียนรู้ชีวิตและทักษะทางสังคม”

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระปุก.คอม. (2556). สพฐ. ถอดนวัตศิลป์จากวิชาพื้นฐานหลักสูตรใหม่ ครู-ดารา แห่ค่าน. สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2557, จาก <http://education.kapook.com/view73756.html>
- เกษณี จันทรตระกูล. (2547). ทศนะและพฤติกรรมการใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) ในการคุ้มครองเด็กของจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิษฐา ไพโรจน์. (2544). ทศนะที่มีต่อการเรียนนวัตศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิรา กาญจนกันดี. (2547). ทศนะของนักศึกษาต่อแนวโน้มพฤติกรรมรักร่วมเพศหญิง. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จาตุรนต์ ฉายแสง. (2556). รัฐมนตรีศึกษาธิการ ตอบชัด!!! ไม่ตัดวิชานวัตศิลป์. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2557, จาก <http://blog.eduzones.com/socialdome/116036>
- จิรายุ ทรัพย์สิน. (2540). ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร: ศึกษาเฉพาะกรณีสิทธิปริญญาตรี วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2555). องค์ประกอบการเรียนรู้การสอน. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2558, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/502729>
- ชูชัย พัทธกิจเมืองแมน. (2553). ทศนะของนักศึกษาต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษา: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ทศพร เคนวารีย์ (2544). ทศนะของผู้บริหารต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษากรณีการสื่อสารแห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ทฤษฎีการเรียนรู้. (2557). สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2557, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ทฤษฎีการเรียนรู้>
- ทศนา แหมมณี; และคณะ. (2544). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แหมมณี. (2554). *รูปแบบการจัดการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2545). *การคิดและการสอนคิด. ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำคัญครูยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทยคิดส์.คอม. (2556). *ข่าวการเรียนรู้นาฏศิลป์*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2557, จาก <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5615&view=previous&sid=aee67cd824542b7f7672c9dd2b8a57aa>
- ไทยพีบีเอส.คอม. (2556). *มุมมองเยาวชน-ครู กับการปรับการสอน "นาฏศิลป์"*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2557, จาก <http://news.thaipbs.or.th/content/%>.
- ธนิต อยู่โพธิ์. (2516). *ศิลปะละครหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ: ศิวพร.
- ธฤต ศรีอรุณทัย. (2542). *ทัศนะเกี่ยวกับการปรับตัวและความต้องการสนับสนุนทางสังคมของบุคลากร : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน*. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรวิดา เหมพิพัฒน์. (2546). *ความคิดเห็นของนักศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิตา สุวรรณประเทศ. (2535). *ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาประชากรศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ประเมษฐ์ บุญยะชัย. (2544). *เอกสารประกอบการสอนวิชาจารีตนาฏศิลป์ไทย*. ม.ป.ท.
- แพง ชินพงศ์. (2548). *ทำไมวิชานาฏศิลป์จึงมีความสำคัญต่อเด็กไทย*. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2557, จาก <http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9560000137042>
- ไพโรจน์ คะเชนทร์. (2556). *การสอนนาฏศิลป์ไทย*. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2557, จาก http://chan2.obec.go.th/wattungpelschool/manage/upload_file/0fRu6SIFA8g20150521195920.pdf

เมเนเจอร์.คอม. (2556). ข่าว-“ทราย” ยื่นกรณเห็นด้วยปรับวิชานาฏศิลป์ อ้างคนที่ไม่ชอบจะได้ไม่โดนบังคับให้เรียน. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2557, จาก

<http://www.manager.co.th/Entertainment/ViewNews.aspx?NewsID=9560000133296>

โยธิน คັນสนยุทธ; และจุมพล พูลภัทรชีวิน. (2529). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

รวินกร วิยะรัตน์. (2548). การศึกษาทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

เรณู โกศินานนท์. (2535). ไร่ไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

เรณู โกศินานนท์. (2544). ไร่ไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

----- (2544). นาฏยศัพท์ ภาษาทำนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

เรืองฤทธิ์ มานะใส; และคณะ. (2558). ปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้. เอกสาร

เผยแพร่โครงการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐาน การพัฒนาผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ฐานกิจกรรม. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2558, จาก http://www.udontham.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=145:ปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้&catid=59:ad&Itemid=92

วรรณชรี ชะเอม. (2546). การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

วิไลวรรณ พิศประเสริฐ. (2543). การสร้างแบบฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ชลบุรี: ปรินญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิวัฒน์ เพชรศรี. (2552). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (หลักสูตรและการสอน).

ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

ศุภเยาว์ นาคเงินทอง. (2542). ความคิดเห็นของข้าราชการกรมการปกครองในส่วนภูมิภาคเกี่ยวกับ

การปกครองท้องถิ่นในอนาคตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.

วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ศานันท์ จันทรวิบูลย์. (2557). อนุรักษ์มรดกไทย เทิดพระเกียรติฯ พระผู้เป็นดวงประทีปแห่ง

ศิลปวัฒนธรรมของชาติ. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2557, จาก [http://www.culture.go.th/thai/index.php?option=com_content&view=article&id=1764:2012-03-23-09-28-](http://www.culture.go.th/thai/index.php?option=com_content&view=article&id=1764:2012-03-23-09-28-35&catid=37:articles&Itemid=354)

35&catid=37:articles&Itemid=354

- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2556). พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2557, จาก <http://www.bpi.ac.th/bpi/manage.php?view=mn7>
- สมศรี ชีวะเกตุ. (2547). ทักษะและพฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สิริชัยชาญ พักจำรูญ. (2556). สบศ.จวคศธ.ปรับหลักสูตรพื้นฐานลดความสำคัญวิชานาฏศิลป์. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2557, จาก <http://www.dailynews.co.th/Content/education/188137>
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2549). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร เทพวงษ์. (2548). นาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325-2477. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). กฎหมายการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ. กรุงเทพฯ: ดับบลิวเอจ พร็อพเพอร์ตี้.
- (2547). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- แหล่งเรียนรู้พัฒนาศักยภาพความเป็นครู. (2552). การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2558, จาก http://www.sobkroo.com/detail_room_main4.php?nid=1049
- อารมณ ใจเที่ยง. (2546). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- (2553). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุษา ไชยชนะ. (2550). ผลการใช้วิธีการสอนกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขนาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- Carter V. Good .(1973). *Dictionary of Education*. New York: Mcgraw-Hill.
- Nunnally. (1959). *Attitude Measurement in the Handbook of Social Psychology*. Massachusette : Addison-Wesley.
- Thurstone, L.L. (1970). *Attitudes can be measured In G.F. Summers (Ed.), Attitude measurement*. Chicago IL : Rand McNally&Company.

ภาคผนวก ก

หนังสือขออนุมัติสัมภาษณ์

ที่ ศธ ๐๕๑๙.๙ / 0206

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา
กทม.๑๐๑๑๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุขุมนวพันธุ์อุปถัมภ์

ด้วย นางสาวจารุณี ชูวงษ์वाल นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
วิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “การศึกษาสภาพการจัด
การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ” นั้น

คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น จึงขอความอนุเคราะห์ให้นางสาวจารุณี ชูวงษ์वाल เข้าเก็บข้อมูลการวิจัยจากบุคลากร
และนักเรียนเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

- ๑) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- ๒) อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน ๑ ท่าน
- ๓) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๖ คน (ชาย ๓ คน หญิง ๓ คน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรณวิไชย)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๑๙.๙ / 0207

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา
กทม.๑๐๑๑๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

ด้วย นางสาวจรรณี ชวงษ์वाल นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
วิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “การศึกษาสภาพการจัด
การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ” นั้น

คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์
ดังกล่าวข้างต้น จึงขอความอนุเคราะห์ให้นางสาวจรรณี ชวงษ์वाल เข้าเก็บข้อมูลการวิจัยจากบุคลากร
และนักเรียนเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

- ๑) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- ๒) อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน ๑ ท่าน
- ๓) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๘ คน (ชาย ๔ คน หญิง ๔ คน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรณวิไชย)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๑๙.๙ / 0208

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา
กทม.๑๐๑๑๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์

ด้วย นางสาวจรรณี ชวงษ์वाल นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
วิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติจัดทำปริญญานิพนธ์ในหัวข้อ “การศึกษาสภาพการจัด
การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาชั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ” นั้น

คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำปริญญานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น จึงขอความอนุเคราะห์ให้นางสาวจรรณี ชวงษ์वाल เข้าเก็บข้อมูลการวิจัยจากบุคลากร
และนักเรียนเพื่อประกอบการทำปริญญานิพนธ์ ดังนี้

- ๑) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- ๒) อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน ๑ ท่าน
- ๓) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔ คน (ชาย ๒ คน หญิง ๒ คน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรณวิไชย)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๑๙.๙ / 0209

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา
กทม. ๑๐๑๑๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตขอเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

ด้วย นางสาวจรรณี ชูวงษ์वाल นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
วิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “การศึกษาสภาพการจัด
การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาชั้นปริญญาตรี วิทยาลัยการ
การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร” นั้น

คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์
ดังกล่าวกว่าข้างต้น จึงขออนุญาตขอให้นางสาวจรรณี ชูวงษ์वाल เข้าเก็บข้อมูลการวิจัยจากบุคลากร
และนักเรียนเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

- ๑) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- ๒) อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน ๑ ท่าน
- ๓) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๖ คน (ชาย ๓ คน หญิง ๓ คน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรณวิไชย)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๑๙.๙ / 0210

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา
กทม.๑๐๑๑๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติขอรับทราบข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา

ด้วย นางสาวจารุณี ชวงษ์वाल นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
วิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “การศึกษาสภาพการจัด
การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี กระทรวงศึกษาธิการ” นั้น

คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์
ดังกล่าวกว่าข้างต้น จึงขออนุมัติขอให้นางสาวจารุณี ชวงษ์वाल เข้าเก็บข้อมูลการวิจัยจากบุคลากร
และนักเรียนเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

- ๑) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- ๒) อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน ๑ ท่าน
- ๓) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๖ คน (ชาย ๓ คน หญิง ๓ คน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรณวิไชย)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๓๙.๙ / 0211

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา
กทม.๑๐๑๑๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ด้วย นางสาวจรรณี ชูวงศ์वाल นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
วิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติจัดทำปริญญานิพนธ์ในหัวข้อ “การศึกษาสภาพการจัด
การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ” นั้น

คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำปริญญานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น จึงขอความอนุเคราะห์ให้นางสาวจรรณี ชูวงศ์वाल เข้าเก็บข้อมูลการวิจัยจากบุคลากร
และนักเรียนเพื่อประกอบการทำปริญญานิพนธ์ ดังนี้

- ๑) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- ๒) อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน ๑ ท่าน
- ๓) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๘ คน (ชาย ๔ คน หญิง ๔ คน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรณวิชัย)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ทศนหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชา
นาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลลงในช่องว่างตามความเป็นจริงมากที่สุด

ชื่อ-สกุล

โรงเรียน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

2.1 ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

1.) มีการจัดตารางเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือไม่

.....
.....
.....

2.) โรงเรียนมีชมรมหรือชุมนุมนาฏศิลป์ไทยหรือไม่

.....
.....
.....

3.) การจัดคาบเวลาเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

4.) มีการบริหารจัดการกับปัญหาในการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

2.2 ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

1.) ใช้หลักเกณฑ์ใดในการคัดสรรครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์

.....

.....

.....

2.) ครูมีรูปแบบการสอนที่หลากหลายหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.) โรงเรียนมีการจัดรูปแบบหลักสูตรหรือการอบรมใดบ้างทั้งภายนอกและภายในที่ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้เข้าร่วม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อต่อความรู้ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5.) ปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีหรือไม่ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

1.) ใช้สื่อการสอนอย่างไรในการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

.....

.....

.....

2.) สื่อการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชานาฏศิลป์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.) มีการคิดค้นสื่อการสอนเพื่อเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะวิชานาฏศิลป์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.) ปัญหาที่เกิดจากการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมีหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.4 ด้านสถานที่และจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

1.) มีห้องสำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.) ห้องเรียนนาฏศิลป์ไทยควรมีบรรยากาศการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.) การจัดทำบรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยอย่างไร

.....

.....

.....

4.) ปัญหาของสถานที่และบรรยากาศการเรียนวิชานาฏศิลป์เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.5 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

1.) การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์นอกเวลาเรียนให้นักเรียน หรือไม่

.....

.....

.....

2.) มีการจัดกิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์ไทยทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน หรือไม่

.....

.....

.....

3.) มีการสนับสนุนกิจกรรมการแสดงภายนอกโรงเรียนหรือไม่

.....

.....

.....

4.) ปัญหาของกิจกรรมเสริมการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทย มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.6 การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

1.) มีการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.) มีการทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หรือไม่

.....

.....

.....

3.) มีการเปิดรายวิชาให้นักเรียนซ่อมเสริมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.) การวัดผลและประเมินผลวิชานาฏศิลป์ไทย ท่านพบปัญหาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ในด้าน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ด้าน ผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ด้านสื่อการสอน ด้านสถานที่และการจัด บรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ และการวัดผลและ ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ทักษะต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลลงในช่องว่างตามความเป็นจริงมากที่สุด

ชื่อ-สกุล

โรงเรียน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

2.1 ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

1.) มีการจัดตารางเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือไม่

.....

.....

.....

2.) โรงเรียนมีชมรมหรือชุมนุมนาฏศิลป์ไทยหรือไม่

.....

.....

.....

3.) การจัดคาบเวลาเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.) มีการบริหารจัดการกับปัญหาในการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

1.) ครูจบสาขานาฏศิลป์ไทยโดยตรงหรือไม่

.....

.....

.....

2.) ครูมีรูปแบบการสอนที่หลากหลายหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.) ได้เข้าร่วมการจัดรูปแบบหลักสูตรหรือการอบรมทั้งภายนอกและภายในหรือไม่

.....

.....

.....

4.) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชื่อมต่อความรู้ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5.) ปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีหรือไม่ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

ด้านสื่อการเรียนการสอน

1.) ใช้สื่อการสอนอย่างไรในการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

.....

.....

.....

2.) สื่อการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชานาฏศิลป์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.) มีการคิดค้นสื่อการสอนเพื่อเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะวิชานาฏศิลป์หรือไม่
อย่างไร

.....

.....

.....

4.) ปัญหาที่เกิดจากการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมีหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.4 ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

1.) มีห้องสำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.) ห้องเรียนนาฏศิลป์ไทยควรมีบรรยากาศการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.) การจัดทำบรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยอย่างไร

.....

.....

.....

4.) ปัญหาของสถานที่และบรรยากาศการเรียนวิชานาฏศิลป์เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.5 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

1.) การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์นอกเวลาเรียนให้นักเรียน หรือไม่

.....

.....

.....

2.) มีการจัดกิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์ไทยทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน หรือไม่

.....

.....

.....

3.) มีการสนับสนุนกิจกรรมการแสดงภายนอกโรงเรียนหรือไม่

.....

.....

.....

4.) ปัญหาของกิจกรรมเสริมการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทย มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.6 การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

1.) มีการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.) มีการทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หรือไม่

.....

.....

.....

3.) มีการเปิดรายวิชาให้นักเรียนซ่อมเสริมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.) การวัดผลและประเมินผลวิชานาฏศิลป์ไทย ท่านพบปัญหาหรือไม่ อย่างไร

.....

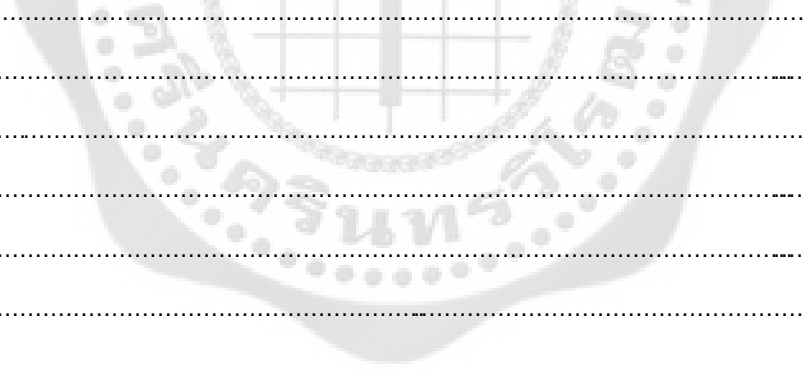
.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ ในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ด้านผู้สอนและ
กิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ด้านสื่อการสอน ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียน
การสอนวิชานาฏศิลป์ ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการ
สอนวิชานาฏศิลป์ไทย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ทศนนักเรียนต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลลงในช่องว่างตามความเป็นจริงมากที่สุด

ชื่อ-สกุล

โรงเรียน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

2.1 ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

1.) มีการจัดตารางเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือไม่

.....

.....

.....

2.) โรงเรียนมีชมรมหรือชุมนุมนาฏศิลป์ไทยหรือไม่

.....

.....

.....

3.) การจัดคาบเวลาเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.) มีการบริหารจัดการกับปัญหาในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

1.) ครูมีวิธีการสอนที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.) ครูมีรูปแบบการสอนที่หลากหลายหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.) ครูมีวิธีการสอนนาฏศิลป์ไทยจากง่ายไปหายากหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชื่อมต่อความรู้ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5.) ปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีหรือไม่ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

1.) นักเรียนได้ใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.) สื่อการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

สื่อการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชานาฏศิลป์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ปัญหาที่เกิดจากการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมีหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.4 ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

1.) มีห้องสำหรับการจัดการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ห้องเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยควรมีบรรยากาศการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

การจัดบรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยอย่างไร

.....

.....

.....

ปัญหาของสถานที่และบรรยากาศการเรียนวิชานาฏศิลป์เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.5 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

1.) มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์นอกเวลาเรียนให้นักเรียน หรือไม่

.....

.....

.....

2.) มีการจัดกิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน หรือไม่

.....

.....

.....

3.) มีการสนับสนุนกิจกรรมการแสดงภายนอกโรงเรียนหรือไม่

.....

.....

.....

4.) ปัญหาของกิจกรรมเสริมการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.6 ด้านการวัดและประเมินผล

1.) มีการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หรือไม่

.....

.....

.....

2.) มีการทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หรือไม่

.....

.....

.....

3.) มีการเปิดรายวิชาให้นักเรียนซ่อมเสริมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.) นักเรียนค้นพบตนเองจากการประเมินผลหรือไม่ อย่างไร

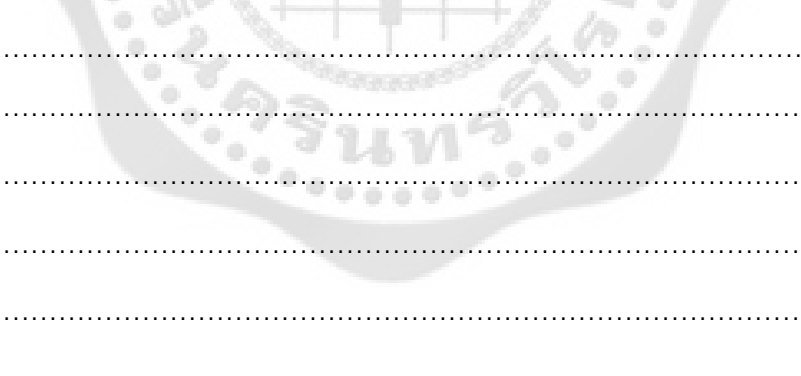
.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ ในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ด้านผู้สอนและ
กิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ด้านสื่อการสอน ด้านสถานที่และการจัดบรรยากาศการเรียน
การสอนวิชานาฏศิลป์ ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการ
สอนวิชานาฏศิลป์ไทย

ภาคผนวก ค

กระบวนการวิจัยการเก็บข้อมูล

ห้องเรียนนาฏศิลป์ไทย

โรงเรียนเกษมพิทยา

โรงเรียนสุมนวพันธ์อุปถัมภ์

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

สื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

กิจกรรมการแสดง

โรงเรียนสุพรรณภูมิอุปถัมภ์

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์

โรงเรียนเกษมพิทยา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาว จารุณี ชูวงษ์वाल
 วัน เดือน ปีเกิด 8 มีนาคม 2527
 สถานที่เกิด โรงพยาบาลพระประแดง
 ที่อยู่ปัจจุบัน 764/81 หมู่บ้านวิลเลตไลท์ ซอยพัฒนาการ 38
 เขตสวนหลวง แขวงสวนหลวง
 กรุงเทพมหานคร 10250

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2539 ประถมศึกษา
 จาก โรงเรียนวัดน้อยเจริญสุข
 พ.ศ.2544 มัธยมศึกษา
 จาก วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี
 พ.ศ.2550 ปริญญาตรี
 จาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
 พ.ศ.2558 ปริญญาโท
 จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ